

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 167)

**İstanbul Milletvekili Halit Dumankaya ve 16 Arkadaşının,
Petrol Ofisi Genel Müdürlüğünde Meydana Gelen Yolsuz-
luk ve Usulsüzlük İddialarını Araştırmak ve Alınması Ge-
reken Tedbirleri Belirlemek Amacıyla Anayasanın 98 in-
ci, İhtüzüğün 104 ve 105 inci Maddeleri Uyarınca Bir Mec-
lis Araştırması Açılmasına İlişkin Önergesi ve (10/5)
Esas Numaralı Meclis Araştırma Komisyonu Raporu**

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Petrol Ofisi Genel Müdürlüğü ve bölge müdürlüklerinde özellikle de İstanbul ve İskenderun bölge müdürlüklerinde meydana gelen yolsuzluk, usulsüzlük ve diğer olayları araştırmak, alınması gereken tedbirleri incelemek üzere Anayasanın 98 ve İhtüzüğümüzün 102 nci maddesi gereği bir Meclis Araştırması açılmasını saygıyla arz ederiz.

Halit Dumankaya

İstanbul

Ülkü Güney

Bayburt

Hüsnü Sivaloğlu

Balıkesir

Ahmet Kabil

Rize

Yaşar Okuyan

Yalova

İbrahim Çebi

Trabzon

Ali Er

İçel

Cemil Çiçek

Ankara

Metin Öney

İzmir

M. Cavit Kavak

İstanbul

Sebgetullah Seydaoğlu

Diyarbakır

Erkan Mumcu

Isparta

Avni Akyol

Bolu

Emin Kul

İstanbul

Mustafa Bahri Kibar

Ordu

Nabi Poyraz

Ordu

Süleyman Hatinoğlu

Artvin

GEREKÇE

Petrol Ofisi ülkemizde hayatî önemi olan bir kurumumuzdur. İç ve dış güvenliğimizle de yakından ilgili olan bir kurumdur.

Müfettiş raporları ile tespit edilen 1992 yılı itibarı ile Petrol Ofisinde birçok yolsuzluğun, usulsüzlüğün yapıldığı, Tüpraş'tan alınan malzemelere ucuz katkı maddesi katılarak ve kaçak ülkeye sokulan akaryakıtla değiştirilerek Petrol Ofisi depolarından nakledildiği, İskenderun Bölge Müdürlüğünde bu işin yoğunlaştığı, Kırıkkale'den nakliye yapan diğer uluslararası nakliye şirketi sahibi Mehmet Emin Değer tarafından nakledilen malzemede bu şekilde olayların olduğu ihbarları geldiği, tankerlerden alınan numuneler üzerinde yapılan araştırmanın olayı doğruladığı, bu konuda Değer Uluslararası Nakliyat Şirketi sahibi ve DYP'den iki kez Mardin aday adayı olmuş Mehmet Emin Değer tarafından nakledilen akaryakıtın katkılı olduğunu, yaptığı kontrollerde tespit eden İskenderun Petrol Ofisi Bölge Müdürlüğüne bağlı Adana İkmal Şefi Nafi Tosun üzerinde yoğun bas-

kı kuran Mehmet Emin Değer tarafından raporun değiştirilmesi istenmiş, değiştirmede görevinden olacağını söyleyerek kendini tehdit etmiş, raporu değiştirmeyince üç gün sonra görevden alınmıştır.

Nafi Tosun bu olayı sendika başkanı ve bölge milletvekili Abdullah Kınalı ve 50 kişilik bir heyetle Başbakan Sayın Tansu Çiller'e arz etmelerine rağmen bir netice alamamışlardır. Katkı katılmış malzeme 4 ay müddetle İskenderun Petrol Ofisi depolarına boşaltılmaya devam edilmiş.

Raporun değiştirmesini yaptırmayıp görevden aldıkları Nafi Tosun'un yerine ilkokul mezunu ve bir gün devlet hizmeti olmayan DYP İskenderun ilçe yönetim kurulu üyesi Ökkeş Siyahoğlu atanarak hem Mehmet Emin Değer'in isteği ve hem de DYP İlçe Başkanı Kadir Bozkurt'un isteği olmuş oldu.

İskenderun bölgesinde yapılan ofis ihaleleri çoğunluğunu DYP ilçe yönetiminin oluşturduğu İngilizce Doğruyol anlamına gelen Truvay Şirketine verildiği, Petrol Ofisi Bölge Müdürü Ahmet Alper birçok defa Petrol Ofisi Genel Müdürlüğüne, bir kaç kez de Başbakanlığa şikâyet edilmesine, görevden alınmak istemesine rağmen M. Emin Değer'in zorlaması ile uzun müddet görevden almamıştır.

Petrol Ofisi İskenderun sosyal tesislerinde yapılan bir düğünde PKK şarkıları söylenmiş, havya silahlar atılmıştır. 11.10.1993 tarihinde meydana gelen bu olaylara Bölge Müdürü Ahmet Alper göz yummuş, olaya müdahale etmek isteyen özel güvenlik görevlilerini düğün mahallinden uzaklaştırmıştır.

Doğudan gelen PKK renkleri ile boyalı tankerlere öncelik tanıdığı, PKK'lıları şoför muavini adı altında bu tankerlerden faydalandığı, yapılan ihaleleri DYP ilçesi kanalı ile bu düşüncedeki insanlara verdiği, bu konuda emniyetçe de istihbarat alındığı ve 16.12.1993 tarihinde soruşturma başlattığı, İskenderun bölgesi Petrol Ofisindeki olaylar mahallî basına da yansdığı.

Petrol Ofisi Genel Müdürlüğünde de bu yolsuzluklara göz yumulduğu, yasal olmayan şekilde bazı bayilerin sözleşmeleri yönetim kurulu kararı alınmadan tahrif edilerek uzatıldığı, bazı vakıflara özel muamele yapılarak istasyonlar verildiği, bunlardan Şehit Analarını istismar etmek üzere kurulan Şehit Analar Vakfı başta geldiğini.

İstanbul bölgesinde milyarlarca liralık yolsuzluk yapıldığını, buna zemin hazırlamak için trilyonluk cirosu olan bir kurumun muhasebe müdürü olarak girdiği muhasebe seminerlerine ellinin altına puan almış lise mezunu bir kişinin getirildiği, yine dosyası yolsuzluklarla dolu Adnan Barlah'ın finansman şefliğine getirilmesi Ofisin milyarlarca lira zarara sokulmasına neden olmuştur. Üzerine milyarlarca lirayı geçirerek kayıplara karışmıştır.

Bayilerden alınan çeklerin karşılıksız çıkması durumunda bu çeklere işlem yapmayarak bir kalemde 125 milyar Ofisin kaybı olduğu, yıl ortalarında ve yıl sonunda düzenlenen ofis bilançosunun gerçekleri yansıtmadığı, bilançolarda görülen bakiyelerle bankalardaki sene sonu bakiyeleri tutmadığı, tahsilat, tediye mahsup evraklarının bir kısmının yok edildiği, İstanbul Bölge Müdürlüğüne çalışan bankalardan mutabakat alınmadığı, çalışmayan bankalardan alındığı ve yıl sonu bilançoları tasdik ve ibra edilmelerine rağmen doğru olmadığı ve özelleştirme kapsamında olan bu kurumun güveninin sarsıldığını,

Teftiş yapan müfettişlerin de bir çoğunun teftişlerine gereken önemi vermedikleri, bu ve sayılamayacak olayların olduğu Petrol Ofisi Genel Müdürlüğü ve bölge müdürlüklerindeki olayları araştırmak, gerçekleri suyuştüne çıkarmak için Anayasamızın 98 ve İçtüzüğümüzün 102 nci maddesi gereğince bir araştırmanın açılmasına zaruret vardır.

10/5 Esas No. lu Araştırma Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
10/5 Esas No. lu Araştırma Komisyonu
Sayı : A.01.1.GEÇ.10/5-38

2.12.1996

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun 27.2.1996 tarihli, 15 inci Birleşiminde alınan 396 sayılı karar ile kurulan (10/5) Esas-Numaralı Meclis Araştırması Komisyonu görevini tamamlamıştır. Gerekli incelemeler neticesinde hazırlanmış olan rapor Komisyonun 18.11.1996 tarih ve 13 üncü Birleşiminde alınan 9/1 sayılı karar ile sonuçlandırılmıştır.

Rapor ve ekleri ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Nabi Poyraz
Ordu
Komisyon Başkanı

I. - KOMİSYONUN GÖREVİ, YETKİ VE KONUSU :

Komisyonumuz, İstanbul Milletvekili Halit Dumankaya ve 16 arkadaşının, Petrol Ofisi Genel Müdürlüğünde meydana gelen yolsuzluk ve usulsüzlük iddialarını araştırmak ve alınması gereken tedbirleri belirlemek amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önerileri üzerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun 27.2.1996 tarihli 15 inci Birleşiminde aldığı 396 sayılı karar üzerine kurulmuştur.

Genel Kurulun 26.3.1996 tarihli 28 inci Birleşiminde yapılan seçim sonucunda; Ordu Milletvekili Nabi Poyraz Başkan, Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır Başkanvekili, Bursa Milletvekili Yahya Şimşek Sözcü, Sivas Milletvekili Tahsin İrmak Kâtip seçilmişlerdir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 23 Mayıs 1996 tarih 780 sayılı yazısı ile Isparta Milletvekili Halil Yıldız'ın Komisyonumuz üyeliğinden çekildiğine, 10 Haziran 1996 tarih, 411 sayılı yazı ile Komisyonumuzda açık bulunan üyeliğe, Genel Kurulun 6.6.1996 tarihli 59 uncu Birleşiminde Hatay Milletvekili Ali Uyar'ın seçildiği, 24 Ekim 1996 tarihli 2 adet yazıda da Kütahya Milletvekili Ahmet Derin'in Komisyonumuz üyeliğinden çekildiğine dair önergesinin Genel Kurulun 22.10.1996 tarihli 10 uncu Birleşiminde okunduğu, yine aynı Birleşimde Konya Milletvekili Veysel Candan'ın seçildiği bildirilmiştir. (Ek 1)

Komisyonumuz Meclis İhtüzüğünün 105 inci maddesinin ve komisyonlarla ilgili genel hükümlerin verdiği yetkiler çerçevesinde kamu kurum ve kuruluşlarından gerekli bilgiler istenerek inceleme yapılmış, ilgilileri çağırıp bilgileri alınmış ve ayrıca uzmanların bilgisine başvurulmuştur.

Komisyon, kısıtlı süresi içerisinde, konunun boyutunun fevkalâde genişliği ve yoğunluğu nedeniyle çalışmalarını sınırlı konular üzerinde yoğunlaştırmıştır.

II. - KONUYA İLİŞKİN OLARAK KOMİSYONCA TOPLANAN BİLGİ VE BELGELER İLE BUNLARIN İNCELENMESİ :

Petrol Ofisi A.Ş. Genel Müdürlüğünde meydana gelen yolsuzluk ve usulsüzlük iddialarını araştırmak amacıyla Komisyonumuz tarafından başta ilgili kurum olmak üzere Başbakanlık ve di-

ğer kamu kurum ve kuruluşlarından gerekli bilgileri içeren belge ve dokümanların Komisyona gönderilmesi talep edilerek bu belge ve dokümanlar Komisyona intikal etmiştir.

Araştırma konusuyla ilgili olarak bilgisine başvurulmuş kamu görevlilerince düzenlenip Komisyona tevdi edilen raporlar ayrıca değerlendirilmiştir.

Araştırma Komisyonunun kurulmasına ilişkin olarak Meclis Başkanlığına verilen önergede özetle;

1. Petrol Ofisiyle ilgili olarak 1992 yılında, müfettiş raporları ile tespit edilen birçok usulsüzlüğün olduğu;

a) Tüpraş'tan alınan malzemelere katkı maddesi katıldığı ve ülkeye kaçak olarak sokulan akaryakıt ile değiştirilerek Petrol Ofisi depolarına nakledildiği, uluslararası nakliye şirketi sahibi M. Emin Değer tarafından nakledilen malzemede bu şekilde tespitler olduğu,

b) M. Emin Değer tarafından nakledilen akaryakıtın katkılı olduğunu yaptığı kontrollerde tespit eden İskenderun Petrol Ofisi Bölge Müdürlüğüne bağlı Adana Hava İkmal Şefi Nafi Tosun üzerinde raporun değiştirilmesi yolunda baskı kurduğu, değiştirmeyince, görevden aldırıldığı,

c) Görevden alınan Nafi Tosun'un yerine ilkokul mezunu ve devlet hizmeti olmayan DYP İskenderun İlçe Yönetim Kurulu Üyesi Ökkeş Siyahoğlu'nun atandığı,

d) İskenderun Bölgesinde ihalelerin çoğunun Turuvay Şirketine verildiği,

e) Petrol Ofisi İskenderun sosyal tesislerinde yapılan bir düğünde PKK şarkıları söylendiği, 11.10.1993 tarihinde meydana gelen bu olaylara Bölge Müdürü Ahmet Alper'in göz yumduğu,

f) Ahmet Alper'in PKK renkleri ile boyalı tankerlere öncelik tanıdığı, yapılan ihaleleri bu düğündeki insanlara verdiği ve bu konuda emniyetçe de 16.12.1993 tarihinde soruşturma başlatıldığı,

2. Petrol Ofisinde sözü edilen yıllarda bu usulsüzlüklere göz yumulduğu; bazı bayilerin, sözleşmelerinin Yönetim Kurulu kararı alınmadan uzatıldığı, Şehit Anaları Vakfı gibi, bazı vakıflara ayrıcalık tanınarak istasyonlar verildiği,

3. İstanbul bölgesinde de usulsüzlüklerin yoğunlaştığı;

a) Adı yolsuzluklara karışan Adnan Barlah'ın finansman şefliğine getirildiği,

b) Bayilerden alınan çeklerin karşılıksız çıkması durumunda bu çekler için işlem yapılmadığı,

c) İstanbul Bölge Müdürlüğü bilançolarının gerçeği yansıtmadığı,

4. Teftiş yapan müfettişlerin bir çoğunun teftişlere gereken önemi vermedikleri,

5. Ayrıca önergede yer almayan ancak Genel Kurul tutanaklarında geçen 150 adet sayaç alımı ve Ankara/Dışkapı/Babaharman akaryakıt istasyonunun satışı.

A) KOMİSYONUMUZCA GÖREVLENDİRİLEN BAŞBAKANLIK MÜFETTİŞLERİNCE DÜZENLENEN RAPOR

Araştırma Komisyonumuzca Başbakanlık Makamı kanalıyla görevlendirilen Başbakanlık müfettişleri tarafından düzenlenen 23.8.1996 tarih, 24/96-9 sayılı inceleme raporunda özetle;

“A) PETROL OFİSİ A.Ş. İSTANBUL BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜNDE MEYDANA GELEN YOLSUZLUK OLAYLARI İLE İLGİLİ OLARAK;

1. Kasa, Banka, Çek, Kredili Akaryakıt Muamelelatı Konusunda;

a) Kasada fiilen bulunan para ile kasa kayıtlarının mutabık olması gerektiği halde kasa fazlası yaratılmak suretiyle kasadan para alındığı veya doğrudan zimmete para geçirildiği,

b) Tahsilat için bankaya verilen bazı bayilerin çekleri karşılıksız çıktığı halde işleme alınmadığı, karşılıksız çek bilgilerinin kayıtlara intikal ettirilmediği, böylece provizyon limiti programının devre dışı bırakılarak karşılıksız çek keşide eden bazı bayilere mal verilmeye devam edildiği,

c) Kasadan bankaya nakit para çıkışı yapılmış gibi muhasebe kaydı düzenlendiği, ancak paranın bankaya yatırılmadığı ve zimmet fiili olduğu,

d) Bazı bayilerin karşılıksız çeklerinin işleme alınmayarak, sürekli olarak yetkisiz bir şekilde yeni çeklerle değiştirildiği,

e) Bir kısım bayilerin karşılıksız çeklerinin muhasebe kayıtlarında tahsil edilmiş gibi gösterilerek imha edildiği,

f) Bayilerden alınan bir kısım çeklerin, muhasebe kayıtlarında bankaya gönderilmiş gibi işleme alındığı, ancak çeklerin bankaya verilmeyerek yok edildiği,

g) Bazı bayilerin müşteri kredisi kapsamında verdiği çeklerin, zamanında tahsil edilmediği ve yeni çekler ile yetkisiz bir şekilde değiştirildiği,

h) Akaryakıt müşteri kredisi kapsamındaki bazı faturalara, Ticaret Şube Müdürlüğü tarafından faiz tahakkuk ettirilmediği, bazı faturalara ise eksik faiz tahakkuk ettirildiği,

ı) Bazı bayilerin borçlarının muhasebe kayıtlarında tahsil edilmiş gibi gösterildiği, ancak borcun başka bayiin hesabına aktarıldığı,

j) Yolsuzluk olaylarını gizlemek amacıyla faturaların, bayilerin akaryakıt ve madenî yağ talep yazılarının (sipariş mektuplarının), çek döküm listelerinin, ödeme belgelerinin imha edildiği, bazen bayi borçlarının ilgisiz hesaplara aktarıldığı,

2. Yolsuzluk Olaylarının Nasıl Ortaya Çıkarıldığı Konusunda;

İstanbul Bölge Müdürlüğündeki yolsuzluk olaylarının Muhasebe ve Finansman Daire Başkanlıkları tarafından ortaya çıkarıldığı,

3. Yolsuzluk Olaylarının Tespitinden Sonra Düzenlenen POAŞ Müfettiş Raporları Konusunda;

POAŞ Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından 26.12.1994 gün ve 165/8, 27.1.1995 gün ve 166/1, 17.2.1995 gün ve 169/4, 4.5.1995 güne ve 167/1, 3.4.1996 gün ve 179/4 sayılı soruşturma ve inceleme raporları ile 30.12.1994 tarihli 5/1 ve 5.5.1995 tarihli 167/1 sayılı kanunî raporların (izahname) düzenlendiği,

Yukarıda yer alan soruşturmaya ilişkin POAŞ Genel Müdürü tarafından verilen yazılı emirlerde, İstanbul Bölge Müdürlüğü kasa, banka, çek ve akaryakıt kredisi işlemlerinin 1994 yılı Ekim ayından geriye doğru gidilerek 1992 yılı Haziran ayına kadar tamamının tarama yöntemiyle incelenerek usulsüz işlemlerin tamamının ortaya çıkarılmasının ve sorumluları hakkında gerekli işlemlerin yapılmasının emredildiği,

Buna karşılık düzenlenen 26.12.1994 tarih ve 165/8 sayılı soruşturma raporunda, Finansman Şefi Adnan Barlah, Finansman Memuru Süreyya Selvi ve Veznedar Adnan Çoban tarafından toplam 1 683 230 915 TL. Ofis kasasından alındığı, zimmet olayları dışında meydana gelen Ofis kaybının 125 273 338 873 TL. olduğu, bu meblağın tamamının bayilerin 1992, 1993 ve 1994 yıllarına ait bulunduğu, yolsuzluk olaylarına karışan bayilerin, Isı-Pet, Özden Petrol, Hora Petrol, İzcan Petrol, Kök Petrol olarak belirlendiği,

26.12.1994 gün ve 165/8 sayılı soruşturma raporunda 1992, 1993 ve 1994 yıllarındaki yolsuzluk olaylarının müsebbibi olarak 5 bayinin ve yolsuzluk olayının boyutunun 126 956 569 788 TL. olarak gösterilmesine karşılık bilahare 2 bayinin daha yolsuzluk olayına karıştığı anlaşılmıştır

üzerine POAŞ Teftiş Kurulu Başkanlığının bu kez tekrar yolsuzluk olaylarının kesin tespitini yapmakla görevlendirildiği,

Bunun üzerine düzenlenen 4.5.1995 gün ve 167/1 sayılı soruşturma raporunda, bu kez yolsuzluk olayına karışan bayilerin sayısının 7, yolsuzluk olayının boyutunun toplam 143,9 milyar TL. olarak gösterildiği, Kayrak Petrol ve Asya Petrolün yolsuzluk olaylarına dahil edildiği, ayrıca personel nezdindeki zimmet ve izahı yapılamayan kurum alacağı miktarlarının değiştirildiği,

Ancak, 1995 yılı sonunda Seçkin Petrol isimli bir bayinin çeklerinin kullanılması suretiyle İstanbul Bölge Müdürlüğü kasasından nakit para alındığının muhasebe elemanları tarafından tespit edilmesi üzerine tekrar soruşturma açıldığı ve bunun üzerine düzenlenen 3.4.1996 gün ve 179/4 sayılı soruşturma raporunda, 2.7.1993-16.2.1994 tarihleri arasında toplam 3 091 991 069 TL. nin Ofis kasasından alınarak, yerine Seçkin Petrol Tic. Ltd. Şirketinin opsiyonlu çeklerinin konulduğu, hususunun belirtildiği,

İstanbul Bölge Müdürlüğündeki yolsuzluk olaylarının soruşturması ile görevlendirilen POAŞ müfettişleri tarafından Kök Petrol Şirketine ait karşılıksız çeklerin ayrı bir soruşturma raporuna konu edildiği ve bu şekilde düzenlenen 27.1.1995 gün ve 166/1 sayılı soruşturma raporunda, Kök Petrol - Petrol Mamulleri Pazarlama ve Nakliyat A.Ş. tarafından 31.1.1994-19.10.1994 tarihleri arasında keşide edilen toplam 33,7 milyar TL. lık çeklerinin karşılıksız çıktığı, bu çeklerden bir bölümün yeni çekler ile değiştirildiği, neticede; 16,8 milyar TL. lık kısmının teminat mektubunun nakte çevrilmesi suretiyle tahsil edildiği, diğer küçük meblağlı tahsilatlardan sonra bayinin karşılıksız çeklerden dolayı 16,8 milyar TL. (karşılıksız mal alımlarının dışında) borcu olduğu hususlarının belirtildiği,

4. Yolsuzluk Olayları ile İlgili Soruşturmaların Devam Edip Etmediği Konusunda;

POAŞ Genel Müdürlüğündeki incelemelerimiz devam ederken İstanbul Bölge Müdürlüğündeki eski veznedar Adnan Çoban'ın kardeşlerine ait Özosmanlı Petrol isimli bir şirkete ait çeklerin kullanılması suretiyle 1994 yılında POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğü kasasından yaklaşık 10,6 milyar TL. para alındığının POAŞ Muhasebe Daire Başkanlığı tarafından tespit edilmesi üzerine POAŞ Teftiş Kurulu Başkanlığınca tekrar soruşturma açıldığı ve bu soruşturmaya halen devam edildiği, ayrıca Gökhan Petrol Tic. Ltd. Şti. isimli bir bayinin 1994 yılındaki açık çeklerinin faiz tahakkuk ettirilmeden gecikmeli olarak tahsil edildiğinin anlaşılması üzerine bu konuda da POAŞ tarafından soruşturma açıldığı,

5. Yolsuzluk Olaylarının Malî Boyutu Konusunda;

Yine incelemeler sırasında yolsuzluk olayına adı karışan 8 bayiiye 1992, 1993, 1994 yıllarında verilmiş olan akaryakıt ve madenî yağlara ait takribi 1,6 trilyon TL. tutarındaki faturaların ve bayi sipariş mektuplarının POAŞ nüshalarının tamamına yakınının POAŞ Genel Müdürlüğü tarafından ibraz edilemediği, bayilerin çeklerini gösterir çek döküm listelerinin getirilemediği,

Ortaya konan bu durum karşısında POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğündeki yolsuzluk olaylarının malî boyutunun müfettişliklerince sınırlı çalışma süresinde tam olarak tespit edilmesinin mümkün olamayacağı,

1994 yılı Ekim ayında tarama teftiş ve kesin tespit ile görevlendirilmiş olan POAŞ müfettişlerinin düzenledikleri her raporda yolsuzluk olayının malî boyutunu belirtmelerinden sonra aynı dönemlere ait yeni yolsuzluk olaylarının tespit edilmesi karşısında POAŞ müfettişleri tarafından düzenlenmiş olan raporlarda kayıtlanan yolsuzluk rakamlarına itibar edilemeyeceği, yukarıda yer alan raporlarda bulunan rakamların olması gerekenin altında olduğu şeklinde izlenim edinildiği,

Başta 165/8 sayılı rapor olmak üzere düzenlenen soruşturma raporlarında POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğü arşivinin kısmen imha edilmiş olması ile ilgili olarak idarî ve disiplin yönüyle teklif getirilmediği, Ticaret Şube Müdürlüğü tarafından kredili akaryakıt faturalarına faiz tahakkuk ettirilmemesi konusuna yer verilmediği, tahakkuk ettirilmeyen faizlerin Muhasebe Şube Müdürlüğü tarafından tahsil edilip edilmediği konusunun açıklığa kavuşturulmadığı ve belgelendirilmediği,

TBMM Araştırma Komisyonu Başkanlığı ile yapılan şifahî mutabakat üzerine (5) kamu denetim elemanı arasında iş bölümü yapılması ve yolsuzluk olaylarının fatura, banka ve bayi hesapları arasındaki dağılımı ve yolsuzluğun malî boyutu ile ilgili ayrıntılı bilgilerin Başbakanlık Başmüfettişi R. Tarık Lüleç koordinatörlüğünde Maliye Bakanlığı Hesap Uzmanları tarafından düzenlenecek olan raporda yer alacak olması nedeniyle, bu raporda POAŞ müfettiş raporlarındaki malî boyutun değerlendirildiği,

8 bayiye 3 yılda verilmiş olan 1,7 trilyon TL. akaryakıt ve madenî yağ bedelinden ne kadarlık kısmının tahsil edildiğine dair raporlarda belge bulunmadığı, tahsil edilmeyen POAŞ alacağı olarak gösterilen faturaların karşılığında ödeme bulunup bulunmadığı konusunda raporlara belge konulmadığı, POAŞ alacağının kaynağını teşkil ettiği iddiası ile bir kısım fatura nüshalarının bilgisayar kayıtlarından çıkarılarak mahkemeye sunulmak üzere İstanbul Bölge Müdürlüğüne teslim edilmesi ile yetinildiği, bunların bir kısmının da orijinal POAŞ nüshası olmadığı,

Özetle İstanbul Bölge Müdürlüğündeki yolsuzluk olayları nedeniyle meydana gelmiş olan POAŞ zararının tespit edilenden daha fazla olmasının düşünülmesi gerektiği, ancak yolsuzluk olaylarının soruşturulmasından sonra yapılan eksik ve hatalı incelemeler ve düzenlenen eksik belgeli raporlar ile POAŞ'ın talep ettiği kurum zararını ispat etmekten aciz hale getirildiği.

6. Kusurlu İstanbul Bölge Müdürlüğü Personeli Hakkında Yapılan İşlemlerin Değerlendirilmesi Konusunda;

Yukarıda yer alan yolsuzluk olaylarının POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğündeki birinci derece müsebbiplerinin, dönemin İstanbul Bölge Müdürü Necdet Özgen, İstanbul Bölge Müdür Yardımcısı Erol Yıldırım, Muhasebe Şube Müdürü Necla Toprak, Muhasebe Şube Müdür Yardımcısı Beyhan Öktem, Finansman Şefi Adnan Barlah, Finansman Memuru Süreyya Selvi ve Vezne Görevlisi Adnan Çoban olduğu,

Finansman Şefi Adnan Barlah'ın yolsuzluk olaylarının ortaya çıkmasından sonra emekli olması nedeniyle hakkında idarî ve disiplin tedbiri alınamamasının normal olduğu, Necla Toprak, Beyhan Öktem, Süreyya Selvi ve Adnan Çoban'ın Ofis ile ilişkilerinin kesilmesinin idarî yönden yeterli bir işlem olarak görüldüğü,

Ancak Necdet Özgen ve Erol Yıldırım'a sadece "aylıktan kesme" cezası teklif edilmesinin ve bu ceza ile yetinilerek adı geçenlerin kurum hizmetine devam etmelerinin sağlanmasının bu kişilerin korunduğu ve kollandığı anlamına geldiği,

Zira dönemin İstanbul Bölge Müdürü Necdet Özgen'in Kök Petrol Şirketi ile 1992 yılında usulsüz işlemler tesis ettiği, Hikmet Keçeli'ye ait Kök ve Keç Petrolün 1992, Kayrak Petrolün 1993 yılında karşılıksız çıkan çeklerini yetkisi olmadığı halde yeni çekler ile değiştirdiği, Kök ve Keç Petrolün 1992 yılındaki karşılıksız çeklerine faiz aldırmadığı, Kök Petrolün 1992 yılında bayilik sözleşmesi olmadığı halde usulsüz işlemlerine temel teşkil eden kredili akaryakıt almasını sağlamak üzere Genel Müdürlüğe yalan beyanda bulunarak Kök Petrolü bayi olarak gösterdiği şeklindeki tespitlerin bizzat POAŞ müfettişleri tarafından düzenlenen 2.7.1993 gün ve 171/8 sayılı inceleme raporu ile 28.3.1994 tarih ve 98/2 sayılı soruşturma raporu ve bunlara ilişkin Teftiş Kurulu

Başkanlığınca alınan 10.8.1993 gün ve 030/707 ve 9.5.1994 gün ve 030/456 sayılı POAŞ Genel Müdürlük olurlarında yer aldığı, Necdet Özgen'in 1992 yılında başlattığı bu usulsüz işlemler ile aynı zamanda yolsuzluk olaylarının da başlamasına neden olduğu, zira yolsuzluk olaylarının bir bölümü ile Necdet Özgen'in 1992 yılında başlattığı usulsüz işlemlerin aynı mahiyette bulunduğu,

POAŞ Sözleşmeli Personel Yönetmeliğine göre, aynı mahiyetteki bir disiplin cezasına neden olan fiilin tekrarründe bir üst cezanın uygulanması, bunun dışında POAŞ'ı büyük ölçüde zarara uğratan personelin sözleşmesinin feshedilmesi, her halükârda Necdet Özgen'in POAŞ ile ilişkisinin kesilmesi gerekirken bu işlemin yapılmadığı,

Bu durumun, Necdet Özgen'in 8 ayı bayinin POAŞ'ı dolandırma ve 3 personelin zimmetine para geçirme fiillerine neden olan usulsüz işlem ve tasarruflarının teker teker sayılarak sözleşmenin feshi cezasının teklif ve tertip edilmesi yerine, 26.12.1994 tarih ve 165/8 sayılı soruşturma raporunda Necdet Özgen'in fiilinin sadece zaman zaman muhasebe işlemlerini kontrol etmemek şeklinde basite indirgenerek "aylıktan kesme" cezası ile tecziye edilmesinin teklif ve temin edilmesi, akabinde Necdet Özgen'in diğer fiilleri ile ilgili konular için ayrı raporlar tanzim etmek ve bu ayrı raporlarda tekrerrür maddesinin işletilmesi yerine 165/8 sayılı raporda disiplin cezası teklifi getirildiğinden bahisle tekrar disiplin cezası ile tecziyesine gerek olmadığı şeklinde teklifte bulunmak suretiyle sağlandığı,

Oysa Necdet Özgen'in 17 milyar TL. teminat mektubu olan Kök Petrol Şirketine 34 milyar TL. tutarında akaryakıt ve madenî yağ verdirmesinin, bu şekilde POAŞ'ı 17 milyar TL. zarara uğratmasının tek başına sözleşmesinin feshi için yeterli olduğu, ayrıca Necdet Özgen'in neden olduğu POAŞ zararının tazmininden sorumlu tutulmadığı, bunun yanı sıra Necdet Özgen'in yolsuzluk olayına adı karışan diğer bayilerden Kayrak Petrol ve Seçkin Petrole 1993 ve 1994 yıllarında POAŞ tarafından tanınan provizyon limitinin üzerinde akaryakıt ve madenî yağ verdiğinin, dolayısıyla Necdet Özgen'in usulsüz işlemleri alışkanlık haline getirdiğinin yine POAŞ müfettiş raporları ile sabit bulunduğu,

Necdet Özgen'in usulsüz işlemlerinin 30.12.1994 tarih ve 5/1 sayılı izahnamede de basite indirgenmiş olarak gösterilmesi nedeniyle, İstanbul Küçükçekmece Cumhuriyet Savcılığına yapılan suç duyurusunda ve Bakırköy 3 üncü Ağır Ceza Mahkemesinde görülmekte olan davada fiillerinin basite indirgenmiş olarak görülmesine imkân sağlandığı,

Aynı durumun 29.6.1993 tarihine kadar İstanbul Bölge Müdürlüğünde Muhasebe Müdürü olan ve Gemi İşletme Müdürlüğünde Personel Müdürü olarak görevlendirilmesini müteakip İstanbul Bölge Müdür Yardımcısı olarak atanan Erol Yıldırım için de geçerli olduğu, yolsuzluk olaylarının bir sürecinde Muhasebe Müdürü olan Necla Toprak'ın sözleşmesi feshedildiği hâlde daha büyük sürecinde Muhasebe Müdürü ve Muhasebeden sorumlu Bölge Müdür Yardımcısı olarak daha büyük ölçüde sorumluluğu bulunan Erol Yıldırım'ın sözleşmesinin feshedilmemesinin haklı ve makul bir nedeninin bulunmadığı,

7. Müfettişlerin ve Dönemin Teftiş Kurulu Başkanlığının Görevlerini Yapıp, Yapmadıkları Konusunda;

Kök Petrol Şirketine ait karşılıksız çeklerin beklentildiği ve işleme alınmadığı, Seçkin Petrol firmasına provizyon limitinin üzerinde akaryakıt verilerek kurum zararına neden olduğu konuları ile İstanbul Bölge Müdürlüğündeki diğer usulsüz işlemlerin zamanında POAŞ Genel Müdürlüğüne yazılı olarak ihbar edildiği, ihbarları incelemekle görevlendirilen POAŞ Başmüfettişi Nuri Ardıç'ın düzenlediği 7.6.1994 gün ve 99/3 sayılı soruşturma raporunda Kök Petrolün sahibi Hikmet Keçeli tarafından İstanbul Bölge Müdürlüğüne verilmiş olan çeklerin beklentilmediği ve çekle-

rin işlem gördüğü, bu nedenle ihbar konusunun incelemeye değer bulunmadığı şeklinde sonuca varıldığı, Seçkin Petrole provizyon limitinin üzerinde akaryakıt verilerek kurumun zarara uğratılmasında kasıt unsuru bulunmadığının belirtildiği,

Başmüfettiş Nuri Ardic'ın Kök Petrol ve Seçkin Petrol ile ilgili işlemleri incelediği dönemlerde raporumuzun önceki bölümlerinde ayrıntısı belirtildiği şekilde Kök Petrolün POAŞ'tan aldığı akaryakıt bedelinin bir kısmını hiç ödemediğinin, bir kısmına ait çok sayıda çekin karşılıksız çıkarak işleme alınmadığının, bir kısmının yeni çekler ile değiştirildiğinin, Kök Petrole provizyon limitinin çok üzerinde akaryakıt verildiğinin, Seçkin Petrolün karşılığında akaryakıt faturası bulunmayan çeklerinin kullanılması suretiyle POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğü veznesinden 3,1 milyar TL tutarındaki nakit para alındığının 1994 yılı sonu ile 1995 yılında ortaya çıktığı,

Kayrak Petrole İstanbul Bölge Müdürlüğüne provizyon limitinin çok üzerinde akaryakıt verilerek kurumun zarara uğratıldığının, Kayrak Petrole ait çeklerin yetkisiz bir şekilde değiştirildiğinin POAŞ Finansman Daire Başkanlığınca 1994 yılı başında tespit edilmesi üzerine olayın POAŞ Genel Müdürlük oluruna bağlanarak inceletirildiği,

Soruşturmayı yapmakla görevlendirilen Başmüfettiş Nuri Ardic'ın düzenlediği 28.3.1994 gün ve 98/2 sayılı raporunda, Bölge Müdürü Necdet Özgen'in beyanına dayanarak Kayrak Petrolü borcuna sadık ve iyiniyetli bir bayi olarak gösterdiği, İstanbul Bölge Müdürlüğüne bayilere provizyon limitinin çok üzerinde akaryakıt verilmesini ve bu şekilde çeklerinin karşılıksız çıkması ile kurum zararı meydana gelmesini ticaretin bir gereği olarak gösterdiği, Başmüfettiş Nuri Ardic'ın Kayrak Petrolün işlemlerini incelediği dönemde adı geçen bayinin 7,6 milyar TL. akaryakıt bedelini ödemediğinin 1995 yılında tespit edilebildiği,

Özetle, Başmüfettiş Nuri Ardic'ın karşılıksız çeklerini ve usulsüz işlemlerini incelemekle görevlendirdiği Kayrak Petrol, Seçkin Petrol ve Kök Petrol firmalarının 1993 ve 1994 yılı inceleme döneminde bu bayilerin aldıkları akaryakıt miktarı ve ödedikleri paraların mutabakatını yapmadığı, bu şekilde 1994 yılı başında yolsuzluk olaylarını tespit etmek fırsatını kullanamadığı, 3 bayiden sadece bir tanesinin hesaplarını tam olarak incelemesi halinde yolsuzluk olaylarını tespit etmiş olacağı ve kurum zararının artmasının önleneyeceği, bundan dolayı Başmüfettiş Nuri Ardic'ın görevini yaptığının söylenemeyeceği ve kusurlu olduğu,

POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğündeki yolsuzluk olaylarının soruşturması ile 28.10.1994 tarihinde POAŞ Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından Başmüfettişler Ali Akçın, Bülent Batur, Mustafa Teker, Nuri Ardic, Şükrü Göksu'nun birlikte görevlendirilmelerine rağmen, soruşturma raporunun sunulduğu 26.12.1994 tarihinden 4 gün önce POAŞ Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından Başmüfettişler Nuri Ardic ve Mustafa Teker'in soruşturma işinden alınmalarının ve raporun diğer 3 Başmüfettişe imzalatırılmasının, Nuri Ardic ve Mustafa Teker'in daha evvel yolsuzluk olaylarına adı karışan bayiler hakkında soruşturma yapmış olmalarından kaynaklandığı, ancak bu durumun incelemelerin tamamına katılmış olmaları nedeniyle Nuri Ardic ve Mustafa Teker'in sorumluluğunu ortadan kaldırmadığı,

Kayrak Petrol ve Seçkin Petrol ile ilgili yolsuzluk olaylarının 165/8 sayılı raporda yer almasının, bu konuda Başmüfettiş Nuri Ardic'ın sorumluluğunu gizlemek amacıyla yönelik olduğu şeklinde bir izlenim edinildiği, soruşturma olurunda Kök Petrolün isminin bulunması nedeniyle bu bayinin fiillerinin gizlenemediği,

Buna karşılık soruşturmayı yapan Başmüfettişler tarafından aynı hoşgörünün POAŞ müfettişleri Zafer Yapıcıoğlu ve Tansel Güven için gösterilmediği, 26.12.1994 gün ve 165/8 sayılı soruşturma raporunda Başmüfettiş Nuri Ardic aklanırken Zafer Yapıcıoğlu ve Tansel Güven'in cezalan-

dırılmalarının, görevden alınmalarının ve mahkemeye verilmelerinin soruşturmada objektif esaslardan uzaklaştırıldığını gösterdiği,

Özetle, İstanbul Bölge Müdürlüğündeki yolsuzluk olaylarının tarama teftişi ile görevlendirildikleri halde görevlerini yapmayan, yolsuzluk olaylarının malî boyutunu tam ve doğru bir şekilde tespit etmeyen bu şekilde kurum zararını şüpheli hale getiren, düzenledikleri soruşturma raporlarında dönemin İstanbul Bölge Müdürü Necdet Özgen ve Erol Yıldırım'ın fiillerini basite indirgeyerek daha düşük bir ceza ile tecziye edilmelerini ve mahkeme dosyasının eksik düzenlenmesini sağlayan, Başmüfettiş Nuri Ardıç'ın 1994 yılı başında yolsuzluk olaylarını örtbas etmek fiilini aklayan POAŞ Başmüfettişleri Ali Akçın, Bülent Batur, Mustafa Teker, Nuri Ardıç ve Şükrü Göksu ile Teftiş Kurulu Yönetmeliğinin yüklediği görevleri yerine getirmeyerek eksik, hatalı ve birbirine tezat teşkil eden raporları işleme koymakla aynı şekilde objektiflikten uzaklaşan, olayların birinci derecede sorumlusu Necdet Özgen'in korunup kollanmasını temin eden ve kurum zararının tam ve doğru olarak tespitini yaptırmayan dönemin POAŞ Teftiş Kurulu Başkanı Yalçın Gökçe ve Yardımcısı Ahmet Şahin'in meslekî yetersizlik içerisinde buldukları, kusurlu oldukları,

8. Yolsuzluk Olaylarının Tespitinden Sonra Yapılan İşlemlerin Uygun Olup Olmadığı Konusunda;

Yolsuzluk olaylarının soruşturması sırasında Başmüfettişler Ali Akçın, Bülent Batur, Mustafa Teker, Nuri Ardıç ve Şükrü Göksu'nun bayilerden açık ve boş çek almalarının yetkilerini aşan bir işlem olduğu,

Yolsuzluk olaylarına karışmış olan Isı-Pet, Hora Petrol, Asya Petrol ve Özden Petrol ile mutabakat protokolleri yapılarak kurum alacağının taksitlendirilmesi ile alacağın bir an önce tahsil edilmesinin amaçlandığı, iyi niyetli bu davranışa karşılık alacak tahsil edilmeden bayiler aleyhine açılmış bulunan hukuk ve ceza davalarından vazgeçilmesi, alınmış bulunan ihtiyatî tedbir ve ihtiyatî haciz kararlarının kaldırılması, Bakırköy 3 üncü Ağır Ceza Mahkemesine müracaat edilecek söz konusu bayiler nezdinde kurumun şahsî hak ve alacağının kalmadığının beyan edilmesi sonucunda adı geçen bayilere imkân sağlandığı, kurum alacağının risk edildiği, zira istediklerini elde ettikten sonra Isı-Pet ve Hora Petrol firmalarının üstlendikleri borçları ödemedikleri, söz konusu kurum alacağının karşılığında da bayilerin müracaat edilecek mal varlıklarının kalmadığı,

Söz konusu mutabakat protokollerinin Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından Yönetim Kuruluna sunulmasının Teftiş Kurulunun yetkilerini aşan bir işlem olduğu, bu konuda POAŞ Yönetim Kuruluna ve mutabakat protokollerinde imzaları bulunan I inci Hukuk Müşaviri haricindeki diğer personele kusur izafe etmenin yerinde olmayacağı, mutabakat protokollerinde yer alan hukuk konularının ve bunların sonuçlarının I inci Hukuk Müşaviri tarafından görülerek, gerek diğer personelin gerekse Yönetim Kurulunun uyarılması ve yönlendirilmesi gerektiği,

9. POAŞ Muhasebe ve Finansman Daire Başkanlıkları Hakkında Yapılan İşlemlerin Değerlendirilmesi Konusunda;

Düzenlenen 26.12.1994 gün ve 165/8 sayılı soruşturma raporu ve 30.12.1994 gün ve 5/1 sayılı izahname ile POAŞ Genel Müdürlüğü Merkez teşkilatı kadro tanımlarından alıntılar yapılarak Muhasebe ve Finansman Daire Başkanlıklarının görev yetki ve sorumluluklarını yerine getirmediğinden bahisle, dönemin Muhasebe Daire Başkanı Recep Özhan, Finansman Daire Başkanı Celallettin Döver, Muhasebe Daire Başkan Yardımcısı Selahattin Balta, Bütçe ve Bilanço Şube Müdürü Yaşar Hışır ve Finansman Şube Müdürü Levent Demir'in disiplin cezası ile tecziye edilmelerinin istendiği, görevlerinden alınmalarının ve muhasebe gurubunun mahkemeye verilmelerinin temin edildiği,

POAŞ Genel Müdürlüğünün iş akımına göre 19 ayrı ünite de çıkarılan bilançoların, merkezde Muhasebe Daire Başkanlığında (Bütçe ve Bilanço Şube Müdürlüğünde) birleştirilerek POAŞ Genel Müdürlüğünün bilançosu haline getirildiği, Daire Başkanının, bir yardımcı ve bir şube müdürü ile 19 ünitenin 200'e yakın banka hesabının, 30'un üzerinde kasa hesabının, 100'ün üzerinde çek hesabının mutabakatını yapmasında fizikî imkânsızlık bulunduğu, aynı raporda olayların birinci derece sorumlusu İstanbul Bölge Müdürü hakkında alınan işlemler nazarı itibara alındığı takdirde Muhasebe Daire Başkanı Recep Özhan ile Bütçe ve Bilanço Şube Müdürü Yaşar Hışır'ın tecziye edilerek görevden alınmasının ve mahkemeye verilmesinin hakkaniyet ölçülerini aşan bir tedbir olduğu kanısını uyandırdığı, ancak bu husus mahkeme safahatında bulunduğundan Muhasebe Daire Başkanı, Yardımcısı ile Bütçe ve Bilanço Şube Müdürü hakkında yeni bir tedbir teklif edilemediği,

165/8 sayılı soruşturma raporu ile 5/1 sayılı izahnamede yer alan hatalı ve yanlış bilanço tanzim etmek suretiyle İstanbul Menkul Kıymetler Borsasının ve yatırımcıların yanıltıldığı şeklindeki fiilin tanımında ve sonuçlarında yanlış olduğu zira Sermaye Piyasası Kurulu mevzuatı uyarınca POAŞ bilançolarının bağımsız denetçilere denetletirildiği ve denetim sonucu İstanbul Menkul Kıymetler Borsasına gönderilen bağımsız denetim firması raporlarında yatırımcıların yanıltıldığını ortaya koyacak herhangi bir hesap hatası veya eksikliğin yer almadığı, bağımsız denetim firmasına ait görev yetki ve sorumluluktan dolayı Muhasebe Daire Başkanı ve Yardımcısına kusur affetmenin mümkün olamayacağı,

Finansman Daire Başkanlığının Kurulduğu 1992 yılından itibaren Muhasebe Daire Başkanlığı ile işbirliği yapmak suretiyle, bölge müdürlüklerinde karşılıksız çek takibi, bayilere tanınacak provizyon limiti konularında yapılması muhtemel eksik hatalı veya kasıtlı uygulamaların önlenmesini teminen karşılıksız çek takip programı, provizyon limiti programı gibi bilgisayar programları hazırlatarak uygulamaya koyduğu, bu şekilde POAŞ'ın işlemlerinin bilgisayar ortamına alındığı, ayrıca stok kontrol programı gibi çalışmalar ile akaryakıt stok ve satış işlemlerinin disipline edildiği,

Karşılıksız çek takip ve provizyon limiti programlarının uygulanmasına ilişkin sorumluluğun bölge müdürlüklerinde, provizyon limiti programına giriş yetkisinin münhasıran bölge müdürüne ait bulunduğu, POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğünün karşılıksız çek takip programını özellikle uygulamadığı, bu şekilde çeki karşılıksız çıkan bayilere akaryakıt verilmesini temin ettiği, çeki karşılıksız çıkan bayilerin Genel Müdürlükten görülmesini önlemek amacıyla programa giriş yapmadığı, provizyon limitlerini yetkisi olmadığı halde yükselterek bayilere gereksiz yere akaryakıt ve maddeniye vermek suretiyle usulsüz işlemleri gerçekleştirdiği, hal böyle iken 165/8 sayılı raporda uygulama sorumluluğu bulunmayan ve olabilecek kaçakların önlenmesi için sistem geliştiren Finansman Daire Başkanı Celalettin Döver Finansman Şube Müdürü Levent Demir'in tecziye edilmesinin hakkaniyetin gereği olarak görülmediği,

Zira, sistem kurmanın sorumluluğunun ayrı, sistemi uygulama sorumluluğunun ayrı konular olduğu, sistemi kurmanın Finansman Daire Başkanlığının, uygulamanın İstanbul Bölge Müdürlüğünün sorumluluğunda bulunduğu, Finansman Daire Başkanlığının uygulama sorumluluğunu yerine getirmeyen İstanbul Bölge Müdürlüğünün yerine tecziye edildiği,

Özetle İstanbul Bölge Müdürlüğündeki usulsüz işlemlerden sonra yapılan soruşturmalara göre, alınan idarî ve hukukî tedbirlerin İstanbul Bölge Müdürlüğünü ilgilendiren kısmının yetersiz kaldığı, POAŞ Genel Müdürlüğünün Muhasebe ve Finansman Daire Başkanlıklarını ilgilendiren kısmının ise maksadını aşan bir seyir izlediği,

10. POAŞ Yönetim Kurulunun ve Genel Müdürlüğün İstanbul Bölge Müdürlüğündeki Atamalarda ve Yolsuzluk Olayları Üzerinde Kusurlu Olup, Olmadıkları Konusunda;

İstanbul Bölge Müdürlüğündeki usulsüz işlemlerin sorumlularından olan Adnan Barlah'ın Muhasebe Kısım Amirliği ve Finansman Şefliğine atanmasında usul ve mevzuata aykırı bir durum bulunmadığı, bundan dolayı Adnan Barlah'ın bu görevlere atanmasına onay veren POAŞ Genel Müdürlüğüne kusur atfedilemeyeceği,

İstanbul Bölge Müdürlüğünde branşında yüksek öğrenim görmüş olan Erol Yıldırım'ın 1993 yılında Muhasebe Müdürlüğü görevinden alınarak yerine lise mezunu olan Necla Toprak'ın atanmasının isabetli bir atama olmadığı, Erol Yıldırım'ın Muhasebe Müdürlüğü görevinden alınmasında zaruret var ise yerine yine yüksek okul mezunu bir personelin atanmasının uygun olacağı, bundan dolayı atamaya onay veren POAŞ eski Genel Müdürü M. Korel Aytac'ın hatalı olduğu,

İstanbul Bölge Müdürlüğündeki yolsuzluk olaylarını gerçekleştiren personel ve bayiler ile POAŞ Yönetim Kurulu ve Genel Müdürü arasında menfaat ilişkisi olduğunu gösterecek bir kanıt veya bulgu bulunmadığı,

POAŞ eski Genel Müdürü M. Korel Aytac'ın, İstanbul Bölge Müdürlüğündeki usulsüz işlemlerin başlangıcını teşkil eden dönemin İstanbul Bölge Müdürü Necdet Özgen'in suistimale yönelik fiillerine ve Kök Petrol Şirketi ile usulsüz işlemlerine 1993 ve 1994 yıllarında düzenlenen müfettiş raporlarına ilişkin olurlar ile vakıf olduğu halde Necdet Özgen'in İstanbul Bölge Müdürlüğü görevinde tutmakla basiretli bir idareci gibi davranmadığı,

POAŞ eski Genel Müdürü M. Korel Aytac'ın, POAŞ'ın menfaatlerini haleldar eden raporlar düzenlemek, eksik ve objektiflikten uzak rapor tanzim etmek ve bu raporları işleme koymaktan dolayı kusurlu görülen dönemin Teftiş Kurulu Başkanı, Yardımcısı ve bazı müfettişler hakkında düzenlenmiş olan 30.1.1995 tarihli POAŞ Merkez Üst Disiplin Kurulu raporunun gereklerini yerine getirmemekten dolayı hatalı olduğu, aynı hatanın söz konusu raporu POAŞ Yönetim Kuruluna sunmayan Personel Daire Başkanı Nihat Uluçerçen için de geçerli bulunduğu,

B) İSKENDERUN BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ VE DİĞER KONULARDA;

1. İskenderun Bölgesinde İhalelerin Çoğunun Turuvay Şirketine Verildiği Konusunda;

POAŞ İskenderun Bölge Müdürlüğünce 1991-1994 yılları arasında yapılan ihalelerden sadece bir tanesine katılan Turuvay Şirketinin bu ihalede yer alan 4 taşıma işinden sadece ikisini aldığı ve şirketin kazandığı personel servisi ihalesinde usul ve mevzuata aykırı bir husus bulunmadığı,

2. Petrol Ofisi İskenderun Sosyal Tesislerinde Yapılan Bir Düğünde PKK Şarkıları Söylenildiği Konusunda;

POAŞ İskenderun Bölge Müdürlüğü Lokalinde yapılan bir düğünde gerçek silahlar ile hava ya ateş edilmiş olsa bile bu durumdan lokali bedeli mukabilinde kiraya vermiş olan POAŞ İskenderun Bölge Müdürlüğü yetkililerinin sorumlu tutulamayacağı, düğünün aynı zamanda Nahçıvan Başbakan Yardımcısına ait olduğundan yarı resmî bir mahiyet arzettiği, yabancı konukların ve İskenderun mülki erkanının davetli olduğu bir düğünde silah araması yapılması, olaya anında kolluk kuvvetlerinin müdahale ettirilmesi gibi tedbirlerin genel asayişe yönelik olduğu, olayın kamu güvenliğini sarsan bir olay olmaması nedeniyle bu tür tedbirler alınmamış olmasından dolayı herhangi bir kamu görevlisine kusur izafe etmenin söz konusu olamayacağı, kaldı ki düğünde gerçek silahlar ile ateş edildiğinin kanıtlanmadığı, aynı durumun düğünde kürtçe şarkılar söylendiği iddiası için de sözkonusu olduğu, bölücü şarkılar söylendiğine dair bir kanıt bulunmadığı, düğünün İskenderun ve Nahçıvan'da ikâmet eden ailelere ait olması nedeniyle muhtemelen arapça ve azerî lehçesi ile şarkılar söylendiği, bu durumun da suç teşkil etmediği,

3. Ahmet Alper'in PKK Renkli Tankerlere Öncelik Verdiği Konusunda;

POAŞ İskenderun eski Bölge Müdürü Ahmet Alper'in PKK renkli tankerlere dolumda öncelik ve ihaleleri bu düşüncedeki insanlara verdiği konusunda bir bulgu, bilgi, kanıt bulunmadığı,

4. Adana Hava İkmal Amiri Nafi Tosun'un, Nakliyecisi Mehmet Emin Değer'in Baskısı ile Görevinden Alındığı ve Yerine İlkokul Mezunu DYP İskenderun İlçe Yönetim Kurulu Üyesi Ökkeş Siyahoğlu'nun Atandığı Konusunda;

POAŞ Adana Hava İkmal Amiri Nafi Tosun'un görevinden alınarak yerine Ökkeş Siyahoğlu'nun atanmasında bozuk Jet A-1 yakıtı olayının ve nakliyecisi Mehmet Emin Değer'in etkisinin olmadığı, Adana Hava İkmal Ünitesi İskenderun Bölge Müdürlüğüne bağlı olmadığından tayin konusunda İskenderun eski Bölge Müdürü Ahmet Alper'in yetkisinin bulunmadığı,

Ancak ticaret lisesi mezunu Nafi Tosun'un görevinden alınarak yerine o tarihte ilk okul mezunu olan Ökkeş Siyahoğlu'nun atanmasının isabetli olmadığı, atanmanın siyasi etkiler ile yapıldığı, Ökkeş Siyahoğlu'nun Adana Hava İkmal Amirliğine atanabilmesi için Nafi Tosun'un görevinden alındığı ihtimalinin güçlü olduğu,

5. Tüpraş'tan Alınan Malzemelere Katkı Maddesi Katıldığı ve Ülkeye Kaçak Sokulan Akaryakıtla Değiştirilerek Petrol Ofisi Depolarına Nakledildiği, Uluslararası Nakliye Şirketi Sahibi Mehmet Emin Değer Tarafından Nakledilen Malzemelerde Bu Şekilde Tespitler Olduğu Konusunda;

1994 yılında Değer Nakliyat Limited Şirketi tarafından Kırıkkale Rafinerisinden POAŞ İskenderun Bölge Müdürlüğüne nakledilen 389 tanker benzinin +15°C kesafetinin 0,7400 değerinin üzerinde olduğu, benzinin İskenderun Bölge Müdürlüğüne bu şekilde kabul edilerek bayilere satışının yapıldığı, Tüpraş Rafinerileri tarafından imal edilen benzinin maksimum +15°C kesafetinin 0,7400 değerinin üzerinde olmaması gerektiği, keza Kırıkkale Rafinerisi tarafından aynı dönemde üretilen benzinlerin +15°C kesafetinin 0,7376 ile 0,7399 arasında değiştiği,

Benzinin standart kalite kontrolünde kullanılan +15°C kesafet tespitine göre 389 tanker benzinin kalitesinde bozulma olduğu, ancak nakliyenin yapıldığı dönemde ve nakliyecisi Mehmet Emin Değer tarafından da talep edildiği halde, benzindeki kesafet yükselmesinin nedenini kesin bir şekilde ortaya koyacak oktan testi, distilasyon analizi gibi analizlerin yapılmamış olması nedeniyle, bugün için benzindeki kesafet yükselmesinin ve kalite bozukluğunun nedenlerini somut bir şekilde kanıtlamanın mümkün olamayacağı,

Benzin nakliyesinin yapıldığı dönemde kesafet yükselmelerini ve fireleri inceleyen Başmüfettiş Şükrü Göksu'nun yaptığı incelemede ve düzenlediği 24.1.1995+44/1 sayılı inceleme raporunda İskenderun Bölge Müdürlüğüne tahliye edilen benzinin evsafına uygun olmadığını gösteren belgelere yer verdiği halde, bu durumun nedenlerini tespit etmemesinin yetersizlik ve eksiklik olduğu,

Bu konuda Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının 7.6.1996 tarihli iddianamesi ile POAŞ eski Genel Müdürü M. Korel Ayaç, POAŞ eski Teftiş Kurulu Başkanı Yalçın Gökçe, Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı Ahmet Şahin ve Başmüfettiş Şükrü Göksu aleyhine Türk Ceza Kanununa göre "Görevi Kötüye Kullanmak", nakliyecisi Mehmet Emin Değer aleyhine "Güveni Kötüye Kullanmak" fiillerinden dolayı Ankara 16 ncı Asliye Ceza Mahkemesinde ceza davası açıldığından bu aşamada yapılacak bir işlem bulunmadığı,

Ayrıca kesafeti yüksek akaryakıtın kabul edilmesi nedeniyle nakliyecisi firma nezdinde yapılacak malî ve hukukî bir işlem bulunmadığı,

Ancak İskenderun Bölge Müdürlüğüne 1994 yılında yapılan benzin nakliyesi sırasında akaryakıtın +15°C kesafetinin yüksek olmasının ve kalite bozulmasının nedenlerini araştırmadan uygun

diyerek kabulünün, sözleşme hükümlerine ve POAŞ'ın menfaatlerine aykırı olmasına rağmen gerçekleştirilmesinin hatalı ve yanlış bir işlem olduğu,

6. Şehit Anaları Vakfı Gibi Bazı Vakıflara Ayrıcalık Tanındığı Konusunda;

Şehit Anaları Vakfına bayilik verilmesi projesinin aralarında İzmir'in de bulunduğu satış öncelikli vilayetlerde halen kamu kurum ve kuruluşlarına ait arsalar üzerinde istasyon inşa edilerek, ortalama 20 yıl intifa hakkı karşılığı istasyonun POAŞ logosu ile faaliyet göstermesine olanak tanıyan uygulama kapsamında olduğu, projenin POAŞ Kredi Genel Esaslarına uygun bulunduğu, Şehit Anaları Vakfının İzmir'deki arsanın mülkiyetini alamaması nedeniyle projenin gerçekleşmediği,

7. Babaharman İstasyonunun İntifa Hakkı Konmadan Satıldığı Konusunda;

Ankara/Dışkapı Babaharman İstasyonunun mülkiyetinin POAŞ'ın % 14 hisse ile ortak olduğu Petrol-Tur Limited Şirketine ait olması nedeniyle istasyonun satışı hususunda Petrol Ofisi yöneticileri hakkında yapılacak herhangi bir işlem olmadığı,

8. Bazı Bayilerin Yönetim Kurulu Kararlarının Hilafına Bayilik Sözleşmelerinin Uzatıldığı Konusunda;

Bazı bayilerin sözleşmelerinin yönetim kurulu kararlarının hilafına yenilendiği konusunda müşahhas bir bayii belirtilmediğinden dolayı sondaj usulü ile yapılan inceleme neticesinde, iddiada yer alan yönetim kurulu kararlarının aksine bayii sözleşmelerinin uzatıldığı hususunu doğrulayacak bir bilgi ve belge elde edilemediği,

9. 150 Adet Akaryakıt Sayacı Alınması Konusunda;

1991 yılında ilk partide alımı gerçekleştirilen 50 adet sayacın ünitelere monte edilmesini müteakip randıman alınıp alınmayacağı beklemeden aynı sayaçlardan ihale yapılmaksızın 100 adet daha alınmasının hatalı olduğu, söz konusu hatanın alımı gerçekleştiren dönemin POAŞ Yönetim Kuruluna ait olmadığı, bu olaydaki hatalı işlemin 50 adet sayacın şartlı alındığını ve henüz denemediğini müspet veya menfi sonuçlarının görülemediğini Yönetim Kuruluna sunmayan dönemin Malzeme İkmal Daire Başkanı Sevim Uğur, Yardımcısı Tayyip Müftüoğlu ve Malzeme Alım Şube Müdürü Nazmi Ertürk'e ait olduğu,

Sayaçlardan randıman alınmadığını ve gereksiz alım yapıldığını 1993 yılında tespit eden Başmüfettiş Ahmet Akdemir ile zamanın Teftiş Kurulu Başkanlığının, ayrıca gerek Teftişten gerekse idarî kademelerden bu konuda menfi raporlar alan POAŞ Genel Müdürlüğünün gereksiz sayaç alımı hususunda malî, idarî ve disiplin yönüyle işlem tesis etmemesinin eksiklik olduğu,

Ancak halen ihale aşamasında olan dolun ünitelerinin revizyonu ve otomasyon projesinin gerçekleşmesi ve projeden müspet sonuç alınması halinde 150 adet brooks marka sayaçtan verim alınabileceği, bu takdirde POAŞ'ın modern bir ikmal sistemine geçmesinin gerçekleşeceği ve dolayısıyla 150 adet Brooks marka sayaç alınması işleminin faydalı sonuç verebileceği

Netice ve kanaatine varılmıştır.

Raporlarında ayrıntılı bir şekilde ortaya konan araştırma konuları üzerinde eksik işlemlerin giderilmesi, devam eden işlemlerin sıhhatli bir şekilde sonuçlandırılabilmesi ayrıca kusurlu ve hatalı görülen POAŞ personeli hakkında gerekli işlemlerin yapılabilmesi bakımından;

1. POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğündeki yolsuzluk olaylarının başlamasına neden olan usulsüz işlemleri gerçekleştiren, İstanbul Bölge Müdürlüğündeki görevi süresince usulsüz işlemleri alışkanlık haline getiren ancak POAŞ Müfettişleri tarafından düzenlenen 26.12.1994 gün ve 165/8, 27.1.1995 gün ve 166/1 sayılı soruşturma raporları ile 30.12.1994 gün ve 5/1 sayılı izahnamede fi-

illeri basite indirgenerek aleyhinde eksik suç duyurusunda bulunulmuş olan dönemin POAŞ İstanbul Bölge Müdürü Necdet Özgen hakkında bütün usulsüz işlemlerini içerecek şekilde POAŞ tarafından yeniden İstanbul Küçükçekmece Cumhuriyet Savcılığına ve Bakırköy 3 üncü Ağır Ceza Mahkemesine ek suç duyurusunda bulunulması,

2. POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğündeki yolsuzluk olayları nedeniyle kusurlu görülen ancak daha evvel hakkında yapılmış olan suç duyurusunda yer alan fiilleri basite indirgenmiş olarak değerlendiren dönemin POAŞ İstanbul Bölge Müdür Yardımcısı ve eski Muhasebe Müdürü Erol Yıldırım hakkında bütün usulsüz işlemlerini içerecek şekilde POAŞ tarafından yeniden İstanbul Küçükçekmece Cumhuriyet Savcılığına ve Bakırköy 3 üncü Ağır Ceza Mahkemesine ek suç duyurusunda bulunulması,

3. POAŞ Sözleşmeli Personel Yönetmeliği hükümleri gereğince “sözleşmenin feshi” cezası ile tecziye edilmeleri gerekirken, tekerrür halinin dikkate alınmaması ve fiillerinin basite indirgenmesi suretiyle daha alt bir ceza ile tecziye edilmiş bulunan ve kamu hizmetine devam etmeleri sağlanan dönemin POAŞ İstanbul Bölge Müdürü Necdet Özgen’in ve yardımcısı Erol Yıldırım’ın sözleşmelerinin POAŞ tarafından fesh edilmesi,

4. İnceleme raporlarında yer alan tespitlerin, İstanbul Bölge Müdürlüğündeki yolsuzluk olayları ile ilgili olarak İstanbul Bakırköy 3 üncü Ağır Ceza Mahkemesinde görülmekte olan davanın seyrini etkileyebileceği dikkate alınarak, raporun bir nüshasının Bakırköy 3 üncü Ağır Ceza Mahkemesine gönderilmesi,

5. Bugüne kadar yapılmış olan soruşturma ve incelemelerde İstanbul Bölge Müdürlüğündeki yolsuzluk olaylarının gerçek boyutunun ve tüm usulsüz işlemlerin ortaya konulmadığı dikkate alınarak, Kurum’un gerçek zararının ve zararın bayiler ve personel nezdindeki dağılımının POAŞ tarafından yeniden tespit edilmesi ve belgelendirilmesi,

6. Düzenlenen soruşturma raporlarında kurum zararının sorumlu personelden tazminine ilişkin bir teklif getirilmediği ve böyle bir işlem yapılmadığı, bundan dolayı Adnan Barlah, Süreyya Selvi ve Adnan Çoban’dan tahsil edilmesi istenen yaklaşık 23 milyar TL meblağın haricinde kurum zararının bayiler ile birlikte sorumlu POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğü personeli olan Necdet Özgen, Erol Yıldırım, Necla Toprak, Beyhan Öktem, Adan Barlah, Süreyya Selvi ve Adnan Çoban’dan müteselsilen ve müştereken tazminine yönelik POAŞ tarafından işlem yapılması,

7. Kök Petrol, Kayrak Petrol ve Seçkin Petrol’ün usulsüz işlemleri ile bu bayilere İstanbul Bölge Müdürlüğüne sağlanan haksız menfaat ve neden olunan Kurum zararı konularında 1994 yılı içerisinde soruşturma yapmak ile görevlendirildiği ve bu konularda 28.3.1994 gün ve 98/2, 7.6.1994 gün ve 99/3 sayılı soruşturma raporlarını düzenlediği halde, Kök Petrol ile ilgili usulsüzlük iddialarını incelemeye değer görmeyen, Kayrak Petrol’ün 1993 yılındaki, Seçkin Petrol’ün 1993 ve 1994 yıllarındaki usulsüz işlemlerini tespit edemeyen, bu şekilde kurum zararının artmasına ortam hazırlayan POAŞ Başmüfettişi Nuri Ardıç hakkında Türk Ceza Kanununun 204 ve 240 mncı maddelerine istinaden hakkında POAŞ tarafından suç mahallindeki Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulması,

8. Kök Petrol’ün usulsüz işlemleri konusunda 1993 yılında inceleme yapan ve emekli Başmüfettiş M. Yüksel Çağırın ile birlikte 2.7.1993 gün ve 171/8 sayılı inceleme raporunu düzenleyen Başmüfettiş Mustafa Teker’in, tespit ettiği usulsüz işlemlerin sorumlularını belirlerken dönemin İstanbul Bölge Müdürü Necdet Özgen’in görevden alınmasını teklif etmemekle kusurlu hareket ettiği anlaşılmakla birlikte fiilin POAŞ Sözleşmeli Personel Yönetmeliğine göre disiplin cezası verilmesine ilişkin 2 yıllık zaman aşımına uğradığı dikkate alınarak POAŞ Başmüfettişi Mustafa Teker

hakkında bu nedenle disiplin cezası tertip edilemeyeceği, ancak durumun meslekî yeterlilik hali açısından POAŞ Genel Müdürlüğüne değerlendirilmesi,

9. İstanbul Bölge Müdürlüğündeki yolsuzluk olaylarının tarama teftişi ile görevlendirildikleri halde, yolsuzluk olaylarını malî boyut, personel, bayiler açısından tam ve doğru bir şekilde tespit etmeyen, bu şekilde kurum zararının sürüncemede kalmasına neden olan, yolsuzluk olaylarının mahiyetini tam olarak tespit etmeyerek, faiz konuları, arşivin imha edilmesi gibi konuları soruşturma kapsamına almayan, düzenledikleri raporlarda POAŞ'ın yolsuzluk olayına karışan bayilerden yapmış olduğu tahsilatları ve alacakları belgelendirmeyen, POAŞ'ı üçüncü kişilere karşı temsil ve ilzama yetkili olmadıkları halde soruşturma safhasında yolsuzluğa karışan bayiler ile protokol yapan, söz konusu bayilerden taahhütname ve hangi miktar üzerinden nerede kullanılacağı belirtilmeden açık ve boş çek alan, bu şekilde yetki aşımında bulunan, yolsuzluk olaylarının birinci derece sorumlusu Necdet Özgen ile yardımcısı Erol Yıldırım hakkında eksik suç duyurusunda bulunulmasını ve alt derecede disiplin cezası uygulanmasını temin eden, buna karşılık POAŞ Muhasebe ve Finansman Daire Başkanlıkları hakkında maksadını aşan bir şekilde idarî ve cezai işlem yapılmasını sağlayan bundan dolayı kusurlu görülen ve meslekî yetersizlik içerisinde bulunan ve POAŞ'ın menfaatlerini haleldar eden POAŞ Başmüfettişleri Ali Akçın, Bülent Batur, Mustafa Teker, Nuri Ardıç ve Şükrü Göksu'nun POAŞ tarafından teftiş ve denetim hizmetlerinde görevlendirilmemele-ri ayrıca haklarında POAŞ tarafından soruşturma açılması,

10. İstanbul Bölge Müdürlüğündeki yolsuzluk olaylarının tarama teftiş yöntemi ile tespit edilmesi emredildiği halde bunu temin etmeyen, hatalı iş talimatı düzenleyen, daha evvel yolsuzluk olaylarına karışan bayileri ve personeli aklayan müfettişleri aynı konulardaki soruşturma grubunda görevlendirerek fiillerinin gizlenmesini sağlayan, 1993 yılından bu yana birbirine tezat teşkil eden raporları işleme koyan, Teftiş Kurulu Yönetmeliğinin verdiği yetki ve sorumluluğu kullanmamak suretiyle raporlardaki eksik bilgi ve belgeleri tamamlattırmayan, bu şekilde Kurum zararının sürüncemede kalmasına ve POAŞ'ın menfaatlerinin haleldar edilmesine neden olan, sorumlu personel hakkındaki eksik idarî ve cezai teklif ve tedbirlerle müdahale etmeyen bu şekilde dönemin İstanbul Bölge Müdürü Necdet Özgen hakkında Sözleşmeli Personel Yönetmeliği hükümlerine göre gerekli işlemi tesis ettirmeyen ve meslekî yetersizlik içerisinde bulunan dönemin POAŞ Teftiş Kurulu Başkanı Yalçın Gökçe ve Yardımcısı Ahmet Şahin'in POAŞ tarafından teftiş ve denetim hizmetlerinde görevlendirilmemeleri, haklarında POAŞ tarafından soruşturma açılması,

Ayrıca, İstanbul Bölge Müdürlüğündeki yolsuzluk olaylarının soruşturması ile ilgili olarak raporlarında yer alan soruşturma emirlerinin Haziran/1992-Ekim/1994 dönemine muhasebe işlemlerinin tarama yöntemi ile teftişinin yapılmasına amir bulunmasına karşılık müfettişlere verdikleri görev talimatlarında sadece 1994 yılındaki son 3 aylık dönemin tarama yöntemi ile teftiş edilmesini emreden, bundan dolayı yolsuzluk olaylarının zamanında doğru olarak tespit edilmesine engel olan dönemin POAŞ Teftiş Kurulu Başkanı Yalçın Gökçe ile Yardımcısı Ahmet Şahin hakkında Türk Ceza Kanununun 240 mcd maddesine istinaden POAŞ tarafından haklarında suçun işlendiği mahallin Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulması,

11. İstanbul Bölge Müdürlüğündeki yolsuzluk olaylarına iştirak eden bayiler ile yapılan muatabakat protokolleri ile POAŞ'ın ilgili bayiler hakkında açmış olduğu iflas davaları, hukuk davaları, icra davaları, karşılıksız çek ile ilgili ceza davalarından feragat etmesine, ayrıca İstanbul Küçükçekmece Cumhuriyet Savcılığına yapılmış olan suç duyuruları konusunda POAŞ'ın bu bayiler nezdinde şahsî hak ve alacağının kalmadığının beyan edilmesine, bu şekilde İsy-Pet ve Hora Petrol firmaları nezdindeki POAŞ alacağının risk edilmesine ve karşılıksız kalmasına neden olan POAŞ İnci Hukuk Müşaviri Ayşe Ceylan hakkında POAŞ tarafından soruşturma açılması,

12. İstanbul Bölge Müdürlüğündeki yolsuzluk olayları ile ilgili 30.1.1995 tarihli POAŞ Üst Disiplin Kurulu raporunun Genel Müdür tarafından onaylanmasına ve Yönetim Kuruluna sunulmasının istenmesine karşılık söz konusu raporu POAŞ Yönetim Kuruluna sunmamakla hatalı hareket eden POAŞ Personel Daire Başkanı Nihat Uluçerçen'in uyarılması,

13. İskenderun Bölge Müdürlüğüne 1994 yılında yapılan benzin nakliyesi sırasında akaryakıtın +15°C kesafetinin yüksek olmasının ve kalite bozulmasının nedenlerini araştırmadan uygun diyerek kabulünü sözleşme hükümlerine ve POAŞ'ın menfaatlerine aykırı olmasına rağmen gerçekleştiren, bundan dolayı zamanında olaya müdahale edilmesi imkânını ortadan kaldıran, İskenderun Bölge Müdürlüğü Laboratuvar Şefi Nurettin Ulaşlı hakkında POAŞ Genel Müdürlüğü tarafından soruşturma açılması,

14. Halen POAŞ Adana Hava İkmal İşletme Müdürü olarak görev yapan Ökkeş Siyahoğlu'nun bu göreve atanmasının siyasî etkiler ile yapıldığı ihtimalinin güçlü olduğu dikkate alınarak durumunun POAŞ Genel Müdürlüğü tarafından yeniden değerlendirilmesi,

15. 1991 yılında ilk partide alımı gerçekleştirilen 50 adet sayacın şartlı alındığını ve henüz denenmediğini müspet veya menfî sonuçlarının görülemediğini Yönetim Kuruluna sunmayan, bundan dolayı ihale yapılmaksızın aynı sayaçtan 100 adet daha alınmasını sağlayan dönemin Malzeme İkmal Daire Başkanı Sevim Uğur, Yardımcısı Tayyip Müftüoğlu ve Malzeme Alım Şube Müdürü Nazmi Ertürk hakkında POAŞ tarafından soruşturma açılması,

16. Değer Nakliyat Limited Şirketi tarafından İskenderun Bölge Müdürlüğüne yapılan benzin nakliyesi konusunda Ankara 16 ncı Asliye Ceza Mahkemesinde görülmekte olan davaya POAŞ'ın müdahil olarak katılması,

17. İlkokul mezunu Ökkeş Siyahoğlu'nun Adana Hava İkmal Amirliğine, lise mezunu Necila Toprak'ın İstanbul Bölge Muhasebe Müdürlüğüne atanmalarına onay vermekle, İstanbul Bölge Müdürlüğündeki yolsuzluk olayları ile ilgili 30.1.1995 tarihli POAŞ Üst Disiplin Kurulu raporunu onaylamasına karşılık gereklerini yapmamakla, ayrıca İstanbul eski Bölge Müdürü Necdet Özgen'i zamanında görevinden almamakla yetkilerini kullanmakta isabetli davranmadığı anlaşılan POAŞ eski Genel Müdürü M. Korel Aytaç'ın uyarılması, uygun görülmektedir." denilmektedir. (Ek: 2)

B) KOMİSYONCA GÖREVLENDİRİLEN HESAP UZMANLARINCA YAPILAN ÇALIŞMALAR

Maliye Bakanlığı Hesap Uzmanı Turan Emeksiz tarafından düzenlenen 10.10.1996 gün ve 953/103-6 sayılı rapor iki bölümden oluşmaktadır. Raporun konu ile ilgili mevzuat bölümünde yolsuzluk olaylarının kaynağı olarak gösterilen müşteri kredi sözleşmesi mevzuatı izah edilmekte daha sonra da adı yolsuzluk olaylarına karışan firmalar bazında bu firmalar hakkında daha önce düzenlenen müfettiş raporlarındaki belirlemeler ile Petrol Ofisi Genel Müdürlüğünde bu firmalara ilişkin dosyalarda yer alan bilgiler özetlenmiştir.

Raporun II nci bölümünde ise, gerek müfettiş raporları, gerek bilirkişiler tarafından düzenlenen raporlar ve gerekse tasfiye komisyonu tarafından yapılan çalışmalar sonucunda ortaya çıkan ödenmemiş ürün bedellerinin (bu bedeller üzerinden alınacak faiz, tazminat ve KDV hariç olmak üzere) birbirleriyle uyum arzetmediği, bu nedenle öncelikle adı yolsuzluk olayına karışan tüm bayilerin 1992-1994 yıllarında Petrol Ofisi A.Ş.'nin değişik depo müdürlüklerinden almış oldukları tüm mallara ilişkin fatura dökümlerinin ortaya konması gereği belirtilmekte bunun üzerine yapılan çalışmaların ayrıntıları açıklanmaktadır.

Yukarıda da belirtildiği üzere, adı yolsuzluk olaylarına karışan toplam 8 adet bayiye 1992-1994 yılları arasında düzenlenmiş tüm faturaların dökümünün yapılması için Teftiş Kurulu Başkan-

lığı görevlendirilmiştir. Konuya ilişkin olarak Genel Müdürlükte malî müşavir olarak istihdam ettirilen Ali Rıza Soydal tarafından yapılan çalışma sonucu oluşturulan raporda;

Bayilerin bilgisayar ortamında muhafaza edilen Ticaret Müdürlüğü fatura programından fatu- ra nüshaları bilgisayardan bayi bayi dökülerek 51 adet dosyada klase edildiği, bunların yıllar, bayi ve depo müdürlükleri itibarıyla sayılarının aşağıdaki gibi olduğu,

<u>Bayi Adı</u>	<u>Dolum Yeri</u>	<u>1992</u>	<u>1993</u>	<u>1994</u>	<u>Toplam</u>
Asya	Çubuklu			1	
Asya	Haramidere	13	850	685	
Asya	Ümraniye			2	1 551
Hora Petrol	Çubuklu				
Hora Petrol	Haramidere	965	684	431	
Hora Petrol	Ümraniye				2 080
Isı-Pet	Çubuklu			226	
Isı-Pet	Haramidere	1 384	1 491	2.10	
				7	
Isı-Pet	Ümraniye			2	5 210
İzcan Petrol	Çubuklu			1	
İzcan Petrol	Haramidere	0	55	75	
İzcan Petrol	Ümraniye				131
Kayrak	Çubuklu				
Kayrak	Haramidere	1 008	572		
Kayrak	Ümraniye				1 580
Kök Petrol	Çubuklu			50	
Kök Petrol	Haramidere	1 032	1 298	1.10	
				0	
Kök Petrol	Ümraniye			9	3 489
Özden	Çubuklu			7	
Özden	Haramidere	1 545	3 449	3.15	
				2	
Özden	Ümraniye	17		18	8 188
Seçkin	Çubuklu			9	
Seçkin	Haramidere	250	589	202	
Seçkin	Ümraniye			2	1 052
Genel Toplam		6 214	8 988	8 079	23 281

Sayı olarak dökümü yapılan bu fatura nüshalarının tamamı, bayiler adına düzenlenen VUK hü- kümleri çerçevesinde geçerli faturalarda yer alan tüm bilgileri ihtiva etmektedir. Bu dökümlerde, bayi kodu bayi adı, adresi, vergi dairesi ve hesap numarası, teslim yeri, fatura tarihi ve numarası, ürün bedeli, net sigorta primi, gider vergisi, KDV, bağış, faiz, faiz KDV'si, toplam tutar, satış şek- li, ödeme şekli, sevkiyat şekli, alınan çekin numarası, teslim alana ait bilgiler bulunmaktadır.

Sözkonusu raporda ayrıca, İstanbul Bölge Müdürlüğü arşivinin taşınması sırasında, dolum nüshalarının diğer evraklarla karıştığı, mevcut olanların da fatura ve tarih sırasına göre sıralanarak cilt yaptırılıp veya dosyaya takılarak muhafazasının yapılmadığından, top top bağlanarak arşive konduğu, aranmasının çok uzun zamana ve araştırmaya gerek gösterdiği, bu nedenle mevcut olan- ların tespit edildiği, bunların da 8 adet dosya ile klase edildiği, dolum nüshalarının bir kısmının da

mahkemeye sunulmak üzere Genel Müdürlük Hukuk Müşavirliğine intikal ettirildiği belirtilmektedir.

Bu açıklamalar ışığında sözkonusu fatura özetlerinde yer alan bilgilerin teker teker tekrar bilgisayar ortamına intikal ettirilmesi ve bilgisayar ortamının sağlayacağı imkânlardan yararlanmak suretiyle bir takım çalışmaların yapılmasını teminen Ofis bünyesinde bir program hazırlanmıştır. Bu program hazırlanırken, bundan beklenen amaçlar başlıklar itibarıyla aşağıya çıkarılmıştır.

İlk aşamada sadece ve sadece İstanbul'daki yolsuzluk olayına adı karışan bazı bayilerin 1992-1994 yılları arasında Ofisle olan ilişkilerinin fatura boyutu ortaya konulacaktır. Bu şekilde tarihler itibarıyla alınan mal grupları, bunların tutarları ve ödemelerin ne şekilde yapılacağı ortaya koyulacaktır. Yalnızca Petrol Ofisinin bu şirketlere yapmış olduğu mal teslimatları karşılığında alacaklandırıldığı tutarları gösterecek bu tablolarla,

- Kredi faizlerinin doğru hesaplanıp hesaplanmadığının tespiti,
- Kredi faizlerinin Genel Müdürlük kredi faizleriyle bağdaşıp bağdaşmadığının tespiti,
- Müşteri kredi sözleşmelerinin kredi sözleşmesinde yazılı süreler dışında uygulanıp uygulanmadığı, sözleşme süresi bitmiş olmasına rağmen kredili mal teslimatının olup olmadığı, varsa bunun hukukî zemininin ne olduğu,
- Sözleşmelerde ceza şart olarak belirlenen alınması taahhüt edilen ürün gruplarının alınıp alınmadığı,
- Faturada yazılı ödeme şekillerinden hareketle fatura bedellerinin hangi tarihte ödeneceği, belirlenecektir.

Petrol Ofisinin yapmış olduğu teslimler karşılığı alacaklandırılan tutarlar bu şekilde belirlendikten sonra, yapılması gereken işlem bu bedeller karşılığında bayilerden ne tür tahsilatların yapıldığının belirlenmesi olacaktır. Bu çalışma sonuçlarının gerçeğe en yakın sonuç vermesi, mutlak suretle tahsilat boyutuna ilişkin olarak bayilerle bağlantı kurulması olacaktır. Konu hakkında yazılan müteaddit raporlarda İstanbul Bölge Müdürlüğü muhasebe kayıtlarının gerçek durumu yansıtmadığı, bu hususun da,

- Kasa sayım zaptının düzenlenmemesinden,
- Tahsil ve tediye fişlerinin tamamına yakın bir bölümünün imzasız olmasından,
- Fişlerin ekinde gerekli belgelerin bulunmamasından,
- Kasa defterinin imzasız ve düzenli bir biçimde muhafaza edilmemesinden,
- Bayi ve müşterilerden alınan satışlarla ilgili çek listesinin düzenlenmemesinden,
- Sağlıklı el kaydının tutulmamasından,
- Müşteri kredisi karşılığı alınan çekler bankaya gönderilmediği halde, gönderilmiş gibi işlem yapılmasından,
- Bazı faturalarla ilgili çek bedellerinin tahsile gönderilmesi sırasında değiştirilmesinden,
- Bazı bayilere ait fatura tutarlarıyla ilgili çeklerin yeni çeklerle değiştirilmek suretiyle 8 aya varan vade uzatımı yapılmasından,
- Bir kısım müşterilere ait fatura bedellerinin hesaba alınmamasından,
- Banka hesaplarının tasfiyesinin yapılmamasından,
- Bekletilen çek, kasa, banka ve kredi hesaplarının takibi işleminin sadece finansman şefi Adnan Barlah'a bırakılmasından,
- Veznedar el defterlerinin tutulmamasının nakit akımının izlenmesini imkânsız hale getirmesinden,
- Bilançoya esas geçici mizanlarda kayıtlı banka hesap bakiyelerinin o döneme ait banka yazılarındaki tutarı doğrulamadığının kontrol edilmemesinden,

— Bilanço eklerinde kasa sayım zaptı, banka yazıları, ayrıntılı çek döküm listesi gibi kontrole esas belgelerin bulunmamasından,

— Maliyet-satış hesaplarındaki miktarların yıl sonu ve ara bilançolarında birbirini tutmadığının kontrol edilmemesinden,

— Bazı karşılıksız çeklerle ilgili banka dekontlarının bulunmamasından,

— Bu çeklerin çoğu zaman ilgili personel tarafından bankadan elden alınmasından,

— Tahsil edilmediği halde bazı çeklerin bedeli nakden tahsil edilmiş gibi bankadan elden geri alınmasından,

— Zaman zaman kasa fişlerinin eksik veya hiç düzenlenmemesi nedeniyle kasa fazlalığı yaratılarak kasadan para alınmasından kaynaklandığı belirtilmektedir.

Bu durum karşısında yapılması gereken işlem de bayilere ofise olan borçlarını ödediklerine dair belgelerinin ispat vasıtası olarak ofise ibraz etmeleri ve oluşturulacak komisyona iştirak etmelerinin sağlanmasıdır. Zira tahsil amacıyla bankalara verilen çeklerin gerek bankaların bölge müdürlüğüne göndermiş oldukları hesap ekstrelerinde ve gerekse İstanbul Bölge Müdürlüğündeki belgelerden net olarak ortaya konması mümkün görülmemektedir. Çekle ödemelerin ispatlanmasında ispat külfetinin bayiiye ait olması, olayın zaman boyutunu da en aza indirecektir. Zira, bayi muhtelif bankalar nezdinde açmış olduğu çek hesaplarından keşide edilen ve ödemenin yapılmasıyla makbuz hükmüne bürünerek ilgili banka nezdinde muhafaza edilen çeklerin ön ve arka yüzlerinden birer fotokopi almak suretiyle ödemelerini belgeleyecektir.

Böyle bir çalışma organizasyonunun gerçekleştirilmesi, taraflar arasında akdedilen bayilik sözleşmesinin 25 inci maddesine de uygun olacaktır. Zira, bu maddede "Ofisin bayinin ticarî defterlerini, hesaplarını ve bayilik faaliyetleri ile ilgili tüm muamelelerini dilediği zaman tetkik edebileceği, ofisçe istenen defterlerini, hesaplarını ve her türlü muamelelerini ibraz etmeyi veya mahallinde ofis elemanlarının tetkikine amade bulundurmayı kabul ve taahhüt ettiğini, ofisin her talebinde ve ofisçe saptanacak süre içinde ofis ile hesap mutabakatı yapmakla yükümlü olduğunu, kayıtları ile ofis kayıtları arasında mübayanet olması halinde ofisin kayıtlarına itibar edeceği" belirtilmektedir.

Ali Rıza Soydal tarafından yazılan raporda yolsuzluk olayına karışan bayilerin 1992-1993 ve 1994 yıllarında çek keşide ettikleri bankaların adları bir tablo halinde belirtilmiştir. Söz konusu çalışmaya bayilerin iştirakinin sağlanamaması durumunda da bu bankalardan yukarıda istenilen bilgiler istenebilir.

Yukarıda belirtilen çalışma zaman zaman bazı bayiler için tereddüt yaratan hususların giderilmesinde de kullanılacaktır. Zira tasfiye komisyonu tarafından belirlenen bazı borç tutarları bazı bayiler tarafından kabul edilmemiştir. Ayrıca böyle bir sistem tasfiye komisyonu tarafından gerçekleştirilen bazı çalışmalarda yeralan hangi tarihte alındığı belli olmayan mala karşılık alınan ve karşılıksız çıkan çek bedellerinin gerçek bir borç olup olmadığını ortaya koyacaktır.

Bu çalışma tamamlandığında, sadece tarihler itibarıyla ödenmesi gereken tutarlar ve bayiler tarafından yapılan ödemelerden oluşan tablolar birleştirilecek ve tek tablo haline getirilecektir. Bu suretle,

— Faturada yazılı ödeme şekillerinden hareketle fatura tarihleri ile ödeme tarihleri arasında bağlantı kurularak bayiler itibarıyla cari hesap oluşturulması, bu cari hesaba faiz fonksiyonunda ilavesi suretiyle vadesinde ödenmeyen alacaklar için tahsil edilmesi gereken faiz ve sair unsurların belirlenmesi,

– Ürün bedellerinin hiç ödenmemesi veya geç ödenmesi dolayısıyla kurumun uğradığı zararın değişik ekonomik araçlar çerçevesinde maliyetinin tespit edilmesi, (Bunlar için çok değişik araçlar kullanılabilir, örnek olması nedeniyle adat hesaplarına uygulanacak faizin hesabında yıllar itibariyle akaryakıt satış fiyatlarında meydana gelen artış oranı, devlet tahvili veya hazine bonusu faizleri, döviz kurlarında meydana gelen değişimler, yönetim kurulu kararlarıyla belirlenen faiz oranları v.s.)

gerçekleştirilecektir.

Hesap uzmanları tarafından düzenlenen raporun II-B bölümünde ise akaryakıt satışlarına ilişkin olarak yapılan çalışmaya ve bu çalışmanın sonuçlarına yer verilmektedir.

Petrol Ofisi bünyesinde yaptırılan çalışma sonucunda oluşturulan veri setinde, yıllar itibariyle ürün teslimleri ve bunların ödeme türlerine göre özellikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Database'deki Faturaların Ödeme Türlerine Göre Dağılımı

Firma Adı	1	2	3	4	5	6	7	8	Toplam
Kök	178	171	6	37		933	902	1 226	3 453
Isıpet	491	10	151			644	1 893	2 024	5 213
Özden	1 306	1	5			1 597	2 658	2 654	8 221
İzcan	138					36	21	45	240
Asya	43			7		512	644	345	1 551
Hora	967	2		3		258	179	673	2 082
Kayrak	698		2			32		846	1 578
Seçkin	243	8	95			576	92	40	1 054
	4 064	192	259	47	0	4 588	6 389	7 853	23 392

Ödeme tipi kodunda yer alan rakamlar aşağıdaki anlamları içermektedir.

1. Açık çek
2. Bloke çek
3. Nakit
4. Cari Hesap
5. Veresiye
6. Kredili teminat
7. Müşteri kredisi
8. Kredili çek

Database Bölgesel Dağıtım Tablosu

	2 000	2 010	2 020	2 030	Toplam	Kod
Seçkin	202	839	4	9	1 054	34 753
Özden	3 152	5 014	43	7	8 216	34 112
Kök Petrol	1 100	2 293	10	50	3 453	34 525
Kayrak		1 578			1 578	34 258
İzcan Petrol	75	169		1	245	34 175
Isı-Pet	2 107	2 875	5	226	5 213	34 096
Hora Petrol	431	1 649	2		2 082	34 246
Asya	685	863	2	1	1 551	34 232
	7 752	15 280	66	294	23 392	

2000 İstanbul Bölge Müdürlüğü

2010 Haramidere Depo Müdürlüğü

2020 Ümraniye Depo Müdürlüğü

2030 Çubuklu Depo Müdürlüğü

Firmalar İtibariyle Veri Seti

1. Seçkin Petrol

Seçkin Petrol Veri Tabanı Sonuçları (Ödeme Tipine Göre)

Ödeme								
Tipi	Adet	Miktar	Mal Bedeli	Faiz	Faiz KDV	Sair	KDV	Fatura Tutarı
1	243	2 455 893	5 662 790 228	2 175 299	326 294	3 443 625	789 818 845	6 458 366 151
2	8	114 442	214 707 186			127 626	31 027 400	245 862 212
3	95	780 499	3 458 894 247			6 256 162	516 830 554	3 981 998 018
6	576	6 361 604	11 679 312 712	117 713 629		6 939 779	1 595 924 781	13 399 890 901
7	92	1 206 940	2 858 603 832	148 592 722	22 039 911	1 699 292	428 790 558	3 459 726 315
8	40	374 457	1 009 694 504			736 818	131 236 955	1 141 352 225
Toplam	1 054	11 293 835	24 884 002 709	268 481 650	22 366 205	19 203 302	3 493 629 093	28 687 195 822
(6+7+8)	708	7 943 001	15 547 611 048	266 306 351	22 039 911	9 375 889	2 155 952 294	18 000 969 441

2. Hora Petrol

Hora Petrol Veri Tabanı Sonuçları (Ödeme Tipine Göre)

Ödeme								
Tipi	Adet	Miktar	Mal Bedeli	Faiz	Faiz KDV	Sair	KDV	Fatura Tutarı
1	967	17 216 775	36 421 900 188			29 590 695	5 139 122 954	41 590 468 761
2	2	33 729	58 819 804			34 960	7 828 779	66 683 543
4	3	980	2 465 680			11 423	369 852	2 846 955
6	258	5 036 180	8 355 507 705	130 506 321		4 966 448	1 172 082 729	9 663 063 203
7	179	2 820 977	12 099 945 716	666 415 080	99 962 189	10 827 080	1 814 991 812	14 692 141 877
8	673	14 790 110	18 148 251 986			10 786 781	2 364 043 671	20 523 082 438
Toplam	2 082	39 898 751	75 086 891 079	796 921 401	99 962 189	56 217 387	10 498 439 797	86 538 286 777
(6+7+8)	1 110	22 647 267	38 603 705 407	796 921 401	99 962 189	26 580 309	5 351 118 212	44 878 287 518

3. Isıpet

Isıpet Petrol Veri Tabanı Sonuçları (Ödeme Tipine Göre)

Ödeme								
Tipi	Adet	Miktar	Mal Bedeli	Faiz	Faiz KDV	Sair	KDV	Fatura Tutarı
1	491	5 379 706	30 680 852 052	6 794 152	1 019 121	26 064 055	4 358 191 036	35 252 245 435
2	10	86 543	497 850 989	0	0	1 095 957	74 677 644	573 624 590
3	151	2 274 738	12 384 645 383	0	0	12 355 736	1 857 696 775	14 254 764 095
6	644	6 939 517	31 630 192 149	572 203 753	407 323	18 789 996	4 537 068 466	36 758 661 687
7	1 893	22 985 659	187 333 395 609	13 674 470 928	2 048 106 996	170 436 704	28 099 354 282	231 325 501 283
8	2 024	21 501 311	54 591 896 469	0	0	32 649 047	7 100 475 054	61 724 321 582
Toplam	5 213	59 167 474	317 118 832 651	14 253 468 833	2 049 533 440	261 391 495	46 027 463 257	379 889 118 672
(6+7+8)	4 561	51 426 487	273 555 484 227	14 246 674 681	2 048 514 319	221 875 747	39 736 897 802	329 808 484 552

4. Asya Petrol

Asya Petrol Veri Tabanı Sonuçları (Ödeme Tipine Göre)

Ödeme								
Tipi	Adet	Miktar	Mal Bedeli	Faiz	Faiz KDV	Sair	KDV	Fatura Tutarı
1	43	531 337	3 440 223 614	0	0	4 023 079	515 007 992	3 959 260 416
4	7	852	4 753 496	0	0	2 490	713 025	5 469 011
6	512	5 859 239	28 436 240 605	363 666 447	0	16 922 453	3 989 566 997	32 806 292 882
7	644	7 905 539	74 232 065 455	5 230 422 478	784 563 111	66 445 369	11 134 809 588	91 448 625 189
8	345	4 352 307	16 962 343 794	0	0	10 190 532	2 205 084 718	19 177 350 396
Toplam	1 551	18 649 274	123 075 626 964	5 594 088 925	784 563 111	97 583 923	17 845 182 320	147 396 997 894
(6+7+8)	1 501	18 117 085	119 630 649 854	5 594 088 925	784 563 111	93 558 354	17 329 461 303	143 432 268 467

5. Özden Petrol

Özden Petrol Veri Tabanı Sonuçları (Ödeme Tipine Göre)

Ödeme Tipi	Adet	Miktar	Mal Bedeli	Faiz	Faiz KDV	Sair	KDV	Fatura Tutarı
1	1306	19 530 508	57 945 022 797	4 096 557	614 482	75 432 262	8 382 590 443	66 404 967 060
2	1	18 070	24 249 940	0	0	14 411	3 152 492	27 416 843
6	1 597	24 869 913	107 331 449 238	1 655 124 725	147 063	54 985 092	14 969 018 189	124 010 724 307
7	2 658	36 374 604	256 496 450 990	7 688 483 640	1 152 951 600	184 617 285	38 471 222 282	303 990 836 661
8	2 654	39 671 060	124 169 492 156	0	0	66 218 170	16 142 032 913	140 377 743 239
Toplam	8 216	120 464 155	545 966 665 121	9 347 704 922	1 153 713 145	381 267 220	77 968 016 319	634 811 688 110
(6+7+8)	6 909	100 915 577	487 997 392 384	9 343 608 365	1 153 098 663	305 820 547	69 582 273 384	568 379 304 207

6. Kayrak Petrol

Kayrak Petrol Veri Tabanı Sonuçları (Ödeme Tipine Göre)

Ödeme Tipi	Adet	Miktar	Mal Bedeli	Faiz	Faiz KDV	Sair	KDV	Fatura Tutarı
+	698	6 902 715	30 706 189 266	0	0	18 252 378	4 002 772 009	34 727 213 653
3	2	11 360	33 518 880	0	0	19 921	4 804 488	38 343 289
6	32	376 685	1 956 735 825	0	0	1 163 173	256 369 224	2 214 268 222
8	846	11 970 741	33 070 732 666	0	0	21 903 215	4 309 389 564	37 397 428 725
Toplam	1 578	19 261 501	65 767 176 637	0	0	41 338 687	8 573 335 285	74 377 253 889
(6+8)	878	12 347 426	35 027 468 491	0	0	23 066 388	4 565 758 788	39 611 696 947

7. İzcan Petrol

İzcan Petrol Veri Tabanı Sonuçları (Ödeme Tipine Göre)

Ödeme Tipi	Adet	Miktar	Mal Bedeli	Faiz	Faiz KDV	Sair	KDV	Fatura Tutarı
1	138	1 097 398	4 466 025 175	0	0	5 554 651	644 744 394	5 116 339 619
3	5	9 100	51 097 154	0	0	130 360	6 840 684	58 069 121
6	36	335 429	1 640 688 991	75 365 845	10 896 619	975 314	236 211 790	1 964 138 559
7	21	188 796	2 315 379 352	220 055 326	33 008 289	2 676 464	347 306 896	2 918 434 936
8	45	368 596	1 150 451 726	0	0	683 783	149 558 706	1 300 694 215
Toplam	245	1 999 319	9 623 642 398	295 421 171	43 904 908	10 020 572	1 384 662 470	11 357 676 450
(6+8)								

8. Kök Petrol

Kök Petrol Veri Tabanı Sonuçları (Ödeme Tipine Göre)

Ödeme Tipi	Adet	Miktar	Mal Bedeli	Faiz	Faiz KDV	Sair	KDV	Fatura Tutarı
1	178	2 320 813	21 218 359 138	6 700 458	1 005 068	16 965 478	3 152 952 108	24 395 378 694
2	171	1 749 815	7 933 815 100	3 888 922	583 338	7 316 166	1 157 562 360	9 103 179 847
3	6	66 265	739 894 664	0	0	739 859	110 984 198	851 619 823
4	37	472 953	4 124 221 334	0	0	6 151 797	618 633 195	4 749 025 000
6	933	11 026 567	33 758 637 434	409 457 847	420 554	20 045 761	4 708 800 409	38 897 362 005
7	902	11 207 867	90 042 328 367	3 821 152 634	573 125 857	91 481 002	13 505 986 066	108 034 373 926
8	1 226	13 618 892	31 075 704 799	0	0	18 470 346	4 039 841 210	35 134 016 355
Toplam	3 453	40 463 172	188 892 960 836	4 241 199 861	575 134 817	161 170 409	27 294 759 546	221 164 955 650
(6+7+8)	3 061	35 853 326	154 876 670 600	4 230 610 481	573 546 411	129 997 109	22 254 627 685	182 065 752 286

Veri Setinin Değerlendirilmesi

Daha önce de değinildiği üzere Petrol Ofisi Genel Müdürlüğü bilgisayar sisteminde yeralan bilgilerden hareketle 1.1.1992-31.12.1994 tarihleri arasında adı yolsuzluk olaylarına karışan firmalara siyah ve beyaz ürün cinsinden yapılan teslimatlara ilişkin veriler matematiksel işlemlerin yapıldığı excel tabloları haline getirilmiş ve bunlardan hareketle bazı değerlendirmeler yapılmıştır. Petrol Ofisi Genel Müdürlüğü bilgisayar sisteminde yeralan 6,7 ve 8 nolu kodlardan yapılan satışların müşteri kredisi kapsamında yapılan satışlar olduğu belirlendikten sonra, bu koddan yapılan satışlar ayrı bir çalışma konusu yapılmıştır. Yapılan bu çalışmalarda bu kodlardan düzenlenen satış faturalarının tamamının faiz ihtiva etmesi gereken satışlar olmasına rağmen faiz ihtiva etmediği belirlenmiştir. Bu belirlenimin ışığında öncelikle firmalar bazında ve tarih sıralamasına göre bu üç koddan faizsiz olarak yapılan teslimatların dökümü alınmıştır. Dökümden oluşturulan tabloya mal teslim tarihleri itibariyle hesaplanması gereken faizler tahakkuk ettirilmiş ve tahakkuk ettirilmesi gereken faizlerin ödeme tarihleri belirlenmiştir. Gerek uygulanacak faiz oranlarının tespiti ve gerekse tahakkuk ettirilecek faizlerin ödenme tarihlerinin belirlenmesinde bayiler ile Ofis arasında düzenlenmiş bulunan müşteri kredi sözleşmelerindeki hükümler dikkate alınmıştır. Ancak bu çalışmanın yapılması esnasında bir takım varsayımlar da zorunluluk olarak çıkmıştır. Bazı firmalarda müşteri kredi sözleşmesi süresi sona erdiği veya böyle bir sözleşme olmadığı halde 6,7 ve 8 numaralı kodlardan satış yapıldığı ortaya çıkmıştır. Böyle bir durumda da yapılan varsayımlar tabloların altına not halinde belirtilmiştir. (Söz konusu tablolar 10.10.1996 gün ve 953/103-6 sayılı raporun eklerinde yer almaktadır.)

Yapılan çalışmalar sonucunda 1.1.1992-31.12.1994 tarihleri arasında 6, 7 ve 8 numaralı kodlardan toplam 443 milyar TL lik satışın faizsiz gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Adı yolsuzluk olaylarına karışan Özden- İzcan, Asya, Hora, Kayrak, Kök, Seçkin ve İspet adlı firmalara belirtilen dönemde yapılan toplam satışın 1 350 milyar TL olduğu (mal bedelleri toplamı) bunun da 441 milyar TL lik kısmının kredili satış kapsamında faizsiz olarak gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Bunun üzerine bu uygulamanın bazı şirketlerde de olabileceği kuşkusuna ile Akat, Deniz, Nam, Tampet, Erzurum ve Keç Petrol gibi firmalar nezdinde de aynı çalışma yapılmıştır. Bu çalışma sonucunda da Keç Petrolde 1,5 milyar TL lik, Erzurum Petrolde de 731 milyon TL lik malın faizsiz olarak verildiği tespit edilmiştir. Böylece seçilen firmalar bazında 1.1.1992-31.12.1994 tarihleri arasında 6,7 ve 8 numaralı kodlardan toplam 443 milyar TL lik satışın faizsiz gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

Bu tespit yapıldıktan sonra her bir firma için adet tabloları hazırlanmıştır. Hazırlanan adet tablolarında bu kodlardan faizsiz olarak düzenlenen faturalarda yeralan mal bedelleri üzerinden yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde faizler hesaplanmış, faizlerin ödenmesi gereken tarihlerden hareketle de paranın zaman değerinde meydana gelen aşınmadan kaynaklanan ofis kaybı belirlenmeye çalışılmıştır. Paranın zaman değerinde meydana gelen ofis kaybının belirlenmesinde müşteri kredi sözleşmelerinde yeralan gecikme ve temerrüt hallerinde uygulanacak faiz oranı olan aylık % 7,5 oranı esas alınmıştır. Bu adet tablosu 1.9.1996 tarihine kadar getirilmiş ve bu tarih itibariyle ofis kaybı belirlenmiştir. Yapılan çalışmaların özet tablosu aşağıda verilmiştir.

Firma Adı	Faizsiz Teslim Tutarı	Eksik Hesaplanan Faiz	Gecikme Faizi	Toplam Kayıp
Özden	203 955 458 647	6 129 008 947	17 360 895 718	23 489 904 665
İzcan	1 723 853 549	76 893 247	324 651 230	401 544 477
Asya	36 598 196 479	1 465 196 571	5 847 844 004	7 313 040 575
Hora	23 950 695 899	1 016 015 756	4 470 362 894	5 486 378 650
Kayrak	35 027 468 491	1 436 534 591	6 599 726 978	8 036 261 569
Kök	55 220 112 966	1 690 025 476	7 100 599 106	8 790 624 582
Seçkin	10 446 842 319	467 513 823	2 013 174 207	2 480 688 030
Erzurum	731 598 446	40 237 915	150 662 660	190 900 575
Keç	1 505 972 609	60 238 904	301 543 147	361 782 051
İspet	74 184 647 251	2 695 026 058	8 209 660 383	10 904 686 441
Toplam	443 344 846 656	15 076 691 288	52 379 120 327	67 455 811 615

Eksik hesaplanan faiz sütununda firmalar bazında görülen rakamlar müşteri kredisi kapsamında faiz hesaplanmaksızın yapılan satışlara satış anında hesaplanması gereken faizleri göstermektedir. Gecikme faizi sütununda yeralan rakamlar ise, eksik hesaplanan faizlerin bayiler tarafından ödenmesi gereken tarih ile 1.9.1996 tarihleri arasındaki faiz kaybını göstermektedir.

Daha önce de izah edildiği üzere, paranın zamanında alınmamasından kaynaklanan menfaat kaybı hesap uzmanlarınca yapılan çalışmada bayiler ile ofis arasında düzenlenen müşteri kredi sözleşmelerinde yeralan gecikme ve temerrüt hallerinde uygulanacak faiz oranı esas alınarak tespit edilmiştir. Bu oran yerine daha değişik ekonomik enstrümanların da kullanılması mümkün olabilir.

Hesap Uzmanları tarafından ortaya konulan bu olay Meclis Araştırma Komisyonu göreve başlayıncaya kadar İstanbul Bölge Müdürlüğü nezdinde Petrol Ofisi Genel Müdürlüğü Müfettişlerinin ortaya konmuş bir belirleme değildir.

Hesap Uzmanları tarafından düzenlenen raporda bu aşamadan sonra ne yapılması gerektiği konusunda bazı önerilerde bulunulmuştur. Bu öneriler çerçevesinde Teftiş Kurulu Başkanlığıyla bağlantıya geçilerek yolsuzluk olayının tüm ayrıntılarıyla ortaya konulabilmesini teminen, daha önce adı yolsuzluk olaylarına karışmayan personelden seçilen 15 kişilik bir heyetin İstanbul Bölge Müdürlüğü nezdinde çalışmalara başlaması sağlanmıştır. (Ek: 3)

Raporun sonuç bölümünde ise, adı yolsuzluk olaylarına karışan firmalarla borç alacak ilişkilerinin kesin ve müfredatlı olarak ortaya konmasının ancak ve ancak belirlenen yöntemin uygulanmasıyla ortaya konulabileceği, bu yöntemin uygulanması sonucunda yolsuzluk olaylarının firmalar bazında tespit edileceği, bu tespitler sonucunda firmalar nezdinde alacak davalarının açılması ve açılmış bulunan davaların ikmal edilmesi, bu amaca hizmet etmek üzere de bir çalışma gurubunun oluşturulduğu ve bu gurubun çalışmalarından edinilen bilgiler çerçevesinde net sonuçların Meclis Araştırma Komisyonunun görev süresi içinde tamamlanamayacağı, müşteri kredisi kapsamında yapılan satışlarda hesaplanmayan faizler dolayısıyla Ofis kaybının 67 milyar TL olduğu belirtilmektedir.

C) PETROL OFİSİ A.Ş. GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TARAFINDAN İSTANBUL BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜNDE TEŞEKKÜL EDİLEN ÇALIŞMA GRUBU MARİFETİYLE YAPILAN ÇALIŞMALAR

Petrol Ofisi A.Ş. Genel Müdürlüğünde meydana gelen yolsuzlukların ve usulsüz işlemlerin belirlenmesi amacıyla kurulan 10/5 sayılı TBMM Araştırma Komisyonunca görevlendirilen inceleme grubuna yapacağı araştırmalar için gerekli çalışmaların yapılması, yolsuzlukların ilave malf boyutunun, mahiyetinin ve personelin kusurlu işlemlerindeki tekerrür durumunun tespit edilmesi amacıyla Petrol Ofisi A.Ş. Genel Müdürlüğünün 6.9.1996 tarih ve 030-794 sayılı Oluru uyarınca Petrol Ofisi A.Ş. Genel Müdürlüğü Müfettişi koordinatörlüğünde İstanbul Bölge Müdürlüğü haricindeki ünitelerde görev yapan muhasebe ve ticaret şube müdürlüklerinde görev yapan yetkili personelden oluşan 15 kişilik komisyon 12.9.1996 tarihi itibarıyla çalışmalarına başlamıştır.

Bu çerçevede, 1992, 1993 ve 1994 yıllarında İstanbul Bölge Müdürlüğünde (Haramidere Ünitesi taşınmadan önceki dönemde Haramidere Ana Depo Müdürlüğünün) müşteri kredisi kullanan bütün bayilerin almış olduğu akaryakıt ve m. yağ karşılığında yapmış oldukları ödemelerin buna ilişkin faturaların ofis nüshalarının ve bayi sipariş mektuplarının tespit edilmesi ve belgelenmesi,

Ayrıca, belirtilen dönem içersinde İstanbul Bölge Müdürlüğünde müşteri kredisi kullanan bütün bayilerin faturalarının ve ödemelerinin incelenerek, faiz tahakkuku yapılmamış olan satışlarda muhasebe şube müdürlüğüne faiz, gecikme faizi ve KDV tahsilatı yapılmış ise bunların tespit edilerek belgelendirilmesi,

1992, 1993, 1994 ve 1995 yılının ilk 4 aylık dönemine ait muhasebe işlemlerinin teker teker incelenerek, zimmet, emniyeti suiistimal fiilleri ile yapılamayan tahsilatların, fazla ödemelerin bayilerin ve firmaların çeklerini kullanmak suretiyle kasadan para alınması veya bankadan para çekilmesi işlemleri ile bayilere menfaat temin edilmesine yönelik diğer işlemlerin tespit edilmesi,

Müşteri kredisi kullanan bayilerin Ofise olan borçlarının mal bedeli, faiz ve diğer unsurlar halinde fatura bazında rapor edilmesi,

hususlarında çalışmalarına devam eden komisyon 1992 yılı çalışmalarına ait 11.11.1996 tarihli ara raporu Komisyonumuza sunmuştur.

Komisyonun çalışmalarına başladığı gün itibariyle yapılan ilk tespitlerde; evrakların Arşiv Yönetmeliğine uygun olarak muhafaza edilmediği bayi ve müşterilere ait fatura ve sipariş mektuplarının tarihleri itibariyle numara sıralarına göre sıralanmak suretiyle ciltlenmediği ve düzenli olarak saklanmadığı faturaların tarihleri itibariyle iplere bağlanmak suretiyle gelişigüzel bırakıldığı, ayrıca idarî bina, lojmanlar, ticaret müdürlüğü ve madenî yağ şefliğinde olmak üzere arşiv amacıyla kullanılan çok sayıda mahallin mevcut olduğu belirlenerek durumun bir tutanağa bağlandığı anlaşılmaktadır. (Ek : 4/1)

Çalışma grubu marifetiyle 1992 yılına ait 75 877 adet beyaz, 57 195 adet siyah ve 10 080 adet madenî yağ faturası olmak üzere toplam olarak 143 352 adet faturadan mevcut olanlar üzerinde yapılan tarama çalışması sonucunda müşteri kredisi kullanan bayilere ait 7 653 adet akaryakıt faturasından 7 317 adedi ve 157 adet madenî yağ faturasının ise tamamı bulunmuştur. 1993 yılına ait 76 404 adet beyaz, 56 293 adet siyah ve 9 197 adet madenî yağ olmak üzere toplam olarak 141 894 adet faturadan mevcut olanların taramaya tabi tutulması sonucunda ise müşteri kredisi kullanan bayilere ait 17 445 adet akaryakıt faturasından 16 674 adedi ve 337 adet madenî yağ faturasından 334 adedi bulunmuştur. (Ek : 4/18)

Müşteri kredisi kullanan bayiler haricindeki diğer bayilere ait 1992, 1993 yıllarına ilişkin faturaların günler itibariyle klase edilmek suretiyle İstanbul Bölge Müdürlüğü Haberleşme ve Arşiv Şefliğine teslim edildiği, halen belge tanzimi ile ilgili olarak yapılan çalışmalarda 1994 yılının Nisan ayına ait belgelerin düzenlenmesi aşamasına gelindiği, diğer yandan muhasebe işlemlerinin 1992 yılına ait kısmı tamamlanmış olup, diğer yıllara ilişkin incelemelere devam edildiği, diğer yandan, muhasebe işlemleri ile ilgili olarak yapılan incelemeler esnasında tespit edilen eksik belgelerin ayrıca tutanağa bağlandığı anlaşılmaktadır.

Çalışma grubu tarafından 1992 yılı içerisinde müşteri kredisi kullanan bayilerin durumu ile ilgili olarak yapılan incelemelerde;

Petrol.Ofisi A.Ş. tarafından bayi ve müşterilerine yapılan satışlarda aşağıda belirtilen satış şekillerinin tatbik edildiği,

Şöyle ki;

<u>Kod No:</u>	<u>Ödeme Şekli</u>
1	Açık çek
2	Blokeli çek
3	Nakit
4	Cari hesap
5	Veresiye
6	Kredili teminat
7	Müşteri kredisi
8	Kredili çek

Nitekim, çalışma grubu tarafından Genel Müdürlük Bilgi İşlem Şube Müdürlüğü ile işbirliği yapılmak suretiyle müşteri kredisi kullanan bayilerin inceleme konusu yapılan yıllara ait akaryakıt ve madeni yağ faturalarının ödeme tipi faiz, KDV, sair tutarlar ile çek numaralarını içeren listelerin bilgi işlem dökümlerinin alındığı,

Petrol Ofisi A.Ş. Yönetim Kurulu tarafından alınan kararlar çerçevesinde bayi ve müşterilerle satış taahhüdüne göre belirlenen vade ve faiz oranı şartlarıyla ve vade müddetince çekilecek yakıt tutarının % 10 fazlası tutarında banka teminat mektubu karşılığı yapılan teslimatların müşteri kredisi kapsamında mütalaa edildiği,

1992 yılına ait müşteri kredisi kullanan bayilere ait faturalarda faiz tahakkuku yapılmadığı, müşteri kredilerine ilişkin faiz tahsilatının Muhasebe Şube Müdürlüğü vasıtasıyla malın alındığı gün tahsil fişi ile muhasebe kayıtlarına intikal ettirildiği ve mal bedeline ilave edilmek suretiyle tahsilatının yapıldığı, 17.11.1993 tarihi itibarıyla müşteri kredisi faiz tutarlarının fatura üzerinde gösterilmesine başlandığı,

Müşteri kredisi kapsamında 1992 yılı içerisinde teslimatta bulunan bayilerin sözleşme şartlarının aşağıda gösterildiği,

Bayi Kodu	Bayi Adı	Sözleşme Dönemi	Taahhüt Vade (Ton):	Faiz (Gün)	Yıl (%)
034096	Isı-Pet	14.02.91-14.02.92	3 000	45	48
		15.07.92-15.07.93	10 500	45	33
034175	İzcan Koll.	04.11.91-04.11.92	3 000	45	48
		04.11.92-04.11.93	3 000	30	54
034683	Van-Pet	25.09.92-25.09.93	10 000	45	33
034042	Uzay	11.08.92-11.08.93	3 000	45	48
034412	Özden	22.02.92-22.09.93	10 000	45	33
034268	Akat	15.05.91-15.05.92	3 000	45	48
		22.02.92-22.02.93	4 000	45	33
034222	Asya	25.12.92-25.12.93	6 000	30	48
034258	Kayrak	08.03.91-08.03.92	3 000	45	48
		10.01.92-10.01.93	6 000	45	48
034246	Hora	15.02.91-15.02.92	3 000	45	48
		20.07.92-20.07.93	3 000	45	48
034525	Kök	07.09.92-07.09.93	10 000	45	33
006266	Damla	01.02.91-01.02.92	3 000	45	48
		01.02.92-01.02.93	20 000	45	24

Müşteri kredisi kullanan bayilere ait sözleşmelerin uygulanması ile ilgili olarak yapılan incelemelerde;

Isı-Pet'in 14.02.1992-05.07.1992 tarihleri arasında müşteri sözleşmesi yürürlükte olmamasına rağmen bu süre zarfında toplam olarak 5 460 487 750 TL tutarında kredili mal çekisinde bulunduğu, 05.07.1992-05.07.1993 tarihleri arasında yıllık % 33 faiz oranı üzerinden satış yapılması gereken bayie 29.09.1992 tarihine kadar % 48 faiz oranı uygulandığı,

İzcan Petrol'e 4.11.1991-4.11.1992 döneminde 45 gün vade ve yıllık % 48 faiz oranı şartlarıyla ve 4.11.1992-4.11.1993 döneminde ise 30 gün vade ve % 54 faiz oranı şartlarıyla satış yapılması gerekmesine rağmen 25.9.1992-31.12.1992 tarihleri arasında 45 gün vade ve yıllık % 48 faiz oranı üzerinden 378 450 772 TL tutarında satış yapıldığı,

Van-Pet'e 25.9.1992-25.9.1993 tarihleri arasında yıllık % 33 faiz oranı uygulanması gerektiği halde 25.9.1992-12.10.1992 tarihleri arasında % 48 faiz oranı üzerinden 1 117 080 645 TL tutarında satış gerçekleştirildiği,

Hora Petrole 15.2.1991-15.2.1992 tarihleri arasında ve 20.7.1992-20.7.1993 döneminde yıllık % 48 faiz oranı şartıyla satış yapılması gerekirken müşteri sözleşmesinin sona erdiği 15.2.1992 tarihinden itibaren 20.7.1992 tarihine kadar 6 456 322 029 TL tutarında kredili satış yapıldığı, 2.10.1992-31.12.1992 döneminde yıllık % 33 faiz oranı üzerinden 5 011 102 317 TL tutarında satış yapıldığı, 93 958 168 TL tutarındaki faiz ve 11 274 980 TL faiz KDV'si olmak üzere toplam 105 233 148 TL sının ilgili bayiden tahsil edilmediği, eksik faiz oranı tatbik edilmesi sebebiyle 1996 yılı itibariyle Ofisin finans kaybının yaklaşık olarak 1 543 717 000 TL olduğu,

Uzay Petrol'den 21.10.1992 tarihli kredili akaryakıt satışlarına ilişkin olarak 1 727 481 TL eksik faiz ve KDV tahsil edildiği,

belirlenmiştir.

Anılan bayilerin 1992 yılı içerisinde tüm ödeme şekillerinin almış olduğu akaryakıt ve madeniyağ tutarları aşağıda gösterilmiştir.

Sat		Akaryakıt Sat	M. Yağ
<u>Bayi Kodu</u>	<u>Bayi Adı</u>	<u>Tutarı</u>	<u>Tutarı</u>
034268	Akat Petrol	18 894 252 259	321 777 008
034232	Asya Petrol	473 967 747	35 900 236
034091	Aska Yakıt	2 177 389 278	—
006266	Damla Petrol	8 232 008 130	—
034246	Hora Petrol	26 719 013 730	321 645 666
034096	Isı-Pet	35 139 400 177	19 960 175
034175	İzcan	1 971 142 809	6 597 468
034258	Kayrak	39 689 563 816	2 255 731 153
034525	Kök Petrol	18 041 758 875	184 016 582
034112	Özden	56 916 477 373	9 760 060
034753	Seçkin	4 543 160 358	—
034042	Uzay Petrol	9 372 268 751	75 380 334
034683	Van-Pet	2 834 592 703	—
		225 004 998 006	3 230 768 682

Diğer yandan 1992 yılı içerisinde Haramidere Depo Müdürlüğünden müşteri kredisi ile mal alan bayilerden alınan çeklere ait mal bedeli sair borç (sigorta, başış, gider vergisi) faiz ve KDV tutarlarının aşağıda belirtildiği,

Bayi Adı	Mal Bedeli	Sair Borç	Faize ait Faiz KDV	Toplam Çek Tutarı
Isı-Pet	34 903 351 098 36 803 972 383	9 977 316	1 688 074 971	202 568 997
İzcan	565 031 539 603 360 060	335 834	33 922 042	4 070 645
Van-Pet	2 507 170 196 2 648 019 557	1 490 401	124 427 643	14 931 317
Uzay	1 907 362 715 2 036 747 507	1 133 815	114 509 792	13 741 175
Özden	35 044 532 674 36 684 956 233	20 422 624	1 446 429 406	173 571 529
Akat	12 583 117 182 13 321 056 182	7 478 596	652 196 789	78 263 615
Asya	242 396 235 253 406 128	144 087	9 701 613	1 164 194
Damla	1 870 912 677 1 966 732 207	1 112 117	84 560 190	10 147 223
Kayrak	29 206 393 386 31 187 583 441	17 354 216	1 753 424 856	210 410 983
Hora	14 304 511 812 10 569 598 092	8 425 877	764 821 699	91 778 604
Kök	<u>8 476 737 908</u> <u>8 873 633 842</u>	<u>5 037 892</u>	<u>349 873 252</u>	<u>41 984 790</u>
Toplam	141 911 517 522	72 972 785	7 021 942 253	

842 633 072 149 549 065 632 1992 yılına ait muhasebe işlemleri ile ilgili olarak yapılan incelemelerde ise;

Müşteri kredilerine ilişkin olarak alınan çek bedelleri ile muhasebe kayıtları karşılıklı olarak incelenmek suretiyle çek bedellerinin tahsil edildiği tarih ile tahsil edilmesi gereken tarihler arasındaki vade aşımaları günler itibarıyla belirlenerek raporumuza ekli listede ayrıntılı olarak gösterildiği,

Bu çerçevede müşteri kredisi kullanan bayilerden 1992 yılı içerisinde 149 549 065 632 TL vadeli çek ve 1 699 338 210 TL KDV çeki olmak üzere toplam olarak 151 248 403 842 TL tutarında çek alındığı,

Bu çeklerden;

Isı-Pet : 418 840 213
İzcan : 6 780 398
Van : 30 086 042
Uzay : 22 888 353

Özden : 420 534 392
Akat : 150 997 406
Asya : 2 908 775
Damla : 22 450 952
Kayrak : 350 476 721
Hora : 171 654 143
Kök : 101 720 855

olmak üzere toplam olarak 1 699 388 210 TL tutarındaki KDV çekinin peşin olarak tahsil edildiği,

1992 yılında alınan kredili çeklerin durumunun aşağıda gösterildiği,

Vadeli Bayı Adı	1992 Yılında	1993 Yılında Tahsil Edilmeyen		
	Çekler	Tah. Ed.Çekler	Tah.Ed.Çekler	Çekler
Isı-Pet	36 803 973 383	24 899 333 322	8 460 294.5	3 444 344 493
İzcan	603 360 060	257 157.68	346 202 376	
Van	2 648 019 557	1 323 313 334	1 324 706 223	
Uzay	2 036 956 233	21 905 482 360	14 779 473 873	
Akat	13 321 056 182	10 056 644 621	2 964 411 567	
Asya	253 406 128	-	253 406 128	
Damla	1 966 732 207	878 839 617	1 078 892 592	
Kayrak	31 187 583 441	24 470 400 163	6 717 183 278	
Hora	15 169 598 092	10 061 847 791	2 849 681 704	2 258 068 597
Kök	<u>8 873 633 842</u>	<u>4 426 381 926</u>	<u>4 447 251 916</u>	
TOPLAM	149 549 065 632	98 815 762 521	44 030 890 021	5 702 413 090

1992 yılı içerisinde 99 815 762 521 TL tutarındaki kredili akaryakıtlara ait banka çekinin tahsil edilerek muhasebe kayıtlarına intikal ettirildiği hususunun banka eskerleri ile muhasebe kayıtlarının incelenmesi neticesinde tesbit edildiği,

Vadeli çekler ile günlük alınan çekler hesabında yapılan incelemede ise Isı-Pet'e ait 8 adet 1 992 257 800 TL tutarındaki vadesi geçmiş veya 31.12.1992 tarihi itibarıyla vadesi dolan çeklerin aynı tarih ve 47005 sayılı tahsil fişi ile banka hesabına intikal ettirilmesi gerekirken aynı tarihli tediye fişi ile alınan çekler hesabına aktarıldığı, 1992 yılı bilançosu ekinde yer alan kasadaki çekler listesinde bahse konu çeklerin başka bayi isimleri altında tutarları değiştirilmek suretiyle listelendiği, dolayısıyla bilanço ekindeki alınan çekler ve vadeli çekler icmalinin fiili durumu yansıtmadığı,

Bahse konu 8 adet çekin 4.1.1993 tarihinde 603 sayılı tahsil fişi ile alınan çekler hesabından çıkarılarak aynı tarih ve 663 sayılı tediye fişi ile kredili çekler hesabına intikal ettirildiği ve bu çeklerin 1993 yılı içerisinde muhtelif tarihlerde raporumuza ekli listede belirtildiği üzere tahsil edildiği, (Ek : 4/5)

Bunun sonucunda 31.12.1992 itibarıyla ünitelerde bulunması gereken banka çekleri ile fiilen mevcut banka çekleri tutarlarının mutabık olmadığı, (Ek : 4/6)

Bayı Adı	Kayıtlı Çek Tutarı	Olması Gereken Çek Tutarı	Fark (+ -)
Isı-Pet	5 173 380 600	9 912 381 300	4 739 000 700
İzcan	346 202 400	346 202 400	
Van pet	1 324 706 100	1 324 706 100	

Bayi	Kayıtlı	Olması Gereken	
<u>Adı</u>	<u>Çek Tutarı</u>	<u>Çek Tutarı</u>	<u>Fark (+ -)</u>
Uzay	809 385 900	809 385 900	
Özden	21 605 105 200	14 779 473 900	6 825 631 300
Akat	2 964 482 600	2 964 411 600	71 000
Asya	253 406 100	253 406 100	
Damla	1 078 892 700	1 078 892 700	
Kayrak	4 630 668 700	6 717 183 200	2 086 514 500
Hora	5 107 750 100	5 107 750 100	
Kök	<u>4 209 058 700</u>	<u>4 209 195 900</u>	<u>137 200</u>
TOPLAM	47 503 039 100	47 502 989 200	49 900

Tabloda gösterildiği üzere Isıpet, Özden ve Kayrak Petrol'e ait kredili çeklerin fiili sayımı yansıtmadığı bayilere ait çeklerin birbirine karıştırılmak suretiyle envanter yapıldığı belirlendiği, (4/7)

1992 yılında müşteri kredisi kullanan 11 adet bayie ait olmakla beraber bilanço ekinde detay bilgilerinin mevcut olmaması sebebiyle mahiyeti tam olarak tesbit edilemeyen teminat mektuplarının durumunun aşağıda gösterildiği,

BİLANÇO TEMİNAT 92'YE AİT OLUP TEMİNAT MEKTUBU

<u>Bayi Adı</u>	<u>Mektubu Tutarı</u>	<u>93'e Sarkan Çekler</u>	<u>Aşım Tutarı</u>
Isı-Pet	2 250 000 000	9 912 381 300	7 362 381 300
İzcan	775 000 000	346 202 400	
Van pet	1 430 000 000	1 324 706 100	
Uzay	1 100 000 000	809 385 900	
Özden	22 050 000 000	14 779 473 900	
Asya	900 000 000	253 406 100	
Kayrak	2 536 000 000	6 717 183 200	4 181 183 200
Hora	550 000 000	5 107 750 100	4 557 750 100
Kök	4 000 000 000	4 209 195 900	209 195 900

1992 yılı sonu itibariyle bilanço ekinde yer alan teminat mektubu envanter kayıtlarının mizan kayıtlarıyla mutabık olmakla beraber envanter listesinde sayım ekibinin isim ve imzasının bulunmadığı, (Ek : 4/8,9)

Bu teminat mektupları esas kabul edilerek yapılan incelemede müşteri kredisi kullanan bayilerden 1992 yılı sonu itibariyle mevcut teminat mektuplarının kredi borçlarını karşılamadığı kredi aşım tutarlarının detaylı bir şekilde tabloda belirtildiği,

Müşteri kredisi kullanan bayilerin sipariş mektuplarında yapılan inceleme sonucunda kredinin müsait olduğuna dair ibarenin genellikle mevcut olmadığı, ayrıca sipariş mektuplarının büyük bir bölümünde tasdik olmadığı ve damga vergisinin alınmadığı, kredi limitlerinin takibi amacıyla kullanılan muhasebe dışı kayıtların bulunmadığı, (Ek : 4/10)

Diğer yandan, müşteri kredisi kullanan bazı bayilerin çeklerinin vadesinde tahsilata verilmediği ve gecikmelere sebebiyet verildiği, bahsekonu gecikmelerin 1 ila 300 gün arasında değiştiği ayrıca gecikme faizi tahakkuk ettirilmek suretiyle tahsil edilmediği,

1992 yılına ait müşteri kredisi kullanan bayilerin çeklerin gecikmeli olarak tahsil edilmesi ile ilgili olarak hazırlanan tablonun aşağıda gösterildiği,

1992 YILI KDV

<u>Bayi Adı</u>	<u>Gecikme Faizi</u>	<u>(%12)</u>	<u>Toplam</u>
Isı-Pet	4 405 527 299	528 663 276	4 934 190 575
İzcan	12 839 524	1 540 743	14 380 267
Uzay	1 542 394	185 087	1 727 481
Özden	42 675 896	5 121 108	47 797 004
Akat	60 454 485	7 254 528	67 709 023
Asya	289 968	34 796	324 764
Damla	4 069 257	488 311	4 557 568
Kayrak	2 475 924 118	297 110 894	2 773 035 012
Hora	1 828 893 919	219 467 270	2 048 361 189
Kök	<u>62 667 431</u>	<u>7 520 069</u>	<u>70 187 500</u>
TOPLAM	8 894 884 291	1 067 386 092	9 962 270 383

Yukarıdaki tablonun düzenlenmesinde 1992 yılı fiyatlarının esas alınması sebebiyle Ofisin finans kaybı hakkında bir fikir vermesi bakımından 1992 yılı 5 inci ayına ait motorin fiyatlarına nazaran 10.11.1996 itibarıyla motorin fiyatlarında %1466 artışın meydana geldiği gözönüne alınarak aşağıdaki tablonun düzenlendiği, (Ek : 4/11)

1992 Yılına Ait Gecikme 1996 Yılı İtibarıyla

<u>Bayi Adı</u>	<u>Faizi ve KDV Toplamı</u>	<u>Finans Kaybı</u>
Isı-Pet	4 934 190 575	72 335 234 000
İzcan	14 380 267	210 814 000
Uzay	1 727 481	25 324 000
Özden	47 797 004	700 704 000
Akat	67 709 023	992 614 000
Asya	324 764	4 761 000
Damla	4 557 568	66 813 000
Kayrak	2 773 035 012	40 652 694 000
Hora	2 048 361 189	30 028 975 000
Kök	<u>70 187 500</u>	<u>1 028 949 000</u>
TOPLAM	9 962 270 383	146 046 882 000

Tablonun düzenlenmesinde 9.5.1992 tarihli İstanbul Bölge Müdürlüğü KDV hariç satış motorin fiyatı olan 3 296 TL ile 22.10.1996 tarihindeki İstanbul Bölge Müdürlüğü KDV hariç motorin satış fiyatı olan 48 328 TL'nin esas alındığı,

Ofisin finans kaybı ile ilgili olarak yıllık enflasyon oranı döviz kurunda meydana gelen artışlar veya diğer metotlarla benzer nitelikte hesaplamaların yapılmasının mümkün bulunduğu,

Yukardaki hesaplamalarımızda Petrol Ofisi A.Ş.'nin bir akaryakıt dağıtım şirketi olması ve müteahhitlere resmi kurumlarca ödemesi yapılan navlun fiyat farklarında motorin fiyatının esas alınması sebebiyle aynı yöntemin kullanıldığı,

Diğer yandan, 1992 yılı içerisinde nakit bedelle mal alan muhtelif bayi ve müşterilerin ödedikleri nakit bedellerin 9.9.1992 ile 31.12.1992 tarihleri arasında kasadan alınarak ve bahsekonu faturalar kredili işlemine tabi tutulmak ve Isı Pet'in 45 gün vadeli kredili çeklerine ilave edilmek suretiyle toplam olarak 6 281 051 561 TL tutarındaki nakit paranın Finansman Şefi Adnan Barlah tarafından kasadan alındığı ve Isı-Pet çeklerinin ise gecikmeli olarak tahsil edildiği, (Ek : 4/12)

Yapılan incelemede müşteri kredilerine ait muhasebe dışı kayıtlarının 16.11.1991 tarihine kadar olanlar kısmının bulunması sebebiyle bu tarihe kadar hangi nakit faturaların belirtilen bayinin

çekine ilave edildiği belirlendiği, ancak bu tarihten 31.12.1992 tarihine kadar olan süre içerisinde İsy-Pet'e ait çeklerin alınan çekler hesabına intikal ettirildiği tediye fişindeki çek toplamından İsy-Pet'in kendisine ait kredili fatura bedelleri düşülmek suretiyle diğer bayi nakit faturaları global olarak bulunduğu ve yukarıda belirtilen suistimal rakamının tespit edildiği,

Öte yandan, muhtelif bayilerin açık çek ödeme şekli ile düzenlenen bazı faturalarının kredili işleme tabi tutulduğu, (Ek : 4/13)

Açık çekle düzenlendiği halde kredili işleme tabi tutulan faturalar			Kredili olarak düzenlendiği halde açık çek işlemine tabi tutulan faturalar	
<u>Bayi Adı</u>	<u>Adet</u>	<u>Tutar</u>	<u>Adet</u>	<u>Tutar</u>
İzcan	2	57 403 708		
Kayrak	121	9 174 012 955	3	173 194 098
Isıpet	5	77 980 620	1	12 828 569
Isıpet	2 M.yağ	15 221 342		
Hora	56	1 554 249 523		
Kök	8	132 301 095	1	16 111 676
Asya	1	98 827 049		
Akat	6	134 025 333	1	
Özden	3	205 498 082	1	8 186 422

Kredili madeniyah satışları ile ilgili olarak yapılan incelemelerde Timur Petrol'e ait 31.7.1997+5080 sayılı faturanın KDV'nin tahsil edilmesine rağmen 56 525 000 TL tutarındaki mal bedeli ile 6828 ve 6829 nolu faturaların KDV, bağış sigorta primi tutarı olan 3 701 500 TL'nin tahsil edilmediği, diğer yandan kredili madeniyah alımlarında vade aşımı yapılması dolayısıyla 44 397 386 TL faiz ve 5 237 686 TL KDV bedelinin tahsil edilmediği, bahse konu meblağın 1996 yılı itibarıyla yaklaşık olarak 728 milyon lirasına tekabül ettiği, (Ek : 4/14-16)

1992 yılı içerisinde toplam olarak 12 309 515 250 TL tutarındaki çekin karşılıksız çıkarak muhasebe kayıtlarına intikal ettiği ancak o dönemde yürürlükte bulunan Ofis mevzuatı haricinde işleme tabii tutulduğu konu hakkında araştırma sonucu hazırlanan karşılıksız çeklerin ve bunlara ait tahsilatının ekli listede gösterildiği, (Ek : 4/17)

Aynı yıl içerisinde bayi ve müşterilerden alınan ve bankaya tahsil için verilen çek listelerinin düzenlenmediği görülmüştür. Diğer yandan, günlük satışlara ait blokeli çeklerin açık çek olarak işleme tabi tutulması, tahsil edilen nakit paranın çek olarak ve kredili çeklerin ise açık çek olarak muhasebe kayıtlarına intikal ettirilmesi dolayısıyla kasa muamelesinin incelenmesinde müşkülâtlarla karşılaşıldığı,

Çalışma grubu tarafından ilgili banka ile şifai olarak yapılan görüşme sonucu 1992 yılına ait Halk Bankası Küçükçekmece Şubesi hesabımıza alacak kaydedilen takas çeklerinin listelerinin temin edilebildiği, ancak bu listelerde sadece çek numarası ve çek tutarı bulunduğundan çeklerin adiyeti bakımından müşkülâtlarla karşılaşılmış olup, istenilen sonuca ulaşıldığı,

1993 yılında müşteri kredisi kullanan bayilerin durumu ile ilgili olarak yapılan incelemelerde ise;

1993 yılı içerisinde müşteri kredisi sözleşmesi bulunan 32 adet bayiden 5 tanesinin (Nam-Pet, Binatlı, 76 Petrol, Hanifi Aktaş, Sunca Petrol) kredili olarak mal almadığı, diğer 27 bayi ile ilgili incelemelere devam edildiği,

Bahse konu bayilere ait müşteri kredi sözleşmelerinin şartları hakkında hazırlanan tablonun aşağıda gösterildiği,

<u>Bayı Adı</u>	<u>Sözleşme Dönemi</u>	<u>Vade</u>	<u>Faiz Oranı</u>
Kavrak	10.1.1992-10.1.1993	45	48
	1.7.1993-1.7.1994	30	69
Isı-Pet	15.7.1992-15.7.1993	45	33
	19.7.1993-19.7.1994	30	57
İzcan	4.11.1992-4.11.1993	30	54
	23.12.1993-23.12.1994	30	69
Van Pet	25.9.1992-25.9.1993	45	33
Uzay	11.8.1992-11.8.1993	45	48
Özden	22.9.1992-22.9.1993	45	33
	22.9.1992-22.9.1993	45	33
	5.10.1993-5.10.1994	30	66
Asya	25.12.1992-25.12.1993	36	48
Hora	20.7.1992-20.7.1993	45	48
	9.8.1993-9.8.1994	30	60
Kök	7.9.1992-7.9.1993	45	33
	14.10.1993-14.10.1994	30	51
Damla	1.2.1992-1.2.1993	45	24
	2.2.1993-1.7.1994	30	42
Öz Yılmaz	29.11.1993-29.11.1994	30	72
Erzurum	20.7.1993-20.7.1994	30	66
Bayer	13.11.1993-13.11.1994	15	33
Harput	12.4.1993-12.4.1994	30	54
Kurt Aky.	1.4.1993-1.4.1994	30	54
Bilgin	10.8.1993-10.8.1994	30	69
Bursin	7.6.1993-7.6.1994	30	69
Pak-Pet	23.12.1993-23.12.1994	30	69
T. Küçükınay	11.6.1993-11.6.1994	30	72
Tam Pet	12.7.1993-12.7.1994	30	66
Ş. İmamoğlu	1.4.1993-1.4.1994	30	54
Akcan	2.11.1992-2.11.1993	45	48
Seçkin	14.6.1993-14.6.1994	30	63
Babaman	30.12.1992-30.12.1993	30	48
Aytemiz	22.12.1992-22.12.1993	45	27
Asya Yakıt	25.12.1992-25.12.1993	30	48

Yapılan incelemelerde Bayer Petrol'e yapılan kredili teslimatta sözleşme şartlarına tam olarak riayet edilmediği,

Ayrıca, söz konusu bayilerden 9 adedinin kredili çekişlerine ait verilerin bilgi işlem ortamında derlenmesi çalışmalarının tamamlandığı, gecikme faizleri vade aşımı ve diğer hususlardaki incelemelere devam edildiği, bildirilmektedir.

Çalışma grubu tarafından 1994 yılının Nisan ayına kadar olan faturaların ayrılmış olduğu, müşteri kredisi kapsamında mal alan bayilerin faturaların ise tasnif edildiği belirtilmektedir. Diğer aylara ait faturalarla ilgili çalışmalar devam etmektedir.

1993-1994 yıllarına ait alınan çek, bankalar, müşteri kredi hesapları ağırlıklı olmak üzere bu yıllara ait muhasebe kayıtlarının incelenmesine ve usulstüz işlemlerin tesbit edilerek belgelendirilmesi ile ilgili çalışmalara devam edilmektedir.

Sonuç olarak;

1992 yılına ait muhasebe işlemlerinin incelenmesi sonucunda;

1992 yılı itibarıyla müşteri kredisi kullanan ve 1992 yılında hesaplara intikal eden ancak, 1993 yılı itibarıyla tahsile gönderilmeyen kredili çek toplamı olan 5 702 413 085 TL (Isı-Pet 3 444 344 493 TL , Hora Petrol 2 258 068 597 TL);

Müşteri kredisi çeklerinin geç tahsile verilmesinden teşekkül eden gecikme faizi ve faiz KDV'si 9 962 270 383 TL,

Kredili madeniyâğ satışlarında vade aşımına sebebiyet verilmesi dolayısıyla meydana gelen gecikme faizi 49 725 072 TL,

Yine kredili madeniyâğ satışlarına ait çeklerden tahsil edilmeyen mal bedeli ve KDV tutarı 60 226 500 TL,

Müşteri kredilerine eksiz faiz uygulanması nedeniyle meydana gelen borç tutarı 105 233 148 TL,

olmak üzere toplam 15 879 868 188 TL'sının tahsil edilmediği belirlenmiş söz konusu meblağın akaryakıt fiyatlarında meydana gelen artış (%1466) esas alındığı takdirde 1996 yılı itibarıyla yaklaşık olarak 232 milyar TL'sına tekabül ettiği,

Ayrıca, 6 281 051 561 TL nakit paranın kasadan alınarak kredi faizi ve faiz KDV'si alınmak suretiyle Isı-Pet'in kredili çeklerine ilave edilerek zimmet fiilini içeren suistimalin gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır.

Kesin Ofis zararı ve finans kaybının tesbiti çalışmalarının sonuçlanmasıyla mümkün olacağı belirtilmektedir. (Ek : 4)

D) 10/5 SAYILI TBMM ARAŞTIRMA KOMİSYONUNA İLGİLİLER TARAFINDAN YAPILAN BEYANLAR VE KOMİSYON TARAFINDAN TEMİN EDİLEN DİĞER BELGELER

Araştırma Komisyonu tarafından görevlendirilen Başbakanlık Müfettişleri, Maliye Bakanlığı Hesap Uzmanları ve İstanbul'daki yolsuzluk olaylarının boyutunu ortaya çıkarmakla görevlendirilen çalışma grubunun çalışmalarını devam ettirdiği ve tamamladığı dönemde Petrol Ofisi A.Ş. Genel Müdürlüğü bünyesinde çalışmış ve çalışmakta olan,

POAŞ Eski Muhasebe Daire Başkanı	Recep Özhan,
POAŞ İstanbul Bölgesi Eski Muhasebe Müdürü	Necla Toprak,
POAŞ Adana Hava İkmal Eski Şefi	Nafi Tosun,
POAŞ Teftiş Kurulu Eski Başkanı	Yalçın Gökçe,
POAŞ Eski Genel Müdürü	M. Korel Aytaç,
POAŞ Teftiş Kurulu Eski Başkan Yardımcısı	Ahmet Şahin,
POAŞ Başmüfettişi	Nuri Ardiç,
POAŞ İstanbul Eski Bölge Müdürü	Necdet Özgen,
POAŞ İstanbul Eski Bölge Müdür Yardımcısı	Erol Yıldırım,
POAŞ Personel Daire Başkanı	Nihat Uluççen,
POAŞ Başmüfettişi	Bülent Batur,
POAŞ İstanbul Bölge Ticaret Şube Müdürü	A.Şenel Kızıltaş,
POAŞ Başmüfettişi	Ali Akçın,
POAŞ Başmüfettişi	Şükür Göksoy,
POAŞ Başmüfettişi	Mustafa Teker,

POAŞ İstanbul Bölge Bayiler İşlem Eski Şefi
POAŞ İstanbul Bölge Ticaret Müdürü
POAŞ İstanbul Bölge Müdür Yardımcısı
POAŞ Finansman Daire Eski Başkanı
POAŞ Bilanço Şube Müdürü
POAŞ Trabzon Bölge Müdür Yardımcısı
POAŞ 1 inci Hukuk Müşaviri
POAŞ Müfettişi
POAŞ İstanbul Bölge Müdürü Yardımcısı

Zehra Özgen,
Recep Karaduman,
Mesut Eğitim,
Celalettin Döver,
Yaşar Hışır
Numan Yurduseven,
Ayşe Ceylan,
Gökhan Eren,
Haluk Akşit,

ve Değer Uluslararası Nakliyat Şirketinin Sahibi Mehmet Emin Değer Komisyona davet edilerek bilgilerine başvurulmuştur. (Ek : 5)

Ayrıca, POAŞ eski Teftiş Kurulu Başkanı Yalçın Gökçe, POAŞ Başmüfettişleri Nuri Ardiç, Bülent Batur, Ali Akçın, Şükrü Gökso, Mustafa Teker Komisyona verdikleri sözlü bilgi dışında Komisyonumuza ve Başbakanlık Başmüfettişlerine verdikleri belgeler de komisyon tarafından değerlendirilmiştir. (Ek : 6)

Komisyon çalışmaları devam ederken, Petrol Ofisi A.Ş. Teftiş Kurulu tarafından, İstanbul'daki yolsuzluk olayları ile ilgili olarak düzenlenen,

9.10.1996 tarih, 36-7 Sayılı Soruşturma Raporu ve bu Rapora ilişkin 18.10.1996 tarih ve 1-1 sayılı izahname,

11.11.1996 tarih ve 26/11 Sayılı Soruşturma Raporu,

23.6.1995 tarih ve 59/1 Sayılı Soruşturma Raporu,

Komisyon Başkanlığına sunulmuştur.

POAŞ Teftiş Kurulu Başkanlığı Müfettişlerinden Bekir Bingöl tarafından düzenlenen 9.10.1996 tarih, 36-7 sayılı Soruşturma Raporu özetle,

“Genel Müdürlüğün-Teftiş Kurulu Başkanlığı 24.7.1996 tarih, 622/9 sayılı talimatı uyarınca İstanbul Bölge Müdürlüğü kasasından nakit para alınarak yerine Özsoğanlı Petrol Şirketine ait çeklerin konulması hususunun incelenmesi sonucunda;

– Bahsekonu işlemlerin incelenmesini teminen Genel Müdürlükçe Komisyon olarak görevlendirilen İstanbul Bölge Müdürlüğü Muhasebe Şefi Nil Yaltı ile İzmit Bölge Müdürlüğü Muhasebe elemanı Vedat Eyidiker’ce; İstanbul Bölge Müdürlüğünde ortaya çıkarılan yolsuzluk olayı ile ilgili olarak gerek Başmüfettiş Ali Akçın, Bülent Batur ve Şükrü Gökso tarafından düzenlenen 26.12.1994, 165-8 sayılı soruşturma raporu, gerekse bundan sonra düzenlenen raporlarda yer aldığı üzere günlük kasa tediye ve tahsil fişlerinin ekinde çek döküm listeleri ile günlük işlemlerin sonucunda tanzim edilmesi gereken kasa sayım zaabıtlarının bulunmaması nedenleriyle ilgili bankalardan temin edilen ve Ofisçe bu bankalara verilen çeklerin kayıtlı olduğu listelerden, Ofis kasasından alındığı belirlenen 10 616 034 200 TL’nin yerine Ofisçe herhangi bir bayilik veya iş ilişkisi olmayan Özsoğanlı Petrol Şirketine ait çeklerin konularak tahsile gönderildiğinin tesbit edildiği,

– Söz konusu listelerin Müfettişliğimizce incelenmesinde ise muhtelif günlerde 1 274 314 200 TL’nin daha kasadan alınarak yerine anılan şirketin çeklerin konulduğunun belirlenmesiyle, Özsoğanlı Petrol Şirketine ait çek toplamının (10 616 034 200+1 274 314 200) 11 890 348 400 TL’na balığı olduğu,

– Öte yandan yapılan araştırmada Özsoğanlı Petrol Şirketinin, 10.11.1992 tarihli, 3767 sayılı Türkiye Ticaret Gazetesinde yayınlanan anasözleşmesinde şirket ortaklarının, İstanbul Bölge Eski Veznedarı Adnan Çoban’ın yakın akrabaları Özcan Çoban ve Polat Çoban olan Özsoğanlı Petrol Taahhüt Sanayi ve Dahili Ticaret Ltd.Şti. olduğunun anlaşıldığı, ayrıca şirket adına Tütünbank Av-

cılar Şube Müdürlüğü nezdinde Kasım 1993 ayı içerisinde 6200303 no'lu hesabın açıldığı ve Ofise verilen çeklerin bu hesaba ait olduğunun belirlendiği,

– Diğer taraftan, adigeçen Banka Şubesinde, aynı tarihte Adnan Çoban adına 6000235 no'lu hesabın açıldığı ve sözkonusu hesapların, İstanbul Bölge Müdürlüğündeki yolsuzluk olaylarının ortaya çıkarıldığı Eylül 1994 ayından itibaren işlem görmediklerinin öğrenildiği, ancak; her iki hesabın ayrıntılı dökümlerinin, banka hesaplarının gizlilik nedeniyle alınmasının mümkün olmadığı,

– Bu durumda günlük kasa tediyе-tahsil işlerinin çek döküm listelerinin olmaması, İstanbul Bölge Müdürlüğündeki yolsuzluk olaylarının meydana geldiği 1992-1993 ve 1994 yıllarına ait, Ofisçe bankalara tevdi edilen çeklerin kaydedildiği listelerin tamamının ilgili bankalardan temin edilememesi, Özsoanlı Petrol Şirketine ait çeklerin seri numarası takip edecek şekilde Ofis kayıtlarında görülmesi, adigeçen şirketin Tütünbank, Avcılar Şube Müdürlüğü nezdinde banka hesabının ayrıntılı dökümlerinin kanuni müeyyideler nedeniyle Müfettişliğimize ibraz edilmemesi gözönüne alınarak Ofis kasasında alınan para miktarını tesbit etmek amacıyla gerek bahsekonu komisyon raporunda; gerekse Müfettişliğimize ortaya çıkarılan günler itibarıyla günlük satışların kasa-ya intikali, ilgili hesapların borçlandırılmasına yönelik tediyе işlerinin düzenlenmesi ve genel olarak kasa işlemlerinin bir bütün halinde incelendiği,

– Yapılan araştırmada günlük satışların kasaya intikal eden kısımlarının doğru olduğu, ancak 101001000005 no'lu Alınan Çekler Hesabına fazla tediyе edilen 19 798 244 769 TL ve sair işlemler nedeniyle oluşan 42 448 123 TL'lık kasa açığı ile İstanbul Bölge Müdürlüğü kasasından alınan para miktarının cem'an 19 798 244 769+42 448 123=19 840 698 892 TL'na baliğ olduğunun hesaplandığı,

– Öte yandan 2.5.1994 ve 18.5.1994 günlü kasa işlemlerine ait tahsil-tediyе işleri ile eki belgelerin bulunamaması nedeniyle bu günlere ait kasadan alınan para miktarının fiilen tesbit etmenin mümkün olmadığı,

– Bahsekonu meblağın 11 890 348 400 TL'lık kısmının yerine Özsoanlı Petrol Şirketine ait muhtelif tarih ve sayılı çeklerin konulduğu ve bu çeklerin 5 günlük çeklerle birlikte sonra tahsil edildiği, böylece adı geçen şirketin, Ofisten alındığı belirlenen paraları sermaye edindiklerinin anlaşıldığı,

– Diğer taraftan, incelemelerimiz dışındaki günlerde de kasadan büyük miktarda para alındığının anlaşıldığı, ancak kesin rakamın ortaya çıkarılabilmemesinin, İstanbul Bölge Müdürlüğünde ortaya çıkarılan yolsuzluk olaylarıyla ilgili olarak çalışan komisyon tarafından günlük kasa işlemlerinin kontrol edilmesi, Tütünbank, Avcılar Şube Müdürlüğü nezdinde Özsoanlı Petrol Şirketi ile Adnan Çoban'a ait hesapların ayrıntılı dökümleri ile bankalardan temin edilecek çek döküm listelerinin birlikte incelenmesi halinde mümkün olabileceği,

Öte yandan, kasadan alındığı tesbit edilen ve Ofise geri ödendiğine dair herhangi bir belge veya Özsoanlı Petrol Şirketine ait bulunmayan 7 950 979 348 TL'sından ise, zamanın İstanbul Bölge Müdürlüğü Muhasebe Şube Müdürü Necla Toprak, Muhasebe Müdür Yardımcısı Beyhan Öktem, Finansman Şefi Adnan Barlah, Veznedar Adnan Çoban ve Finansman Memuru Süreyya Selvi'nin sorumlu oldukları,

Ancak, mezkûr meblağın kasadan alınmasının 101001000005 no'lu Alınan Çekler Hesabının fazla borçlandırılması suretiyle gerçekleştirildiği, bahsekonu hesabın 1994 yılındaki tasfiyesinin ise Mehmet Gonca tarafından yapıldığının öğrenildiği, adigeçen şu an sözleşmesinin fesh edilmesi ve sözkonusu tasfiyeye yönelik kayıtların bulunamaması nedeniyle 7 950 979 348 TL tutarındaki zimmetin anılan muhasebe personeli hakkında 31.12.1994+5/1 ve 5.5.1994+2/1 sayılı izahnamelerle savcılığa suç duyurusunda bulunulan zimmet fiili içerisinde dahil olup olmadığı hakkında tereddüte düşüldüğü, konunun kesin olarak belirlenebilmesinin, İstanbul Bölge Müdürlüğünde oluş-

turulan ve 1992, 1993, 1994 yılları ile 1995 yılının ilk 4 aylık kasa işlemleriyle ilgili olarak çalışan komisyonun incelemelerinden sonra mümkün olabileceği sonuç ve kanaatine varıldığı belirtildiğinden sonra aynen;

“Bu itibarla;

A) CEZAI YÖNDEN

İnceleme konumuzla ilgili olarak ayrıca izanname tanzim edilecektir.

B) DİSİPLİN YÖNÜNDEN

1. Raporumuzun önceki bölümlerinde izah edildiği üzere 101001000005 no'lu Alınan Çekler Hesabına fazla tediye edilen 19 798 244 769 TL ile çeşitli muhasebe işlemleri nedeniyle oluşan 42 448 123 TL'lik kasa noksanlığı olmak üzere cem'an 19 798 244 769+42 448 123=19 840 692 892 TL'nı İstanbul Bölge Müdürlüğü kasasından almak, bu meblağın 11 890 348 400 TL'lik kısmı için, Ofis-le herhangi bir bayilik ve iş ilişkisi bulunmayan Özosmanlı Petrol Taahhüt Sanayi ve Dahili Ticaret Ltd.Şti.'ne muhtelif tarih ve sayılı çeklerin doldurularak tahsilini sağlamak, Ofise geri ödendiğince dair herhangi bir belge veya adıgeçen şirkete ait çek bulunmayan 7 950 979 348 TL'nı zimmetine geçirmek 2.5.1994 ve 18.5.1994 tarihli kasa işlemlerine ait belgeleri kaybetmek fiillerini işleyen İstanbul Eski Bölge Müdürlüğü Necla Toprak'ın Petrol Ofisi A.Ş. Sözleşmeli Personel Yönetmeliğinin 86/1 maddesi hükmü uyarınca “sözleşmenin feshi”cezası ile,

2. Aynı fiileri işleyen eski Muhasebe Müdür Yardımcısı Beyhan Öktem, eski Finansman Şefi Adnan Barlah, eski Veznedar Adnan Çoban ve eski Finansman Şefi Süreyya Selvi'nin o dönemde yürürlükte bulunan 13 üncü Dönem İşletme Toplu İş Sözleşmesinin 76/D maddesinin son paragrafı hükmü uyarınca aynı Toplu İş Sözleşmesinin 76/D maddesine göre “İşten çıkarma” cezası ile, tecziye edilmeleri gerekmekte ise de Adnan Barlah'ın 14.8.1994 tarihinde emekli olması, diğer personelin de iş akidlerinin fesh edilmesi nedeniyle, bu durumun adıgeçenlerin personel dosyalarına derc edilmesini uygun görmekteyiz.

C) İDARE YÖNDEN

1. 1992, 1993 ve 1994 yıllarında İstanbul Bölge Müdürlüğü (Haramidere Tesisleri) tarafından bayi, müşteri ve resmi kuruluşlardan alınan ve tahsil edilmek üzere bankalara verilen çeklerin, bankalarca kaydedildiği çek döküm listelerinin, ilgili bankalardan temin edilmesi,

2. Tütünbank Avcılar Şube Müdürlüğü nezdinde bulunan Özosmanlı Petrol Taahhüt Sanayi ve Dahili Ltd.Şti. ile Adnan Çoban'a ait banka hesaplarının ayrıntılı dökümlerinin temin edilmesi, hususlarında Muhasebe Daire Başkanlığına talimat verilmesine,

3. İstanbul Bölge Müdürlüğünde meydana gelen yolsuzluk olayları ile ilgili olarak Muhasebe hesaplarını tasfiye eden komisyonca, 1992, 1993 ve 1994 yıllarına ait kasa işlemlerinin, bahsekonu çek ve hesap döküm listeleri de dikkate alınarak incelenmesini bu suretle kasadan alınan nakit paraların tespit edilmesini, müteakip sonuçtan Teftiş Kurulu Başkanlığına bilgi verilmesini,

4. Raporumuzun önceki bölümlerinde izah edildiği üzere İstanbul Bölge Müdürlüğü kasasından alınan ve Özosmanlı Petrol Taahhüt Sanayi ve Dahili Ticaret Şti.'ne ait muhtelif tarih ve sayılı çeklerle Ofise geri ödendiği anlaşılan 11 890 348 000 TL'nin geri ödeme tarihleri ile o dönemde yürürlükte ve Ofis alacaklarına uygulanan faiz oranları dikkate alınarak hesaplanacak gecikme faizlerinin, İstanbul Bölge Müdürlüğünde oluşturulan komisyon tarafından hesaplanmasını müteakip adıgeçen şirketten tahsil edilmesini,

5. İstanbul Bölge Müdürlüğü arşivinin en kısa zamanda usulüne uygun olarak düzenlenmesi suretiyle dağılımın önelenmesi hususunda adıgeçen bölge müdürlüğüne talimat verilmesini, uygun görmekteyiz.

D) OFİS ŞAHSİ HAKKI YÖNÜNDEN

Raporumuzun önceki bölümlerinde izah edildiği üzere İstanbul Bölge Müdürlüğü kasasından toplam 19 840 692 892 TL alınarak bunun 11 890 348 400 TL'sinin Özosmanlı Petrol Şirketine ait

çeklerle tahsil edildiği; 7 950 779 348 TL'sının ise Ofise geri ödendiğine dair herhangi bir belge bulunmadığı anlaşılmıştır. Özsoğanlı Petrol Şirketince Ofise geri ödendiği anlaşılan 11 890 348 400 TL'nin geri ödenme tarihleri ile o dönemde yürürlükte olan ve Ofis alacaklarına uygulanan faiz oranları dikkate alınarak hesaplanacak gecikme faizlerinin Özsoğanlı Petrol Taahhüt Sanayi ve Dahili Ticaret Ltd.Şti.'den tahsil edilmesi; ofise geri ödendiğine dair belge bulunamayan 7 950 779 348 TL'nin ise İstanbul Bölge Müdürlüğünde oluşturulan tasfiye komisyonu çalışmasından sonra varılacak sonuca göre Necla Toprak, Beyhan Öktem, Adnan Barlah, Adnan Çoban ve Süreyya Selvi'den müştereken ve müteselsilen tahsil edilmesi halinde kaybolmuş Ofis şahsi hakkı mevzubahis olmayacaktır”

Sonuç ve kanaatine varılmıştır” denilmektedir. (Ek :7)

Şözkonusu rapor ile ilgili olarak düzenlenen 18.10.1996 tarih, 1-1 sayılı izahnamede de :

“Ofis parasını zimmeterine geçiren zamanın Finansman Şefi Adnan Barlah, Finansman Memuru Süreyya Selvi, Veznedar Adnan Çoban'ın müştereken ve münferiden zimmet suçunu; ayrıca Petrol Ofisi A.Ş. İstanbul Bölge Müdürlüğünde satışı yapılan akaryakıt bedellerini tahsil etmeyen, vadesi gelen çekleri yeni çeklerle değiştirmek suretiyle vadelerini uzatan, dolayısıyla Ofisin faiz kaybına uğramasına neden olan Finansman Şefi Adnan Barlah ile Finansman Memuru Süreyya Selvi'nin emniyeti suiistimal suçunu; bu arada kasa işlemlerini kontrol ve imza etmeyen, kasadaki nakit akışını zapta bağlatırmayan, ayrıntılı çek döküm listelerini düzenlettirerek tahsil ve tediye fişleri ekine konulmasını sağlamayan, banka hesap bakiyesi ve ekstresini kontrol etmeyen zamanın Muhasebe Müdürü Necla Toprak ile Muhasebe Müdür Yardımcısı Beyhan Öktem'in görevlerini ihmal ve kötüye kullandıkları sonucuna varıldığı, daha önce düzenlenen 31.12.1994+5/1 ve 5.5.1995+2/1 sayılı izahnamelerde belirtilmiştir.

Bu defa yapılan incelemede yukarıda adı geçenlerin zimmet fiillerini artırıcı hususlar izahnamenin “KONU” başlığı altındaki bölümde ayrıntılı bir şekilde belirtilmiş bulunmaktadır.

Diğer taraftan, Özsoğanlı Petrol Taahhüt Sanayi ve Dahili Ticaret Ltd.Şti. yetkililerin adı geçen Ofis personeli ile işbirliği yapmak suretiyle Ofisi dolandırdıkları belirlenmiştir.

Bu nedenle, Çavuşpaşa Cad. Bademaltı Sok. No:1 Avcılar/İSTANBUL adresinde faaliyet gösteren Özsoğanlı Petrol Taahhüt Sanayi ve Dahili Ticaret Ltd.Şti. hakkında Türk Ceza Yasasının ilgili hükümleri gereğince kovuşturma açılması gerektiği” ifade edilmektedir.(Ek :8)

İstanbul Bölge Müdürlüğünde bugüne kadar belirlenen usulsüz işlemlere ilişkin kişi kusur ve sorumluluğu haricindeki personel kişi kusur ve sorumluluğunun tesbit edilmesi maksadıyla Petrol Ofisi A.Ş. Genel Müdürlüğü Müfettişi Gökhan Eren ile İstanbul'da müştereken çalışmalarda bulunmuştur.

Konuyla ilgili olarak Petrol Ofisi A.Ş. Genel Müdürlüğü Müfettişi Gökhan Eren tarafından 11.11.1996+26/11 sayılı Soruşturma Raporu düzenlenmiştir.

Bahsekonu Soruşturma Raporunda özetle;

Bilgisine başvuru olan eski Muhasebe Müdürü Necla Toprak'ın 8.11.1996 tarihli ifadesinde “TXB6” kodlu klavyeyi kullanmak suretiyle Zehra Özgen'in Deniz Petrol'ün Provizyon Limitlerini yetkisiz ve usulsüz olarak artırdığı, Petrol Ofisini dolandıran diğer firmalarda özellikle Kök Petrol'de teminat dışı provizyon artırımı uygulamalarının anılan kişi tarafından yerine getirildiği” (Ek :9/4-9,15) hususlarını beyan ettiği,

Deniz Petrol ile ilgili usulsüz işlemlerin Müfettiş Zafer Yapıcıoğlu tarafından incelenmesi sonucunda 17.6.1994+36/12 sayılı Soruşturma Raporunun düzenlendiği,

Petrol Ofisi A.Ş. Genel Müdürlüğünce yayımlanan 16.4.1996 tarih B(29) ve C(4) sayılı genelgelerin,

“– Bayilerin tespit edilen limitlerinden fazla mal taleplerinin nakit veya blokeli çekle karşılanacağı,

– Bayinin teminat mektubu vermesi halinde limitin teminat mektubu tutarı kadar yükseltilebileceği,

– Bayinin belirtilen limitinin her mal çekişinde mal bedeli tutarında düşeceği, mala ait mal bedelinin tahsil edilmesi halinde ise limitin çekilen mal bedeli kadar yükseleceği,

– Her ne sebeple olursa olsun herhangi bir çeki karşılıksız çıkan bayie açık çekle mal teslimatının durdurulacağı, 13.7.1987+Genelge C(5) hükümleri çerçevesinde nakit ve blokeli çekle satış yapılacağı,

– Provizyon limitlerinin bayilerin açık çek ile satın aldıkları akaryakıt tutarı kadar otomatik olarak azaltılacağı,

– Karşılıksız çek bilgilerinin bilgisayara kaydedilmesiyle bayilerin provizyon limitlerinin otomatik olarak sıfırlanacağı,

– Karşılıksız çek bilgilerinin zamanında bilgisayara verilmemesi sebebiyle provizyon limitinin otomatik olarak artırılmasından doğacak sorumluluğun ünite amirine ait olduğu,

– Provizyon limitlerinin el ile değiştirilmesinden ünite amirlerinin sorumlu olduğu” hükümlerini içerdiği, (Ek :9/10-11)

– Limit artışlarının Bölge Müdür Yardımcısına bağlı TXA, Kredi Takip ve Cari Hesap Şefliğine bağlı TXB 6, TX 5, Muhasebe Şube Müdürlüğüne bağlı LTO ve 6.5.1994 tarihinden itibaren TXA 7 terminallerin vasıtasıyla gerçekleştirildiği,

– Krediler Takip ve Cari Hesap Şefliğinde bulunan TXB 6 ekranının 18.7.1994 tarihinden itibaren Muhasebe Müdür Yardımcısının odasına 22.11.1994 tarihinden itibaren tekrar krediler servisine tahsis edildiği,(Ek :9/12)

– Böylece provizyon limitleri üzerinden yetkisiz personel tarafından değişiklik yapılmasına cevaz verildiği,

17.10.1994 tarihine kadar Kredi Tahsilat ve Cari Hesap Şefi bu tarihten itibaren Muhasebe Müdür Yardımcısı olarak görev yapan Zehra Özgen’in yukarıda belirtilen hatalı işlemde doğrudan sorumluluğu bulunduğu,

Kök Petrol’ün 7.3.1994 itibariyle 968 100 000 TL olan provizyon limitinin TXB6 klavyesi vasıtasıyla 1 050 000 000 TL’sına yükseldiği,

Özden Petrol’ün 4.10.1993 tarihi itibariyle 44 550 000 000 TL olan provizyon limitinin TXB6 klavyesi ile 45 550 000 000 TL’sına yükseltildiği,

Özden Petrol’ün 17.8.1993 itibariyle 36 045 000 000 TL olan limitinin 40 050 000 000 TL’sına, 17.9.1993 itibariyle 41 050 000 000 TL olan limitinin ise 42 050 000 000 TL’sına TXB6 klavyesi kullanılmak suretiyle artırıldığı,

Belirtilen işlemlere benzer nitelik taşıyan çok sayıda usulsüz işlemin mevcut olduğu,

Öte yandan, müşteri kredisi kapsamındaki bayiler ile diğer bayilere ait olan ve muhasebe kayıtlarına intikal eden teminat mektuplarına ait listeye Raporun ekinde yer verildiği, (Ek : 9/14)

Görüleceği üzere,provizyon limitlerinin muhasebe kayıtlarından bağımsız olarak herhangi bir teminat mektubu alınmadan artırılmasına sebebiyet verildiği,

Esasen TBMM 10/5 Sayılı Araştırma Komisyonu tarafından, irdeleme konusu yapılan hususlarda Zehra Özgen’in bilgisine başvurulması sebebiyle personelin ayrıca bilgisine başvurulmadığı, (Ek :9/18)

Diğer yandan, yukarıdaki hatalı işlemlerle ilgili olarak dönemin Ticaret Müdürü ile Akaryakıt Fuel Oil Satış Şefinin sorumluluk durumlarının irdeleme konusu yapıldığı,

Petrol Ofisi A.Ş. İstanbul Bölge Müdürlüğü kadro tanımları uyarınca; Ticaret Şube Müdürü “bağlı şefliklerinin görevlerini etkinlikle yerine getirmesi için düzenleme tedbirlerinin alınması”

Akaryakıt ve Fuel-Oil şefinin ise "kredili olarak yakıt alan bayilerin sipariş mektuplarını üzerine muhasebe birimince kredi şerhinin düşülmesini ve kredisi varsa mal verilmesini sağlama" hususlarında görevli kilındığı,

10.4.1992 ve 28.9.1993 tarihleri arasında Ticaret Amirliği, bu tarihten itibaren 4.10.1993 tarihine dek Ticaret Şube Müdürlüğü görevini yürüten Recep Karaduman ile 21.2.1991 tarihinden itibaren aynı birimde şeflik görevini yürüten Ticaret Şefi Hasan Aydoğmuş'un ifadelerinde muhasebe müdürlüğü tarafından kredi takibinin yapıldığı ve sipariş mektuplarının üzerine kredinin müsaait olduğuna dair ibarenin bulunması halinde fatura düzenlenmesi cihetine gidildiği, şeklinde beyanlarının kabulüne şayan bulunmadığı, (Ek : 9/16,17)

Zira yapılan incelemelerde provizyon limiti uygulamasının yürürlüğe girmesinden önce müşteriler kredisi kullanan bayilerin kredili çekişlerine ait sipariş mektuplarının büyük bir kısmında bayinin kredi durumunun uygun olup olmadığına herhangi bir ibarenin mevcut bulunmamasına rağmen kredili olarak fatura düzenlendiği,

Dolayısıyla, 1992 yılı sonu itibariyle müşteri kredisi bazı bayilere bilanço ekinde bulunan teminat mektubu tutarlarının üzerinde satış yapılmasına sebebiyet verildiği,

Söyleki;

Bayi Adı	<u>1992 Yılında Satışı Yapılan ve Tahsilatı 1993 Yılına</u>		<u>Bilanço Ekinde Yer Alan Teminat</u>
<u>Aşım(TL)</u>	<u>Sarkan Çek Tutarı (TL)</u>		<u>Mektubu Tutarı (TL)</u>
Isı-Pet	9 912 381 300	2 550 000 000	7 362 381 300
Kayrak	6 717 183 200	2 536 000 000	4 181 183 200
Hora	5 107 750 150	550 000 000	4 557 750 100
Kök	4 209 195 900	4 000 000 000	209 195 900

Öte yandan, adı geçen personelin provizyon limiti uygulamasını yürürlüğe girmesini müteakip provizyon limitlerinin, kısa süreler içerisinde bayii talepleri doğrultusunda değiştirildiği hususundan haberdar olmalarına rağmen bu konuda gereken tedbirleri almadığı,

Bu çerçevede, dönemin Ticaret Müdürü Recep Karaduman ve Akaryakıt Şefi Hasan Aydoğmuş'un hizmetin özelliği ve görevin gerektirdiği hususlar ile bunlara ilişkin kural ve kaidelere aykırı davrandıkları hususunun müşahade edildiği,

Sonuç ve kanaatine varıldığı belirtilmektedir.

Raporun "Cezai Yönden" başlığı altında düzenlenen kısmında;

Krediler Takip ve Cari Hesap Şefliğinin yürüttüğü sırada bayilerin provizyon limitlerini usulsüz olarak yükseltmek suretiyle Petrol Ofisi A.Ş.'nin zarar uğratılmasına ortam hazırlayan sözleşmeli personel statüsündeki Zehra Özgen'in Türk Ceza Kanununun tatbikinde suç teşkil eden fiilleri hakkında bilahare izahname tanzim edileceği,

"Disiplin Yönden" başlığı altında düzenlenen kısmında;

17.10.1994 tarihine kadar Kredi ve Tahsilat Cari Hesap Şefi, bu tarihten itibaren Muhasebe Müdür Yardımcısı olarak görev yaptığı süre zarfında bağlı TXB6 ve TXB kodlu klavyeler ile 18.7.1994 tarihinden itibaren Muhasebe Müdür Yardımcısı ve 22.11.1994 günü tekrar krediler servisine bağlı olan TXBO klavyesi ile bayilerin provizyon limitlerini yetkisi bulunmadan ve usulsüz olarak artırmak suretiyle bayilere açık çekle ve kredili akaryakıt teslimatı yapılmasına, Ofis zararının meydana gelmesine ortam hazırlayan sözleşmeli personel statüsündeki Zehra Özgen'in Sözleşmeli Personel Yönetmeliğinin (86-n) maddesi hükmü uyarınca "SÖZLEŞMENİN FESHİ" cezası ile,

Provizyon limiti uygulamasının yürürlüğe girmesinden önce müşteriler kredisi kullanan bayilerin kredili çekişlerine ait sipariş mektuplarının büyük bir kısmında bayinin kredi durumunun uygun olup olmadığına dair herhangi bir meşruhat bulunmamasına rağmen kredili olarak fatura dü-

zenlenmesine, 1992 yılı sonu itibariyle müşteri kredisi kullanan bazı bayilere mevcut teminat mektubu tutarlarının üzerinde kredili satış yapılmasına sebebiyet veren ve provizyon limiti uygulamasının yürürlüğe girmesini müteakip limitlerin kısa süreler içinde bayi talepleri doğrultusunda değiştirildiği hususunu bilmelerine rağmen gereken tedbirleri almaya halen İşletme Müdürlüğü görevini yürüten Recep Karaduman ve Ticaret Şefi Hasan Aydoğmuş'un 14 üncü Dönem Toplu İş Sözleşmesinin 76 ncı CCB.1 maddesi uyarınca "iki yevmiye kesilmesi" cezası ile,

tezkiye edilmesi,

Raporun "idari yönden" başlığı altında düzenlenen kısmında;

Halen İşletme Müdürlüğü görevini yürüten Recep Karaduman ve Ticaret Şefi Hasan Aydoğmuş'un Raporda ayrıntılı olarak açıklanan hatalı işlemlerinin Ofisin zarara uğramasına ortam hazırlaması ve bu konuda gereken tedbirleri almamaları sebebiyle idari görevlerinin kaldırılarak kadrolarına uygun başka bir göreve atanmaları,

hususlarının uygun mütalaa edildiği görülmektedir.

Diğer yandan, Ofis şahsi hakkı bakımından İstanbul Bölge Müdürlüğünde meydana gelen yol-suzluk ve usulsüz işlemler neticesinde ortaya çıkan Ofis zararı ile ilgili olarak Petrol Ofisi A.Ş. Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından 26.12.1994+165/8, 27.1.1995+166/1, 4.5.1995+167/1 sayılı Soruşturma Raporlarının tanzim edildiği, ayrıca bugüne kadar belirlenen usulsüz işlemlerin tespit edilmesini teminen oluşturulan komisyon marifetiyle çalışmalara devam edildiği

hususları da Raporda belirtilmektedir. (Ek : 9)

POAŞ Teftiş Kurulu Başkanlığı Müfettişi Nevzat Şafak tarafından düzenlenen 23.6.1995 tarihli, 59/1 sayılı Soruşturma Raporunda özetle;

"Mülkiyeti İstanbul Büyükşehir Belediyesine ait Şişli Feriköy'de istasyon yerinin Belediyece yapılan ihale neticesinde aylık 29 950 \$ bedelle 20 yıl süreyle akaryakıt satış ve servis istasyonu olarak işletilmek üzere Ofiste kaldığı,

Söz konusu ihalenin Ofis'te kalmasından sonra, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile Ofis arasında işletme sözleşmesi imzalandığı, şartname ve sözleşme gereği İstanbul Bölge Müdürlüğünce, Belediye'ye gerekli ödemelerin yapıldığı ve 11.11.1993 tarihinde istasyon yerinin teslim alındığı,

Söz konusu istasyon yerine işletmeci seçimi amacıyla 20.1.1994 tarihinde yapılan ihale neticesinde, bir defaya mahsus olmak üzere 6 750 000 000 TL ödemeyi kabul eden Orsay San. Ürünleri A.Ş.'nin işletmeci olarak seçildiği,

İstanbul Bölge Müdürlüğünün işletmeciye 17.3.1995+832/675 sayılı yazıyı göndererek 6 750 000 000 TL ile 179 700 \$ karşılığı Türk Lirası kat'i teminatın yatırılmasını ve sözleşmeler ile taahhütnamelelerin imzalanmasını istediği,

Bu arada, Belediye'ye ait çöp toplama istasyonu inşaatının bir kısmının, Ofis'e kiralanmış arsa üzerinde olduğunun saptandığı, bunun üzerine İstanbul Bölge Müdürlüğünce mezkur inşaatın durdurulmasının 23.3.1994+934/760 sayılı yazı ile Büyükşehir Belediyesinden istendiği,

Ofis'in bu talebi üzerine, Büyükşehir Belediyesi ile Ofis arasında 25.3.1994 tarihinde bir protokol yapılarak çöp toplama alanında kalan bölüm yerine 2 000 m²'lik bir alanın daha ilave edileceğinin hüküm altına alındığı, bu gelişmelerden sonra, 12.5.1994 tarihinde söz konusu arsanın işletmeciye teslim edildiği,

Ancak, işletmecinin 8.4.1994 tarihli dilekçe ile İstanbul Bölge Müdürlüğüne müracaat ederek, yukarıda belirtilen 2 000 m² arsanın parselle ilavesine ilişkin Encümen Kararının alınmasını müteakiben kat'i teminatın ve ihale bedelinin Ofis veznesine yatırılacağını belirttiği,

Bu talep üzerine, işletmeci ile İstanbul Bölge Müdürlüğü arasında 12.5.1994 tarihinde bir protokol aktedildiği, bilahare Büyükşehir Belediye Encümenince 14.6.1994 tarihinde gerekli kararın

alandığı, daha sonra işletmeciden 6 750 000 000 TL ihale bedelinin tahsil edildiği ve ayrıca, Belediye'den alınması gereken ruhsatların tamamlanmasını müteakip tahsil edilmek üzere 179 700 \$ tutarındaki kat'i teminat için de bir adet çek alındığı,

İşletmeci ile yapılan işletme sözleşmesinde başlangıç tarihinin kayıtlanmadığı ve hiç bir huku-ki geçerliliği olmayan el yazısı ile ilaveler yapıldığı, ayrıca ne kadar süreyle ve ne zamandan itibaren geçerli olacağını belirtilmediği, bunlara ilaveten her iki sözleşmede de Ofis yetkililerinin imzalarının bulunmadığı,

– Mülkiyeti İstanbul Büyükşehir Belediyesine ait Kadıköy-İçerenköy'deki İstasyon yerinin, Belediyece yapılan ihale neticesinde; aylık 27 500 \$+%2 brüt cirodan pay alınması ve 5 milyar TL bağış yapılması kaydıyla, 20 yıl süreyle akaryakıt satış ve servis istasyonu olarak işletilmek üzere Ofis'te kaldığı,

İhale bedeli ve kat'i teminatın Belediye'ye ödendiği ve 4.8.1993 tarihinde, anılan Belediye ile Ofis arasında işletme sözleşmesi aktedildiği, bunu müteakiben ihale konusu olan Kadıköy-İçerenköy'deki 200 pafta, 758 ada, 71 parselin bir tutanakla Belediye'den teslim alındığı,

Söz konusu istasyon yerine, Ofis tarafından işletmeci seçimi amacıyla 22.10.1993 tarihinde yapılan ihale neticesinde; aylık 27 500 Amerikan Doları, yıllık %5 artış ve ihale bedeli olarak da 7 100 000 000 TL ile teklifte bulunan NEMA Petrol ve Dış Tic. Pazarlama Ltd.Şti.'nin işletmeci olarak seçildiği.

NEMA Petrol'den ihale bedeli olan 7 100 000 000 TL'nin tahsil edildiği, ancak kat'i teminat olarak alınması gereken 165 000 Amerikan Doları karşılığı Türk Lirası nakit yerin, o günkü kur üzerinden 2 235 230 250 TL'lik teminat mektubu olarak alındığı, işletmeci ile akaryakıt-bayilik ve işletme sözleşmeleri aktedilerek 25.11.1993 tarihinde istasyon arsasının adigeçene teslim edildiği,

Belediye ile Ofis arasında yapılan işletme sözleşmesinin 6 ncı maddesine göre, aylık işletme bedeline katılacak brüt oranın %2'lik bölümü için esas alınacak ciro 1 milyon litre normal benzin ve 5000 litre motor yağının satış bedelinden az olmayacağı, ciro bu miktarın altında gerçekleşse dahi, işletme bedelinin yukarıda belirtilen değerden hesaplanacağı hüküm altına alınmasına rağmen, işletmeci ile Ofis arasında aktedilen sözleşmede, brüt ciroya esas alınacak miktarın 500 ton normal benzin ve 500 kg motor yağı satış bedeli şeklinde düzenlendiği,

İşletmeci tarafından yapılan istasyonun 1.8.1994 tarihinde faaliyete geçtiği, ancak bu tarihten 1.2.1995 tarihine kadar geçen 6 aylık işletme bedelinin işletmeci tarafından Ofis'e ödenmediği, bunun üzerine Ofis'in bu döneme ilişkin (27 500\$ x 6 ay) 165 000 \$ karşılığını (22.2.1995 günkü kur üzerinden) 6 859 215 000 TL'sını Belediye'ye ödemek zorunda kaldığı,

Bu ödemeyi müteakiben İstanbul Bölge Müdürlüğü'nün 9.3.1995+11-95/717-843 sayılı yazı ile sözkonusu meblağı işletmeci NEMA Petrol'den talep ettiği, ancak, işletmecinin 1.8.1994-31.12.1994 dönemine tekabül eden (27 500\$ x 5) 137 500 \$ kira bedelinin dışındaki işletme bedelini ödediği, ayrıca sözkonusu döneme ait brüt cironun %2'si oranındaki payın da işletmeciden tahsil edilemediği bunun yanı sıra 1.8.1994-1.2.1995 tarihleri arasındaki döneme ait 165 000 \$ tutarındaki aylık kira bedeli Ofis tarafından Belediye'ye yatırılırken, sözleşme gereği Merkez Bankası döviz alış kuru yerine, satış kurunun esas alınması nedeniyle, Belediye'ye 75 025 000 TL fazla ödemede bulunduğu,

Öte yandan, 27.10.1993+83.89/63 sayılı Yönetim Kurulu Kararı ile işletmeciye 3 milyar TL istasyon kurma kredisi verildiği ve işletmeciden 3 400 000 000 TL tutarında teminat mektubu alındığı, sözkonusu kredi borcunun itfa planına bağlandığı ve ödemelerde de herhangi bir aksamanın olmadığı,

– Mülkiyeti İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığına ait Gaziosmanpaşa-Küçükköy'deki istasyon yerinin, Belediye tarafından yapılan ihale neticesinde; 5 000 000 TL ihale bedeli, aylık %5 artış yapılması kaydıyla, 20 yıl süreyle akaryakıt satış ve servis istasyonu yapılarak işletilmek üzere Ofis'te kaldığı,

İstanbul Bölge Müdürlüğüne Belediye'ye gerekli ödemelerin yapıldığı ve anılan Belediye ile Ofis arasında 4.8.1993 tarihinde işletme sözleşmesinin imzalandığı, bunu müteakiben de istasyon yerinin bir tutanakla teslim alındığı,

Söz konusu istasyon yerine Ofis tarafından işletilmesi seçimi amacıyla 22.10.1993 günü yapılan ihale neticesinde; 8 810 000 000 TL nakit, aylık 15 000 Amerikan Doları ve yıllık %5 artış teklifinde bulunan Isıpet Pet. Tic. ve San. Ltd. Şti.'nin işletmeci olarak seçildiği,

İstanbul Bölge Müdürlüğünün ihale bedeli olan 8 810 000 000 TL'ni işletmeciden tahsil ettiği, ancak şartname gereğince kat'i teminat olarak alınması gereken 90 000 Amerikan Doları veya karşılığı Türk Lirasının, herhangi bir Genel Müdürlük talimatı olmadan nakit olarak alınmadığı, sadece o günkü kur üzerinden hesaplanarak 1 225 000 000 TL tutarlı teminat mektubu alındığı,

İşletmeciden yapılan tahsilatları müteakiben 22.12.1993 günü bir tutanakla arsanın işletmeciyeye teslim edildiği ve işletme sözleşmesi aktedildiği,

27.10.1993+83 89/63 sayılı Yönetim Kurulu Kararı ile işletmeciyeye %10 fazlası teminat mektubu alınmak kaydıyla 3 milyar TL istasyon kurma kredisi verildiği, ancak söz konusu TL tutarındaki teminat mektubunun alınıp alınmadığının tespit edilemediği, dolayısıyla söz konusu durumun incelenerek sonucun ayrı bir raporla arz edileceği,

– İşletmeci istasyon inşaatını sürdürürken, Gaziosmanpaşa Belediyesinin ruhsatsız ve kaçak inşaat yapıldığı gerekçesiyle 5.4.1994 günü 1 no'lu yapı tatil tutanağı düzenleyerek inşaatı durdurdu ve mühürlediği,

– Dönemin İstanbul Bölge Müdürü Necdet Özgen'in Yönetim Kurulu Kararlarına aykırı olarak işletmecilerin bir kısmından kat'i teminatı nakit yerine, teminat mektubu ve şarta bağlı çek olarak almakla önemli miktardaki paranın Ofis tarafından kullanılmasından mahrum bırakılmasına sebebiyet verdiği ve dolayısıyla inceleme konusu olayda tek kusurlu personel olduğu,

sonuç ve kanaatine varıldığı ifade edilerek,

Bu itibarla;

Cezai yönden;

Tahkikat neticesinde suç unsuru tespit edilememiş olduğundan ilgililer hakkında cezai takibatın bulunulmasına gerek olmadığı,

Disiplin Yönünden;

Yönetim Kurulu Kararlarına aykırı olarak kendi inisiyatifıyla;

– Şişli-Feriköy istasyon işletmecisi Orsay Sanayi Ürünleri Üretim ve Pazarlama A.Ş.'den teminatı nakit yerine, Belediye'den alınması gereken ruhsatların tamamlanmasını müteakiben temsil edilmek üzere 170 700 Amerikan Doları tutarında çek,

– Kadıköy-İçerenköy'deki istasyon yerine işletmeci olarak seçilen NEMA Petrol'den, kat'i teminat olarak 165 000 Amerikan Dolarının Türk Lirası karşılığının tahsil edilmesi gerekirken, bunun yerine 2 235 230 250 TL tutarlı teminat mektubu,

– Gaziosmanpaşa-Küçükköy'deki istasyon yerine işletmeci olarak seçilen Isıpet. Pet Tic. ve San. Ltd. Şti.'nden, 90 000 Amerikan Doları tutarındaki kat'i teminatın nakit olarak tahsil edilmesi gerekirken, 1 225 000 000 TL tutarlı teminat mektubu olarak alan,

– ORSAY Sanayi Ürünleri A.Ş. ile Genel Müdürlük izni olmadan yetkisiz bir şekilde sözleşme akdeden,

– Ayrıca, şu ana kadar iki defa “uyarma”, iki defa “aylıktan kesme” ve bir defa da “kınama” cezası alan Necdet Özgen’i, POAŞ Sözleşmeli Personel Yönetmeliğinin 86/n maddesi uyarınca “Sözleşmenin Feshi” gerekte ise de, İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin çıkardığı zorluklar nedeniyle Ofis’in inceleme konusu istasyon yerleri işletmecilerine karşı yükümlülüklerinin önemli bölümünü yerine getiremediğini, bu nedenle işletmecilerin sözkonusu yerlere yatırım yapmakta tereddüte düştüklerini dikkate alarak bu uygulamayı gerçekleştiren adıgeçenin son defa olarak aynı Yönetmeliğin 87 nci maddesi delaleti ile 85 inci maddesi uyarınca “Aylıktan Kesme” cezası ile,

– ORSAY Sanayi Ürünleri A.Ş. ile, Genel Müdürlükten herhangi bir yetki almadan sözleşme akdeden İstanbul Bölge Müdür Yardımcısı Haluk Akşit’in yine aynı Yönetmeliğinin 87 nci maddesi delaletiyle 83 üncü maddesi uyarınca “Uyarma” cezasıyla, tecziye edilmelerinin uygun görüldüğü,

İdari Yönden;

ORSAY PETROL :

Şişli-Feriköy istasyon yeri işleticisi Orsay San. Ürünleri Üretim ve Paz. A.Ş. ile işletme sözleşmesinin yeniden aktedilmesi,

– Ayrıca, kat’i teminat olarak alınan 179 700 Amerikan Doları tutarındaki çekin sözleşme hükümleri gereğince tahsil edilmesi,

– Genel Müdürlükten herhangi bir yetki alınmadan İstanbul Bölge Müdürlüğünce işletmeci arasında 12.5.1994 tarihinde aktedilen sözleşmenin geçerli olup olmadığının Hukuk Müşavirliğince değerlendirilmesi,

NEMA PETROL :

– İşletme sözleşmesi gereği olarak Kadıköy-İçerenköy istasyon yeri işleticisi NEMA Petrol Dış Ticaret Paz. Ltd. Şti.’nden alınan 165 000 \$ tutarındaki kat’i teminatın nakit olarak alınması ve Ofis’te bulunan 2 235 230 250 TL’lık teminat mektubunun iade edilmesi,

– NEMA Petrolle yapılan işletme sözleşmesinin, brüt cironun %2’sini belirleyen aylık satış miktarının Belediye ile Ofis arasında aktedilen miktara göre yeniden düzenlenmesi,

– NEMA Petrolde 1.8.1994-31.12.1994 dönemine ait kira bedeli ve buna ilişkin brüt cironun %2’lik bölümüne tekabül eden bedelin biran önce tahsil edilmesi,

– Ayrıca, 1.8.1994-1.2.1995 tarihleri arasındaki döneme ait 165 000 \$ tutarındaki kira bedelinin Merkez Bankası döviz alış kuru yerine satış kurundan hesaplanması nedeniyle, Belediye’ye fazladan ödenmiş olan 75 025 000 TL’nın bir sonraki ödemedeki tenzil edilmesi,

ISI-PET :

– Gaziosmanpaşa-Küçükköy istasyon yeri işleticisi Isı-Pet’ten nakit olarak tahsil edilmeyen 90 000 \$ veya Türk Lirası karşılığı teminatın nakit olarak alınması ve buna ilişkin teminat mektubunun iade edilmesi,

– Öte yandan, Necdet Özgen’in bundan böyle hiçbir şekilde idari bir görevde çalıştırılmaması ve bu hususunda siciline işlenmesi, uygun mütalaa edildiği,

Ayrıca, Isı-Pet’ten tahsil edilemeyen sözkonusu 1 932 309 900 TL kira bedeli ile yine adıgeçene ödenen 3 000 000 000 TL istasyon kurma kredisine karşılık alınması gereken teminat mektubunun alınıp alınmadığı hususu incelenerek sonucu ayrı bir rapor halinde sunulacaktır.

Ofis Şahsi Hakkı Yönünden :

– Şişli-Feriköy istasyon yeri işleticisi ORSAY Sanayi Ürünleri Üretim ve Pazarlama A.Ş.’den tahsil edilmeyen 179 700 Amerikan Doları veya Türk Lirası karşılığı,

– Kadıköy-İçerenköy istasyon yeri işleticisi NEMA Petrolde nakit olarak tahsil edilmeyen 165 000 Amerikan Doları veya Türk Lirası karşılığı,

– Yine Gaziosmanpaşa-Küçükköy istasyonu yeri işleticisi Isı-Pet Pet. Tic. ve San. Ltd. Şti.'nden nakit olarak tahsil edilmeyen 90 000 Amerikan Doları veya Türk Lirası karşılığı,

kat'i teminatların yaklaşık 20 ay süreyle Ofis tarafından kullanılmaması nedeniyle önemli oranda Ofis şahsi hakkı kaybı meydana gelmiştir. Ancak, bugün için, sözkonusu paranın tahsil edilmemesinden kaynaklanan Ofis kaybını net olarak ortaya koymak mümkün değildir.

Bu itibarla,

– Orsay Sanayi Ürünleri Üretim ve Pazarlama A.Ş.'ne ait olan ve kat'i teminat olarak Ofise tevdi edilen 179 700 Amerikan Doları tutarındaki çekin,

– Sözleşme hükümleri gereği olarak, NEMA Petrol'den 165 000 Amerikan Doları veya Türk Lirası karşılığının,

– Sözleşme hükümleri gereği, Isı-Pet'ten 90 000 Amerikan Doları veya karşılığı Türk Lirasının tahsil edilmesi,

Sözkonusu meblağların anılan işletmecilerden tahsil edilmemesi halinde Ofis'in faiz yönünden uğradığı kaybın, kanuni faiz üzerinden hesaplanarak Necdet Özgen'den tahsil edilmesi halinde kaybolmuş Ofis şahsi hakkı kalmayacaktır.

sonuç ve kanaatine varıldığı belirtilmiştir. (Ek :10)

III. – TAHLİL VE DEĞERLENDİRME

1. İSTANBUL BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ İLE İLGİLİ İŞLEMLER

a) Usulsüz İşlemlerin Mali Boyutu :

Başbakanlık raporunun önceki bölümlerinde belirtildiği şekilde POAŞ'ça yapılan soruşturmanın sonucunda POAŞ Başmüfettişleri tarafından düzenlenen 26.12.1994 tarih ve 165/8 sayılı soruşturma raporunda; yolsuzluğun malî boyutu 125 273 338 873 TL olarak gösterilmiş, ayrıca Kök Petrol Şirketinin karşılıksız çek borcundan kaynaklanan 18 115 473 131 TL POAŞ alacağı 166/1 sayılı rapor kapsamında gösterilmiştir. (Ek :2/24-32)

Ancak 165/8 sayılı raporun işlem görmesini müteakip bazı bayilerin de usulsüz işlemlere katıldıklarının ortaya çıkması üzerine POAŞ Başmüfettişleri bu kez usulsüz işlemlerin kesin tespiti amacıyla tekrar görevlendirilmişlerdir. Bunun üzerine düzenlenen ve bugüne kadar bu konuda açılan ceza ve hukuk davaları ile mutabakat protokolleri, bayilerden alınan taahhütnameler gibi işlemlerde esas alınan 4.5.1995 tarih ve 167/1 sayılı soruşturma raporunda bu kez usulsüz işlemlerin malî boyutu 143.8 milyar TL olarak gösterilmiş, bu meblağın 20 milyar TL'lık kısmının hangi bayilere ait olduğu tespit edilemeyen POAŞ alacaklarından kaynaklandığı belirtilmiştir. (Ek :2/30)

Buna karşılık usulsüz işlemleri ortaya çıkarılamamış olan Seçkin Petrol'ün durumunun soruşturma raporlarının düzenlediği 1994 yılı sonundan itibaren bir yıl sonra anlaşılması üzerine POAŞ Başmüfettişleri bu kez Seçkin Petrol için görevlendirilmiş, 3.1 milyar TL tutarındaki Seçkin Petrol'e ait çeklerin usulsüz işlemlere dahil edilmiş olduğu 3.4.1996 gün ve 179/4 sayılı soruşturma raporunda yer almıştır. (Ek : 2/32, 24, 30)

Usulsüz işlemleri malî boyutunun bu kadar ile sınırlı kaldığı sanılmakta iken, bu kez Özomanlı Petrol isimli bir firmanın toplam 10.6 milyar TL tutarındaki çeklerinin 2.3.1994-2.7.1994 tarihleri arasında POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğü kasasından alınan nakit paranın yerine kullanıldığı ve dönemin POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğü Veznedarı Adnan Çoban'ın kardeşlerinin bu şirketin ortaklarından olduğu şeklinde POAŞ Muhasebe Daire Başkanlığınca tespit yapıldığı ve duyumlar alındığı anlaşılmıştır. Bunu üzerine POAŞ Teftiş Kurulu Başkanlığınca açılan yeni bir soruşturma halen devam etmektedir. Ayrıca Gökhan Petrol Tic.Ltd.Şti.'ye ait açık çeklerin 1994 yılında faiz tahakkuk ettirilmeden gecikmeli olarak tahsil edildiğinin anlaşılması üzerine bu konuda da POAŞ tarafından soruşturma açılmıştır. (Ek : 2/154)

Komisyonumuzda görevli denetim elemanlarınca bu konuda yapılan incelemelerde ise, usulsüz işlemlere katılmış olan 8 bayie 1992, 1993, 1994 yıllarında verilmiş olan akaryakıt ve madeni yağlara ait faturaların nüshaları POAŞ Genel Müdürlüğünden istenmiş, ancak yaklaşık 24 000 adet fatura nüshasının 51 klasör halinde POAŞ'ta olması gereken kanuni nüshalarının ibraz edilmesi gerekirken POAŞ Genel Müdürlüğünce sadece 8 klasör kanuni fatura nüshası ibraz edilmiştir. Bulunamayan 43 klasör fatura kanuni nüshası yerine, bilgisayar kayıtlarından yeni çıkarılmış olan imzasız fatura formatları ile fatura döküm listeleri getirilebilmiştir. (Ek : 2/155)

Bu arada usulsüz işlemlerin yapıldığı dönemde bazı bayilere verilmiş olan çok yüksek meblağlı kredili akaryakıt için İstanbul Bölge Müdürlüğü Ticaret Şube Müdürlüğü tarafından faiz hesaplanmadığı, mevzuatın hilafına faizlerin Muhasebe Şube Müdürlüğü tarafından alınacağı şeklinde konunun geçiştirildiği, ancak hangi kredili akaryakıt satışı için faiz alındığının veya alınmadığının belgelendirilmediği, son derece önemli olan bu konunun 165/8 sayılı rapor ve bunu izleyen raporlarda disiplin kovuşturmasına konu edilmediği, dolayısıyla usulsüz işlemlere katılmış olan bayilerin borçlarının olması gerekenden daha düşük hesaplanmış olduğu kuvvetli bir ihtimal olarak görülmektedir.

Yaklaşık 24 000 adet faturaya ait ödemelerin usulsüz işlemlere adı karışan Hora Petrol, Kök Petrol, Isı-Pet, Kayrak Petrol, İzcan Petrol, Özden Petrol, Asya Petrol, Seçkin Petrol tarafından ödenip ödenmediği Komisyonumuz tarafından incelenmek istenmiş işe de, POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğünün banka hesaplarını 700 ün üzerindeki bayinin ödemelerini içermesi, POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğü kayıtlarının yukarıda belirtilen evrak yok edilmesinden dolayı itimada şayan bulunmaması nedeniyle çok uzun süreli bir inceleme gerektirdiği anlaşılmıştır. Komisyonumuzun çalışma süresinin sınırlı olması nedeniyle İstanbul Bölge Müdürlüğündeki usulsüz işlemlerin gerçek boyutunu ortaya çıkarabilecek böyle bir incelemeyi yapmak imkânı bulunamamıştır. Bu nedenle sözkonusu incelemenin POAŞ'ça yapılması istenmiştir. POAŞ tarafından teşkil edilen komisyonca sözkonusu inceleme halen devam etmektedir.

Bunun yanı sıra, POAŞ Başmüfettişleri, Müfettişleri ve diğer hesap tasfiye elemanları tarafından düzenlenen raporlarda, söz konusu 24 000 adet faturadan bayiler tarafından bedeli ödenmiş olanlara ait kısımlar ve bunlara ilişkin belgeler yer almamıştır. Sadece bazı faturaların tarih ve sayıları belirtilmek suretiyle bunların ödenmediğini belirtmekle yetinilmiş ancak ödemelerin yapılmadığını kanıtlayacak herhangi bir evrak raporlara konulmamıştır. Örneğin : 167/1 sayılı raporda; Özden Petrol'ün 14.2 milyar TL borçlu olduğu, borcunun 4.2 milyar TL'sinin Ağustos-1994 ayı içerisinde defaten ödendiği, bu şekilde borcunun 10.0 milyar TL'sine indiği belirtilmektedir. Ancak raporda 4.2 milyar TL ödemenin hangi faturalara karşılık olduğu ve ödeme tarihinde bayinin bu kadarlık akaryakıt alımı olmamasına rağmen, 4.2 milyar TL'yi neye göre ödediğine, gerçekten böyle bir ödemenin bulunup bulunmadığına dair bir kanıt veya belge raporda gösterilmemiştir. (Ek : 2/30)

Yukarıda belirttiğimiz tespitler, halen kime ait olduğu bilinemeyen 20 milyar TL POAŞ alacağı, usulsüz işlemlerin kesin tespiti yapılmıştır denildikten 15 ay sonra bu konuda halen yeni usulsüz işlemler tespit edilmesi ve yeni soruşturmalar yapılması, belge ve kayıt düzeninin kısmen yok edilmiş olması, bu konularda 1994 yılı sonunda başlatılmış olan soruşturmanın bir defada bitirilmesi yerine fasıllar ile devam ettirilmesi, bugüne kadar POAŞ Genel Müdürlüğünce ortaya konmuş olan Kurum zararının, zararın kişiler ve şirketler nezdindeki paylaşımının, ceza ve hukuk davalarına konu edilen alacak miktarlarının gerçeği yansıtmayabileceğini düşündürmektedir.

Başbakanlık Müfettişlerince düzenlenen Raporun 14 no.lu ekinde bulunan ve bu konudaki soruşturmaya mesnet teşkil eden 28.9.1994 tarihli "Kök Petrol Hakkında Not" yazısında POAŞ Genel Müdürü M.Korel Aytaç'ın, işlemlerin 3 aylık kısmının tarama suretiyle incelenmesi emredil-

miş olmasına rağmen, soruşturmaya mesnet teşkil eden ve Başbakanlık Müfettişlerince düzenlenen raporun 16 ve 21 no.lu eklerinde bulunan yine POAŞ Genel Müdürü M. Korel Aytaç'ın onayını ihtiva eden 14.10.1994+151/2182 ile 28.10.1994+1327/3635 sayılı soruşturma olurlarında, İstanbul Bölge Müdürlüğü kasa, banka, çek, kredili akaryakıt satışı işlemlerinin 28.10.1994 tarihinde geriye doğru Haziran-1992 ayına kadar tarama yöntemi ile teftişi emredilmiştir. (Ek :2/14,16,21)

Bu şekilde 14.10.1994 ve 28.10.1994 tarihli soruşturma olurları 28.9.1994 tarihli yazıdaki Genel Müdür M.Korel Aytaç'a ait derkenar notonu geçersiz kılmaktadır.

Teftiş Kurulunun çalışma usul ve esaslarını belirleyen Yönetmelik ve Genelgelere göre; "Tarama Teftiş", soruşturma konusu işlemlerin tamamının teker teker incelenerek usulsüz işlemlerin hiçbir boşluğa meydan vermeyecek şekilde ortaya çıkarılması ve usulsüz işlem tespit edildiği takdirde incelemenin, bu konudaki personelin göreve başladığı tarihe kadar götürülmesi gerekmektedir.

Bunlara rağmen, POAŞ Teftiş Kurulu Başkanlığınca Başmüfettişlere verilen ve Başbakanlık Müfettişlerince düzenlenen raporun 64-68 no.lu eklerinde gösterilen iş talimatlarında, İstanbul Bölge Muhasebe işlemlerinin -Genel Müdürlük talimatının hilafına sadece son üç aylık kısmını tarama teftişi istenmiştir. Bundan dolayı, usulsüz işlemlerin boyutlarının tam olarak ortaya çıkarılmamasında dönemin Teftiş Kurulu Başkanı Yalçın Gökçe ve yardımcısı Ahmet Şahin'in kusurlu oldukları düşünülmektedir. (Ek : 2/64-68)

Sözü edilen iş talimatının eklerinde soruşturma olurlarının soruşturmayı yapmakla görevli Başmüfettişlere tevdi edilmesi, soruşturma olurlarında Haziran 1992-Ekim 1994 arasındaki işlemlerin tarama teftişinin emredilmiş olması ve mevzuata göre incelemenin sorumlu personelin göreve başladığı tarihe kadar yapılması mecburiyeti karşısında, görevli Başmüfettişler Ali Akçın, Bülent Batur, Mustafa Teker, Nuri Ardıç ve Şükrü Göksoy'un usulsüz işlemlerin gerçek boyutlarının ortaya çıkarılmamasında, soruşturmayı yarım bırakmalarında ve soruşturma raporlarını somut belgeler ile desteklememeleri konusunda kusurlu oldukları düşünülmektedir.

165/8 nolu raporu tanzim eden Başmüfettişler Komisyonumuza verdikleri ifadelerinde, soruşturmayı biran önce bitirmeleri konusunda baskı altında tutulduklarını, bu nedenle birçok konuyu incelemek için vakit bulamadıklarını, ancak bazı hususların incelenmesi için ayrı bir komisyon kurulmasını teklif ettiklerini, kendilerinin verilen süre içerisinde görevlerini en iyi şekilde yerine getirdiklerini beyan etmişlerdir.

Bu beyanlar ışığında yapılan değerlendirmede, müfettişlere Teftiş Kurulu Başkanlığınca verilen iş talimatında İstanbul Bölge muhasebe işlemlerinin son üç aylık kısmının tarama suretiyle teftişi hususu açıkça belirtilmekte, Muhasebe Dairesi Başkanlığınca alınan ve muhasebe işlemlerinin 1992 yılından sonra tarama suretiyle teftişi ile ilgili onaydan kapalı olarak bahsedilerek müfettişlerin yönlendirildiği anlaşılmıştır.

Ancak, Teftiş Kurulu Başkanının bu zimni yönlendirmesine soruşturmayı yürüten müfettişlerin uyması da yadırganmıştır. Müfettişler raporlarında her ne kadar geriye dönük bazı işlemlerin incelenmesi için muhasebe elemanı Mehmet Gonca başkanlığında bir komisyon kurulması istemiş olsalar bile, bu hususun ihmal edilen, muhasebe işlemlerinin 1992 yılından sonraki kısmının tarama suretiyle teftişini karşılamadığı görülmüştür.

Bu nedenle, Muhasebe Dairesi Başkanlığı tarafından, Genel Müdürlükten istihsal ettirilen ve İstanbul Muhasebe Müdürlüğünün 1992 yılından sonraki teftişini öngören, 14.10.1994 tarih ve 151/2182 sayılı ve 28.10.1994 tarih ve 1327/3635 sayılı olurların gereği gerek Teftiş Kurulu Başkanı Yalçın Gökçe ve yardımcısı Ahmet Şahin tarafından, gerekse de görevli Başmüfettişler Bülent Batur, Şükrü Göksoy ve Ali Akçın tarafından yerine getirilmediği ve bu nedenle yolsuzluk olaylarının tespitinin geciktiği sonucuna varılmaktadır.

b) Usulsüz işlemlerin ortaya çıkmasından sonra malî yönden yapılan işlemlerin yerinde olup olmadığı :

İstanbul Bölge Müdürlüğündeki usulsüz işlemlerin soruşturulması sırasında görevli Başmüfettişler Ali Arçın, Bülent Batur, Mustafa Teker, Nuri Ardıç, Şükrü Gökse ile Bölge Müdür Yardımcısı Erol Yıldırım, Mali Koordinatör Mehmet Gonca ve Muhasebeci Nil Yaltı ile yolsuzluğa adı karışan bayilerden Isı-Pet, Özden Petrol, İzcan Petrol, Hora Petrol arasında, bayilerin tespit edilecek borçlarını ödeyeceklerine dair protokol yapıldığı ve bayilerden taahhütname ile açık ve boş çekler alındığı anlaşılmaktadır. Bu çekler soruşturmanın nihai sonucu ve kesin kurum alacağıının hesaplanması beklenmeden toplam 41 milyar TL. üzerinden tahsilata verilmiş ve tamamı karşılıksız çıkmıştır. (Ek: 2/45-49)

POAŞ Teftiş Kurulu Yönetmeliğine göre; müfettişlerin icraî faaliyetlere ve idarenin günlük işlerine karışmaları yasaktır. Bu konuda müfettişlere tevdi edilen görev de bayiler ile anlaşma yapmak değil, usulsüz işlemlerin tespiti ve sorumlularının belirlenmesidir. Bunun yanı sıra bir anonim şirket olan Petrol Ofisi A.Ş. Genel Müdürlüğünü temsil ve ilzama yetkili kişiler ile ofisi imzaları ile taahhüt altına sokacak personel POAŞ'ın anasözleşmesinde belirlenmiştir. Bu şekilde POAŞ'ı hukuken bağlayacak bir sözleşme ve benzeri belgeyi Yönetim Kurulunun verdiği yetki dahilinde sadece POAŞ Genel Müdürü ve Genel Müdür Yardımcıları imzalayabilmektedir. Müfettişlerin Teftiş Kurulu Yönetmeliğine göre böyle bir protokolü yapmak ve imzalamak yetkileri olmadığı gibi müfettişlerin ve protokolde imzası bulunan diğer personelin de Petrol Ofisi A.Ş.'yi temsil ve ilzama yetkisi bulunmamaktadır.

Bundan dolayı soruşturma aşamasında bayiler ile yapılan protokoller ve alınan taahhütnameler ile boş çekler yetki aşımı sonucunda gerçekleşen sonuçları itibariyle yoklukla malil bir işlem olarak ortaya çıkmıştır.

Usulsüz işlemlerin ve kurum alacağıının kesin tespiti amacı ile düzenlenen 167/1 sayılı rapordan sonra Hora Petrol, Isı-Pet, Özden Petrol, Asya Petrol ile POAŞ arasında mutabakat ve ödeme protokolleri yapıldığı anlaşılmaktadır. (Ek:2/56-59)

Mutabakat ve ödeme protokollerinin Teftiş Kurulu Başkanlığı ile Hukuk Müşavirliğinin fiili koordinatörlüğünde yapılarak protokollerin Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından POAŞ Yönetim Kuruluna sunulması yine Teftiş Kurulu Başkanlığının görev yetki ve sorumluluklarını aşan bir işlem olarak düşünülmektedir. İcraî faaliyetleri yürütecek Daire Başkanlıkları bu konuda pasif tutulurken Teftiş Kurulu Başkanlığının icraî faaliyetleri üstlenmesi, usulsüz işlemlerin tespitindeki eksikliklerin ve hataların zamanında anlaşılmasını önleyen bir ortam yaratmış ayrıca yolsuzluğun boyutlarının yanlışları ve doğruları ile Teftiş Kurulunda kalmasını sağlamıştır. (Ek: 2/60-63)

Bu şekilde yapılan mutabakat protokolleri ile bayilerin borçlarını bir veya iki yıl içerisinde ödeme vaadi karşılığında, Ofis tarafından bu bayiler aleyhine açılmış bulunan alacak davaları, iflas davaları, karşılıksız çek ile ilgili icra takibi, karşılıksız çek ile ilgili ceza davaları Ofis tarafından ortadan kaldırılmış, davalardan feragat edilmiştir. Ayrıca evvelce haklarında Küçükçekmece Cumhuriyet Savcılığına kovuşturma açılması talebi ile müracaatta bulunulan Hora Petrol ve Özden Petrol hakkında Küçükçekmece Cumhuriyet Savcılığına müracaat edilerek (ilgili mahkemeye) vaki şikâyetten dolayı Ofisin herhangi bir şahsı hak ve alacağıının kalmadığı beyan edilmiştir. (Ek: 2/60-63)

Bayilere sağlanan bu imkân ile suiniyetli personelle birlikte kurumu dolandırdıkları için aleyhlerine ceza davası açılan bayilerin ceza davalarından kurtulmaları, ihtiyatî tedbir ve ihtiyatî haciz konulmuş mal varlıklarını yeniden kazanmaları, yeniden basiretli ve müddebir bir tacir gibi ticarî faaliyette bulunmaları POAŞ tarafından sağlanmıştır. Buna karşılık Hora Petrol ve Isı-Pet fir-

malarından alınan senetlerin hiçbiri, davalardan feragat edilmesinden sonra ödenmemiş, kurum alacağı karşılıksız bırakılmış, ihtiyatî tedbir ve ihtiyatî hacze konu mal varlıklarının serbest bırakılması sonucu bayiler tarafından kaçırılması nedeniyle protestolu senetler mukabili müracaat edilecek mal varlığı kalmamıştır.

Bu olayda Kurumun 1. Hukuk Müşaviri olarak yukarıda belirtilen davaları, icra takiplerini, suç duyurularını yapan ve takip eden Ayşe Ceylan'ın, mutabakat protokollerindeki POAŞ aleyhine, bayiler lehine durum yaratan bu maddeleri imzalamak ve sonuçları üzerinde POAŞ Genel Müdürlüğünü ve Yönetim Kurulunu uyarmamakla kusurlu hareket ettiği düşünülmektedir.

Özetle malî ve hukukî yönden yapılan mutabakat protokollerinin özünde Kurum alacağını tahsil etmek gibi iyi niyetli bir girişim görülse bile sonuçları itibariyle POAŞ bayileri tarafından aldatılmış ve POAŞ malî ve hukukî yönden hak kaybına uğratılmıştır.

c) Usulsüz işlemlerin tahkikini müteakip yapılan idarî ve hukukî işlemlerin yerinde olup olmadığı :

İstanbul Bölge Müdürlüğündeki usulsüz işlemlerin soruşturulmasından sonra İstanbul Bölge Muhasebe Müdürü Necla Toprak'ın sözleşmesinin fesh edilmesi, Finansman Memuru Süreyya Selvi, Veznedar Adnan Çoban, Muhasebe Müdür Yardımcısı Beyhan Öktem'in işten çıkarılmaları yapılması gerekli bir işlem olarak değerlendirilmektedir.

Usulsüz işlemleri tespit ve gereğini belirtmekle görevlendirilen POAŞ müfettişleri tarafından, tüm işlemleri bir bütün halinde ortaya koyacak ve sözleşmeli personel yönetmeliğine göre gereğini belirtecek bir tek rapor yazmak yerine, aynı konuda 26.12.1994 gün ve 165/8, 27.1.1995 gün ve 166/1, 17.2.1995 gün ve 169/4, 4.5.1995 gün ve 167/1 sayılı 4 ayrı rapor düzenlenmiştir.

Düzenlenen ilk rapor olan 26.12.1994 gün ve 165/8 sayılı raporda; Bölge Müdürü olarak zaman zaman muhasebe işlemlerinin kontrolünü yapmayan, bu şekilde Ofisin parasal kayba uğramasına ortam hazırlayan POAŞ İstanbul eski Bölge Müdürü Necdet Özgen'in, Sözleşmeli Personel Yönetmeliğinin 87 nci maddesine istinaden 85 inci maddesi gereği aylıktan kesme cezası ile tecziye edilmesi istenmiştir. Bu yönde aynı tedbir İstanbul Bölge eski Müdür Yardımcısı Erol Yıldırım için de getirilmiştir. (Ek: 2/24)

Bundan sonra düzenlenen 166/1 ve 167/1 sayılı soruşturma raporlarında İstanbul Bölge Müdürlüğü personelinin diğer usulsüz işlemlerine yer verilmesine rağmen, 165/8 sayılı raporda personel hakkında disiplin tedbirlerinin getirildiğinden bahisle tekrar disiplin cezası ile tecziye edilmelerine mahal olmadığı belirtilmiştir. (Ek: 2/26,30)

Halbuki, POAŞ Sözleşmeli Personel Yönetmeliğinde; disiplin cezası verilmesine sebep olmuş bir fiil veya halin cezaların siciliden silinmesine ilişkin süre içinde tekerrüründe bir derece ağır ceza uygulanır. Aynı derecede cezayı gerektiren fakat ayrı fiil veya haller nedeniyle verilen disiplin cezalarının 3 üncü uygulanmasında bir derece ağır ceza verilir denilmektedir. (Ek : 2/156)

Ayrıca POAŞ Sözleşmeli Personel Yönetmeliğinin sözleşmenin feshi cezasının verilmesini gerektiren fiil ve haller başlığı altındaki 86/n maddesinde "kasıtlı olarak veya ağır ihmalleri ile Petrol A.Ş.'ni önemli sayılabilecek zarara uğratmak, riske maruz bırakmak veya bu tür fiil ve hallerle göz yummak" fiilinden dolayı sorumlu personelin sözleşmesinin fesh edileceği özette işten çıkarılacağı belirtilmektedir. (Ek : 2/156)

Aynı yönetmeliğin, yönetmelikte sayılmayan kusurlu haller başlığı altındaki 87 nci maddesinde ise, "kusurlu fiil ve hallerin bu yönetmelikte belirtilmemiş olması, bu fiil ve hallerin cezasız kal-

masını gerektirmez. Bu durumda, kusur yönetmelikte belirtilen fiil ve hallerin hangisine en yakın veya benzeri olarak görülürse bu fiil ve hallere takdir edilen ceza verilir” denilmektedir. (Ek : 2/156)

POAŞ Sözleşmeli Personel Yönetmeliğinin yukarıda belirtilen amir hükümlerine rağmen, 26.12.1994 gün ve 165/8 sayılı raporda Necdet Özgen ve Erol Yıldırım hakkında fiillerine doğrudan uyan “sözleşmenin feshi cezası”nın istenmesi yerine, sanki POAŞ’ı zarara uğratmak fiili yönetmelikte belirtilmemiş gibi işlem tesis edilerek aylıktan kesme cezası ile tecziye edilmeleri istenmiş, bu şekilde hizmete devam etmeleri sağlanmıştır. (Ek : 2/24)

Aynı şekilde 2 yıllık bir dönem içerisinde 8 ayrı bayi ile ilgili usulsüz işlemler ve Kök Petrol’ün 34 Milyar TL. lık karşılıksız çeki sözleşmeli Personel Yönetmeliğine göre; tekrür ve bir derece ağır disiplin cezasının (sözleşmenin feshi) uygulanmasını gerekli kıldığı halde, 166/1 ve 167/1 sayılı soruşturma raporlarında tekrürden ve bir derece ağır disiplin cezasından söz edilmemekle, Necdet Özgen ve Erol Yıldırım’ın, Sözleşmeli Personel Yönetmeliğinin hilafına düzeltilmiş olan ve fiillerini en basite indirgeyerek gösterilmiş bulunan 165/8 sayılı rapordaki aylıktan kesme cezasını yeterli göstermekle Necdet Özgen ve Erol Yıldırım’ın hizmete devamları temin edilmiştir.

Düzenlenen soruşturma raporlarında, İstanbul eski Bölge Müdürü Necdet Özgen’in, 1992 yılından başlayarak Kök Petrol Şirketine mevzuatın hilafına akaryakıt ve madeniyahğ verdiği, bir anlamda usulsüz işlemlerin başlangıcını ve temelini teşkil ettiği konusuna hiç değinilmemiştir. Oysa Necdet Özgen’in 1992 yılından başlamak üzere, Kök Petrol’ün karşılıksız çıkan çeklerini zamanında tahsile göndermediği, mevcut teminat mektuplarını nakde çevirmediği Haramidere Depo Müdürüncce 1992 yılında Kök Petrol’e durdurulan akaryakıt satışına Bölge Müdürü Necdet Özgen’in talimatı ile devam edildiği, bayilik sözleşmesi 26.10.1991 tarihinde sona ermiş olan Kök Petrol’ün Bölge Müdürü Necdet Özgen tarafından 28.8.1992 tarihinde Genel Müdürlüğe bayi olarak gösterildiği bu şekilde Kök Petrol ile müşteri kredi sözleşmesi imzalanmasını sağladığı, POAŞ Başmüfettişleri M. Yüksel Çağırın ve Mustafa Teker tarafından düzenlenmiş olan 2.7.1993 tarihli 171/8 sayılı inceleme raporunda belirtilmiştir. (Ek : 2/79, 80)

Bu arada POAŞ İstanbul eski Bölge Müdürü Necdet Özgen, Ofis mevzuatı dışında yetkisiz bir şekilde bayi çeklerini değiştirmekten ve karşılıksız çeki olmasına rağmen, bazı bayilere akaryakıt verilmesine ve Ofis zararının büyümesine neden olmaktan dolayı POAŞ Merkez Üst Disiplin Kurulunun 21.11.1994 gün ve 94/18 sayılı kararı ile “aylıktan kesme” cezası ile tecziye edilmiştir. 26.12.1994 gün ve 165/8, ve 27.1.1995 gün ve 166/1 sayılı soruşturma raporlarında yer alan Necdet Özgen’e ait aynı mahiyetteki usulsüz işlemlerin tekrüründen dolayı adı geçen’in sözleşmesinin feshinin istenmesi gerekirken, bu durumun raporları düzenleyen Müfettişler ve POAŞ Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından dikkate bile alınmadığı anlaşılmıştır. (Ek : 2/157, 24, 26)

Yukarıda yer alan bu tespitler, POAŞ müfettişleri, Ali Akçın, Bülent Batur, Mustafa Teker, Nuri Ardıç, Şükrü Göksu ile birbirine tezat teşkil eden ve mevzuat hilafına düzenlenmiş olan raporları aynı dönemde işleme koyan POAŞ Teftiş Kurulu eski Başkanı Yalçın Gökçe ile Yardımcısı Ahmet Şahin’in; POAŞ İstanbul eski Bölge Müdürü Necdet Özgen ile birlikte POAŞ’ın menfaatlerini haleldar ettiklerini düşündürmektedir.

Bu arada, usulsüz işlemlerin gerçek malî boyutunun ortaya çıkarılmasındaki en büyük engel olan belgelerin yok edilmesi konusunun düzenlenen soruşturma raporlarında yer almaması, bu durumun sorumlularının belirlenmesini ve bu konuda idarî ve hukukî işlemlere müracaat

edilmemesi ciddi boyutlarda bir eksiklik olarak görülmektedir. Bu şekilde soruşturmaların güvenilirliğinin bulunmadığı bir kez daha anlaşılmaktadır.

İstanbul Bölge Müdürlüğündeki usulsüz işlemlerden sonra yapılan soruşturmalara göre, alınan idarî ve hukukî tedbirlerin İstanbul Bölge Müdürlüğünü ilgilendiren kısmı yukarıda belirtildiği üzere yetersiz kalırken, POAŞ Genel Müdürlüğünün bazı birimlerini ilgilendiren kısmı ise maksadını aşan bir seyir izlemiştir.

Öte yandan 165/8 sayılı soruşturma raporu ile 5/1 sayılı izahnamede yer alan hatalı ve yanlış bilanço tanzim etmek suretiyle İstanbul Menkul Kıymetler Borsasının ve yatırımcıların yanıltıldığı şeklindeki fiilin tanımında ve sonuçlarında yanlışlığı olduğu anlaşılmaktadır. Zira Sermaye Piyasası Kurulu mevzuatı uyarınca POAŞ bilançoları bağımsız denetçilere denetletirilmiş ve denetim sonucunda İstanbul Menkul Kıymetler Borsasına gönderilen bağımsız denetim firması raporlarında yatırımcıların yanıltıldığını ortaya koyacak herhangi bir hesap hatası veya eksikliği yer almamıştır. Bağımsız denetim firmasına ait görev yetki ve sorumluluktan dolayı, bu konuda Muhasebe Daire Başkanı ve Yardımcısına kusur atfetmenin mümkün olamayacağı düşünülmektedir.

165/8 sayılı soruşturma raporunda, Finansman Daire Başkanlığı ile Finansman Şube Müdürlüğünün, Petrol Ofisi A.Ş.'nin aktiflerini, nakdi ve gayrinakdi varlıklarını şirket ihtiyacı ve iktisadî kuralara göre takip ve kontrol etmek, günlük, haftalık ve aylık nakit hareketlerini izlemek görevlerini yerine getirmemek, ciddi bir nakit politikasının ortaya konulmaması nedeniyle kasa, banka ve çek hesaplarının merkezden izlenmesine imkân sağlamamalarından dolayı Finansman Daire Başkanı Celalettin Döver ile Finansman Şube Müdürü Levent Demir'in tecziye edilmeleri ve görevden alınmaları istenmiştir.

Finansman Daire Başkanlığının kurulduğu 1992 yılından itibaren Muhasebe Daire Başkanlığı ile işbirliği yapmak suretiyle, bölge müdürlüklerinde karşılıksız çek takibi, bayilere tanınacak provizyon limiti konularında yapılması muhtemel eksik hatalı veya kasıtlı uygulamaların önlenmesini teminen karşılıksız çek takip programı, provizyon limiti programı gibi bilgisayar programları hazırlatarak uygulamaya koyduğu, bu şekilde POAŞ'ın işlemlerinin bilgisayar ortamına alındığı, ayrıca stok kontrol programı gibi çalışmalar ile akaryakıt stok ve satış işlemlerini disipline ettiği anlaşılmaktadır.

Karşılıksız çek takip ve provizyon limiti programlarının uygulanmasına ilişkin sorumluluk bölge müdürlüklerinde, provizyon limiti programına giriş yetkisi münhasıran bölge müdürüne ait bulunmaktadır. POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğü karşılıksız çek takip programını özellikle uygulamamak, bu şekilde çeki karşılıksız çıkan bayilere akaryakıt verilmesini temin etmek, çeki karşılıksız çıkan bayilerin Genel Müdürlükten görülmesini önlemek amacıyla programa giriş yapmamak, provizyon limitlerini yetkisi olmadığı halde yükselterek bayilere gereksiz yere akaryakıt ve madeniyağ vermek suretiyle raporumuz konusu usulsüz işlemleri gerçekleştirmiştir. Hal böyle iken 165/8 sayılı raporda uygulama sorumluluğu bulunmayan ve olabilecek kaçakların önlenmesi için sistem geliştiren Finansman Daire Başkanı Celalettin Döver ile Finansman Şube Müdürü Levent Demir'in tecziye edilmeleri hakkaniyetin gereği olarak görülmemiştir.

Zira sistem kurmak ve bunun sorumluluğu ayrı, sistemi uygulamak ve uygulama sorumluluğu ayrı konulardır. Burada sistemi kurmak Finansman Daire Başkanlığının, uygulamak İstanbul Bölge Müdürlüğünün sorumluluğundadır. Finansman Daire Başkanlığı sistemi kurmuş ancak uygulama sorumluluğunu yerine getirmeyen İstanbul Bölge Müdürünün yerine tecziye edilmiştir.

Ayrıca bir sonraki bölümde değerlendirilen POAŞ Müfettiş raporları ile ihbar mektuplarında, 1992 yılından itibaren İstanbul eski Bölge Müdürü Necdet Özgen'in usulsüz işlemlere yönelik fi-

illerinin belirtilmesine karşılık, raporlarda yer alan ve Necdet Özgen'i aklayan önerileri uygun gören ve zamanında İstanbul eski Bölge Müdürü Necdet Özgen'i görevinden almayan POAŞ eski Genel Müdürü M. Korel Aytaç'ın bu davranışı ile basiretli davranmadığı düşünülmektedir.

d) Müfettişlerin görevlerini yapıp yapmadıkları :

Teftiş, inceleme ve soruşturma faaliyetlerinin, İstanbul Bölge Müdürlüğündeki usulsüz işlemlere iştirak eden bayilere, usulsüz işlemlerin yapıldığı döneme ve usulsüz işlemlerin mahiyetine göre Komisyonumuzca yapılan inceleme sonucunda, aşağıda yer alan teftiş, inceleme ve soruşturma faaliyetleri neticesinde gerekli işlemlerin tesis edilmemesinin usulsüz işlemlerin artarak devam etmesinde etken olduğu anlaşılmaktadır. Aşağıda yer alan teftiş, inceleme ve soruşturma raporlarının dışında kalan raporların mahiyet ve dönem itibarıyla usulsüz işlemler ile ilgisinin bulunmadığı ve bu raporları düzenleyen POAŞ Müfettişlerinin görevlerini yaptıklarının söylenebileceği düşünülmektedir. Her inceleme ve soruşturmanın sınırı iş konusu ile çizilmektedir. Örneğin, bir bayinin çeklerini veya iş ilişkisini incelemekle görevli olan müfettişin diğer bayilerin çekleri ve iş ilişkileri ile ilgisi bulunmamaktadır.

Bu nedenle İstanbul Bölge Müdürlüğündeki usulsüz işlemlere katılan Kök Petrol, Hora Petrol, Kayrak Petrol, Isı-Pet, Özden Petrol, Asya Petrol, İzcın Petrol, Seçkin Petrol dışında kalan bayilerin işlemlerini incelemekle görevli müfettişleri usulsüz işlemlerin ortaya çıkarılamamasından sorumlu görmek mümkün olamayacaktır. Usulsüz işlemlere iştirak eden 8 bayi ile ilgili inceleme yapan müfettişlerin ise anılan 8 bayi ile ilgili malî işlemleri incelemesi gerekmektedir. Kasa, banka ve çek sayım ve tespitlerine yönelik teftiş ve inceleme faaliyeti ise teftişin başladığı tarih itibarıyla sınırlandırılmıştır. Kasa, banka ve çeklerin sayımı sonucunda bulunan miktarların ünitenin muhasebe kayıtları ile mutabık olması gerekmektedir.

İstanbul Bölge Müdürlüğündeki usulsüz işlemlere iştirak eden 8 bayiden, Kök ve Keç Petrolün POAŞ'a karşılıksız çek vermeleri ile bayilik sözleşmesi süresi sona ermiş olan Kök Petrole bayi addedilerek müşteri kredisi açılması konusunda Finansman Daire Başkanlığının 16.4.1993 tarihli olur yazısına istinaden açılan soruşturmayı yapan POAŞ Başmüfettişleri M. Yüksel Çağırın ile Mustafa Teker'in düzenledikleri 2.7.1993 gün ve 171/8 sayılı inceleme raporunda; karşılıksız çıkan çeklerin zamanında tahsil edilmediği, teminat mektuplarının çeklerin karşılıksız çıkmasına rağmen nakte çevrilmediği, Kök Petrole durdurulan mal satışlarının Bölge Müdürü Necdet Özgen'in yerinde olmayan talimatı ile tekrar başlatıldığı, Kök ve Keç Petrol firmalarına teminat limitinin üzerinde akaryakıt satışı yapıldığı, Bölge Müdürü Necdet Özgen'in gerçek dışı bildiri ile bayilik sözleşmesi olmayan Kök Petrole kredili akaryakıt verildiği konuları tespit edilmesine rağmen, neticede İstanbul Bölge Müdürü Necdet Özgen'in görevine devam ettirilmesi, sadece yazılı olarak uyarılması ile yetinilmesi Komisyonumuzca uygun görülmemiştir. Bu fiillerin tespitini müteakip, İstanbul Bölge Müdürü Necdet Özgen'in görevinden alınması halinde bu tedbirin ders olacağı, başta Kök Petrol olmak üzere bazı bayilere menfaat sağlanamayacağı, usulsüz işlemlerin de henüz yolun başında önlenebileceği ve Kurum zararının büyümeyeceği düşünülmektedir. Ancak yetersiz rapor düzenlenmesi nedeniyle bu fırsat kaçırılmıştır. (Ek : 2/79, 80)

İstanbul Bölge Müdürlüğünde usulsüz işlemler ile menfaat temin eden bir diğer bayi olan Kayrak Petrol'e ait karşılıksız çeklerin karşılıksız çek takip programına kaydedilmediği için bayii akaryakıt verilmesine devam edildiği, bu şekilde Kayrak Petrol'e limitinin üzerinde mal verilerek 2 309 691 100 TL. lık çeklerinin karşılıksız çıkmasına neden olduğu, bayinin sözleşmesi bitmiş olan istasyonu için açık çek ile mal verilmesine devam edildiği konularının Finansman Daire Başkanlığınca tespit edilmesi üzerine 7.1.1994 tarihinde alınan olur ile başlatılan soruşturmayı yapan

Başmüfettiş Nuri Ardıç'ın düzenlediği 28.3.1994 tarihli ve 98/2 sayılı soruşturma raporunda, İstanbul Bölge Müdürü Necdet Özgen'in beyanlarına dayanarak Kayrak Petrol'ü iyi niyetli göstermesi, usulsüz akaryakıt satışlarında POAŞ yararı bulunduğunu belirtmesi, İstanbul Bölge Müdürü Necdet Özgen'in Kayrak Petrol'e ait karşılıksız çekleri işleme koymayarak yeni çekler ile değiştirmesini kasıtlı bir davranış olarak göstermemesi, İstanbul Bölge Müdürlüğündeki usulsüz işlemlerin özellikle ortaya çıkarılmadığını düşündürmektedir. (Ek : 2/81, 82)

İstanbul Bölge Müdürlüğünde, Hikmet Keçeliye ait 60 adet karşılıksız çekin işleme konulmadığı, Seçkin Petrol, Kayalar Petrol gibi bayilere usulsüz akarkayıt verildiği, bu bayilere limitlerin üzerinde akaryakıt verilerek Kurum zararına neden olduğu şeklinde POAŞ Genel Müdürlüğüne yapılan yazılı ihbarlar üzerine, İstanbul Bölge Müdürlüğünde soruşturma yapmakla görevlendirilen Başmüfettiş Nuri Ardıç'ın düzenlediği, 7.6.1994 gün ve 99/3 sayılı soruşturma raporunda, Hikmet Keçeli'ye (Kök Petrol) ait çeklerin bekletilmediğini, bu konunun ayrıca incelenmesine gerek duyulmadığını, bayilere usulsüz akaryakıt verilmesi işlemlerinde İstanbul Bölge Muhasebe Müdürü Necla Toprak ve Finansman Müdürü Adnan Barlah'ın kasıtlı davranmadıklarını belirtmesi Komisyonumuzca yeterli görülmemiştir.

Başmüfettiş Nuri Ardıç'ın Kök Petrol'e ait çeklerin bekletilmediğini savunduğu dönemde Kök Petrol'ün 34 milyar TL. tutarında 200'ün üzerinde çekinin karşılıksız çıktığı, bu miktarın bir bölümünün yeni çekler ile değiştirildiği, değiştirilen çeklerin de karşılıksız çıktığı, neticede Kök Petrol'ün karşılıksız çeklerinden kaynaklanan 17 milyar TL. Kurum zararı bulunduğu, bunların haricinde 1993 ve 1994 yıllarında İstanbul Bölge Müdürlüğüne Kök Petrol'e 18 Milyar TL. tutarında bedeli ödenmeyen akaryakıt verildiği, 1994 yılı sonunda ortaya çıkarılmış, ve bu tespitler 165/8 ve 166/1 sayılı soruşturma raporlarında yer almıştır. (Ek : 2/83, 84, 24, 26)

Yine Başmüfettiş Nuri Ardıç'ın 7.6.1994 gün ve 99/3 sayılı soruşturma raporunda POAŞ ile iş ilişkisini ve karşılıksız çeklerini mutad bir olay olarak gösterdiği Seçkin Petrol'ün aynı dönemde toplam 3.1 milyar TL. tutarındaki çekleri kullanılarak İstanbul Bölge Müdürlüğü kasasından nakit para alındığı 1995 yılı sonunda ortaya çıkarılmış ve bu tespitler 3.4.1996 gün ve 179/4 sayılı soruşturma raporunda yer almıştır. (Ek : 2/83, 32)

Başmüfettiş Nuri Ardıç'ın 1994 yılı içerisinde ihbarlar üzerine yaptığı bu soruşturmada görevinin gereklerini yerine getirmesi, Seçkin Petrol'ün hangi çekinin karşılığında hangi faturanın bulunduğu incelemesi, bazı çeklerinin karşılığında akaryakıt alımı olmadığını tespit etmesi halinde POAŞ zararının daha fazla büyümeden önlenebileceği düşünülmektedir. Ancak Başmüfettişin Nuri Ardıç'ın özellikle Kök Petrol'ü ve İstanbul Bölge Müdürlüğünün sorumlu personelini aklayan tutumu nedeniyle bu fırsat kullanılamamıştır.

Komisyonumuz, İstanbul Bölge Müdürlüğündeki Başmüfettiş Nuri Ardıç ve Başmüfettiş Mustafa Teker'in de görevli oldukları soruşturmadan sonra düzenlenen 26.12.1994 gün ve 165/8 sayılı soruşturma raporunda ve tarama teftiş yapılmasını emreden soruşturma olurlarının hilafına Kaynak Petrol ve Seçkin Petrol ile ilgili usulsüz işlemlerin ve menfaat temin etme fiillerine yer verilmemesinin, adı geçen iki Başmüfettişin evvelce Kök Petrol, Kayrak Petrol, Seçkin Petrol ile ilgili usulsüz işlemleri ve personeli aklamış olmalarından kaynaklandığı düşüncesindedir.

Söz konusu kusurlu raporları işleme koymakla İstanbul Bölge Müdürlüğündeki usulsüz işlemleri ve bunları gerçekleştiren bayiler ile personeli aklamakta aracılık eden POAŞ Teftiş Kurulu eski Başkanı Yalçın Gökçe ve yardımcısı Ahmet Şahin'in, Başmüfettişler Mustafa Teker ve Nuri Ardıç'ın soruşturma raporunun tevdiinden 4 gün önce soruşturma işinden çekmeleri tüm bu olayların farkında olduklarını ve özellikle bu iki Başmüfettişi soruşturma grubunda görevlendirdikleri düşündürmektedir.

Görevini layık-ı vechile yapan bir Teftiş Kurulu Başkanlığının, Kök Petrol'ün 1992 yılındaki usulsüz işlemlerinden başlamak üzere düzenlenmiş olan ve yukarıda yer alan yanlış raporları işleme koymayarak iade etmesi, bunları düzenleyen müfettişler hakkında işlem yapması ve konuları zamanında yeniden tahkike tabi tutması gerekmektedir. Bu görev ve sorumluluk, POAŞ Teftiş Kurulu Başkanlığına Teftiş Kurulu Yönetmeliği ile verilmiştir.

Soruşturma grubunda yer alan diğer Başmüfettişler Ali Akçıl, Bülent Batur ve Şükrü Gökso, Başmüfettişler Nuri Ardiç ve Mustafa Teker'in bedeli Kurum zararı olan fiillerini gizleme teşebbüslerine iştirak etmişler ve Kayrak Petrol, Seçkin Petrol gibi bazı bayilere ait usulsüz işlemleri 165/8 sayılı raporlarına almamakla kusurlu davranmışlardır. Soruşturma grubunun Kök Petrol'e ait usulsüz işlemleri tahkikatın başlamasına neden olan soruşturma olurlarında bulunması nedeniyle 165/8 sayılı rapora almak zorunda kaldıkları, POAŞ Teftiş Kurulu Başkanlığının da Kayrak Petrol, Asya Petrol, Seçkin Petrol gibi bayilere ait usulsüz işlemlerin bilahare muhasebe elemanlarınca tespit edilmesi üzerine ilave soruşturmalar açmak durumunda kaldığı, olayların safahatından ve belgelerden anlaşılmaktadır.

Başmüfettişler Ali Akçın, Bülent Batur ve Şükrü Gökso'nun 26.12.1994+165/8 sayılı soruşturma raporu ve 30.12.1994 tarih ve 5/1 sayılı izahname ile tecziye edilmelerini, görevden alınmalarını ve mahkemeye verilmelerini temin ettikleri POAŞ Müfettişleri Zafer Yapıcıoğlu ve M. Tansel Güven tarafından düzenlenmiş olan 10.3.1994 gün ve 9/9 sayılı yazı ile 20.12.1993 gün ve 8/6 sayılı inceleme raporunda yer alan eksik ve yanlış tespitler nedeniyle İstanbul Bölge Müdürlüğündeki usulsüz işlemlerin zamanında ortaya çıkarılmadığı ve Kurum zararının büyüdüğü şeklindeki görüşler yeterli bulunmuştur. Ancak yukarıda yer alan ve bu konularda daha büyük sorumluluk taşıyan Başmüfettişler Nuri Ardiç ve Mustafa Teker'in, Teftiş Kurulu Başkanlığı ve diğer 3 Başmüfettiş tarafından aklanmaları, adı geçen iki müfettişin ön plana çıkarıldığını, soruşturma grubunun objektif görev yaptığı görüntüsü verilmek istendiğini, dolayısıyla 165/8 ve 5/1 sayılı izahnamelere ihtiyatla yaklaşılması gerektiğini düşündürmektedir. (Ek : 2/89, 90, 24)

Tüm bu tespitler raporumuzun önceki bölümlerinde yer alan ve POAŞ Teftiş Kurulu eski Başkanı Yalçın Gökçe, Yardımcısı Ahmet Şahin, Başmüfettişler Ali Akçın, Bülent Batur, Nuri Ardiç, Şükrü Gökso'nun kusurlu fiillerini ortaya koyan ve haklarında idarî ve disiplin yönünden alınmasını öngören POAŞ Merkez Üst Disiplin Kurulu raporundaki tespitlerin ve söz konusu Üst Disiplin Kurulu raporunun doğru ve yerinde olduğunu, adı geçenlerin meslekî yetersizlik içerisinde bulduklarını göstermektedir.

Ancak söz konusu POAŞ Merkez Üst Disiplin Kurulu Raporunu Genel Müdür M. Korel Aytaç'ın talimatı hilafına POAŞ Yönetim Kurulu gündemine almayan POAŞ Personel Daire Başkanı Nihat Uluçeçen ile onayladığı raporun gereğini yapmayan POAŞ eski Genel Müdürü M. Korel Aytaç bu konuda hatalı bulunmuşlardır.

Bu şekilde POAŞ Merkez Üst Disiplin Kurulu raporundaki işlemler tekemmül ettirilmemiş ve İstanbul Bölge Müdürlüğündeki usulsüz işlemler ile ilgili disiplin kovuşturması ve idarî tedbirler yarım bırakılmıştır. Aynı şekilde Küçükçekmece Cumhuriyet Savcılığına eksik suç duyurusunda bulunulmuş, Bakırköy 3. Ağır Ceza Mahkemesinde yargılanması gereken ve raporumuzun bu bölümünde belirtilen diğer kusurlu personel yargı denetiminden kaçırılmıştır.

e) Adnan Barlah ve Necla Toprak'ın atamalarının yerinde olup olmadığı :

Raporumuzun yapılan incelemeler bölümünde belirtildiği üzere, 1992 yılında İstanbul Bölge Müdürlüğünde Muhasebe Kısım Amiri olan Ruhi Aşkın'ın kendi isteği ile Mudanya depo müdürlüğüne tayin edildiği anlaşılmakta, aynı tarihte muhasebe şefi olan Adnan Barlah'ın muhasebe

kısım amirliğine atanmasında, 1993 yılında ise yeni teşkilat şemasında muhasebe kısım amirliği kadrosu bulunmadığından, Adnan Barlah'ın finansman şefi olarak atanmasında usul ve mevzuata aykırı bir husus ile kasıt unsurunun bulunmadığı düşünülmektedir.

Ancak, İstanbul Bölge Muhasebe Şube Müdürünün değiştirildiği 29.6.1993 tarihinde, bu görev ile uyumlu yüksek öğrenim diplomasına ve gerekli iş tecrübesine sahip olan Erol Yıldırım'ın Gemi İşletme Müdürlüğüne Personel Müdürü olarak atanması ve yerine lise mezunu olan Necla Toprak'ın getirilmesi isabetli bir atama olarak görülmemiştir.

f) POAŞ eski Genel Müdürü M. Korel Aytaç'ın durumu :

Raporumuzun bundan önceki bölümlerinde yer aldığı şekilde Finansman ve Muhasebe Daire Başkanlığı'nca hazırlanan bilgisayar programlarının İstanbul Bölge Müdürlüğü Muhasebesinde kullanılmasını sağlamak için gerekli tedbiri almadığı ve birçok defa uyarılmasına rağmen hazırlanan bilgisayar programlarını uygulamamakta direnen, birçok yolsuzluk olayına karıştığı ortaya konulan, hakkında görevden alınma teklifi getirilen İstanbul Bölge Müdürü Necdet Özgen'i görevden almayarak yolsuzluk olaylarının devamına ve artmasına sebebiyet verdiği, İstanbul Bölgesi Muhasebe Müdürlüğüne kifayetsiz ve sadece lise mezunu olan Necla Toprak'ı atamakla isabetsiz bir tasarrufta bulunduğu,

1992 yılından itibaren rutin teftiş programlarını uygulatmayarak yolsuzluk olaylarının zamanında tespit edilmesi imkânını ortadan kaldırdığı, ayrıca POAŞ'a borcu kesinleşen firmalarla protokol imzalatmak suretiyle firmalar nezdinde açılan ceza ve hukuk davalarının ortadan kalkması-na, firmaların uhdesindeki malları devretmesine imkân sağlayarak kamu alacağının tahsilini zorlaştırdığı,

kanaatine varılmıştır.

g) Komisyonumuzca İstanbul Bölge Müdürlüğünde cereyan eden yolsuzluğun boyutunu araştırmak üzere kurulan heyetçe yapılan çalışma sonuçları,

1992 yılına ait muhasebe işlemlerinin incelenmesi neticesinde;

Müşteri kredisi kullanan bayilerden 2 258 068 597 TL.sı Hora Petrol'e, 3 444 344 493 TL.sı İsi-Pet'e ait olmak üzere toplam olarak 5 702 413 085 TL. tutarındaki çekin tahsil edilmediği,

Müşteri kredi çeklerinin gecikmeli olarak tahsile verilmesi sebebiyle 1992 yılı itibariyle 9 962 270 383 TL. tutarında gecikme faizi ve faiz KDV'sinin tahsil edilmediği,

Kredili mateniyağ satışlarında vade aşımına sebebiyet verilmesi sebebiyle 49 725 072 TL. tutarında gecikme faizinin oluştuğu,

Keza, kredili mateniyağ satışlarına ait çeklerden 60 226 500 TL. tutarındaki mal bedeli v KDV'nin tahsil edilmediği,

Müşteri kredilerine eksik faiz oranı tatbik edilmesi sebebiyle 105 233 148 TL. tutarında eksik tahsilat yapılmasına sebebiyet verildiği,

Bu çerçevede, toplam olarak 1992 yılı itibariyle 15 879 868 188 TL. sının tahsil edilmediği, belirtilen meblağın akaryakıt fiyatlarında 1992 yılına nazaran 1996 yılı itibariyle % 1466 artış meydana geldiği gözönüne alındığı takdirde yaklaşık olarak 232 milyar TL. sına tekabül ettiği,

Ayrıca, 6 281 051 561 TL. nakit paranın kasadan alınarak kredi faizi ve KDV'si dahil olmak üzere İsi-Pet'in çeklerine ilave edilmek suretiyle zimmet fiilini içeren suistimalin Adnan Barlah tarafından gerçekleştirildiği,

Çalışma grubu tarafından faturaların Ofis nüshaları ile ilgili olarak yapılan tasnife 1994 yılına Nisan ayına kadar müşteri kredisi kapsamında mal alan bayilerin faturalarının dosyalanması işlemlerinin tamamlandığı, diğer aylara ait tasnif çalışmalarına devam edildiği,

1993, 1994 yıllarına ait alınan çek, bankalar, müşteri kredi hesapları ağırlıklı olmak üzere muhasebe kayıtlarının incelenmesine ve usulsüz işlemlerin tespit edilerek belgelendirilmesi ile ilgili çalışmaların sürdürüldüğü,

Kesin Ofis zararı ve finans kaybının tespit edilmesinin çalışmaların sonuçlanmasıyla mümkün olacağı,

tespitleri yapılmıştır.

Ayrıca çalışma grubu tarafından yapılan incelemelerde 1992 yılında müşteri kredisi kullanan bayilerin faturalarında faiz tahakkuk ettirilmemesi, faiz tahsilatının Muhasebe Şube Müdürlüğüne tahsil fişi düzenlemek ve mal bedeline ilave edilmek suretiyle sağlanması, 17.11.1993 tarihinden itibaren müşteri kredisi faiz tutarlarının fatura üzerinde gösterilmesine başlanması dolayısıyla Hesap Uzmanları tarafından yapılan çalışmalar neticesinde belirlenen 1.1.1992-31.12.1994 tarihleri arasında 6, 7 ve 8 numaralı ödeme şekillerinden düzenlenen faturalardan 443 milyar TL. tutarındaki mal satışının faizsiz olarak gerçekleştirilmesi ve 1.9.1996 itibarıyla Ofis kaybının 67 milyar TL. olduğu hususları çalışma grubunun faiz tahsilatı ve Ofisin finans kaybı ile ilgili olarak yaptığı incelemelerin sonuçlanmasıyla kesin olarak tespit edilmesi mümkün olacaktır.

h) Komisyonumuz çalışmaları sırasında İstanbul Bölge Müdürlüğü bünyesinde ortaya çıkarılan yeni konular :

İstanbul Bölge Müdürlüğü kasasından nakit para alınarak yerine Özosmanlı Petrol Şirketine ait çeklerin konulması hususunda;

Kasım 1993 ve Eylül 1994 tarihleri arasındaki işlemlerin incelenmesi neticesinde;

10 616 034 200 TL. tutarında nakit paranın Ofis kasasından alınarak yerine Ofisle herhangi bir bayilik ile iş ilişkisi bulunmayan Özosmanlı Petrol Şirketine ait çeklerin konulduğu ve tahsile gönderildiği, ayrıca muhtelif günlerde 1 274 314 200 TL. nin daha kasadan alındığı hususunun belirlendiği, bu durumda Özosmanlı Petrol Şirketine ait çek toplamının 11 890 348 400 TL. sına baliğ olduğu,

Özosmanlı Petrol Taahhüt Sanayi ve Dahili Ticaret A.Ş. nin 10.11.1992+3767 sayılı Türkiye Ticaret Gazetesinde yayımlanan ana sözleşmesinde şirket ortaklarının eski veznedar Adnan Çoban'ın yakın akrabaları Özcan ve Polat Çoban'ın olduğu, Ofise verilen çeklerin Tütünbank Avcılar Şubesi Müdürlüğü nezdinde 6200303 no'lu hesaba ait olduğu, belirtilen hesabın Eylül/1994 ayından itibaren işlem görmediği,

Günlük satışların kasaya intikal ettirilmesine ilişkin işlemlerin doğru olmakla beraber 101001 000005 no'lu alınan çekler hesabına fazla tediye edilen 19 798 244 769 TL. ve sair işlemler nedeniyle oluşan 42 448 123 TL. tutarındaki kasa açığı ile İstanbul Bölge Müdürlüğü kasasındaki alınan para miktarının cem'an 19 840 692 892 TL.'sına ulaştığı, 2.5.1994 ve 18.5.1994 tarihlerine ait tahsil ve tediye fişleri ile ekli belgelerin bulunamaması sebebiyle bu günlerde kasadan alınan para miktarının fiilen tespit edilemediği,

Bahse konu meblağın 11 890 348 400 TL. lık kısmının yerine Özosmanlı Petrol Şirketine ait muhtelif tarih ve sayılı çeklerin konulduğu, bu çeklerin 5 günlük çeklerle birlikte tahsil edildiği, böylece anılan şirketin Ofisten alındığı belirlenen parayı sermaye edindiği, kasadan alındığı tespit edilen ve Ofise geri ödendiğine dair herhangi bir belge bulunamayan 7 950 979 348 TL. sından es-

ki muhasebe müdürü Necla Toprak, muhasebe müdür yardımcısı Beyhan Öktem, finansman memuru Süreyya Selvi'nin sorumlu olduğu, haklarında Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulması gerektiği, suistimal teşkil eden fiilleri işleyen personelden Adnan Barlah'ın 14.8.1994 tarihinde emekli olması, diğerlerinin ise iş akidlerinin veya sözleşmelerinin fesh edilmesi nedeniyle, durumun adı geçen personelin dosyasına dere edilmesi gerektiği,

Özsoğanlı Petrol Şirketince Ofise geri ödendiği anlaşılan 11 890 348 400 TL. nin gecikme faizlerinin hesaplanmak suretiyle anılan şirketten tahsil edilmesi, Ofise geri ödendiğine dair belge mevcut olmayan 7 950 979 348 TL. sının ise Necla Toprak, Beyhan Öktem, Adnan Barlah, Adnan Çoban ve Süreyya Selvi'den müştereken ve müteselsilen tahsil edilmesi gerektiği,

İstanbul Bölge Müdürlüğündeki bugüne kadar belirlenen usulsüz işlemlere ilişkin kişi kusur ve sorumluluğu haricindeki personel kişi kusur ve sorumluluğunun tespit edilmesi hususunda,

Petrol Ofisi A.Ş. Genel Müdürlüğünce yayımlanan 16.4.1993 tarihli Genelge B (29) ve Genelge hükümleri uyarınca bayilerin tespit edilen limitlerinden fazla mal taleplerinin nakit veya bloke-li çekle karşılanacağı, bayinin teminat mektubu vermesi halinde limitin teminat mektubu tutarı kadar yakseltileceği, bayinin belirlenen limitin her mal çekisinde mal bedeli tutarından düşeceği, mala ait bedelin tahsil edilmesi halinde ise limitin çekilen mal bedeli kadar yükseleceği, provizyon limitlerinin el ile değiştirilmesinden ünite amirlerinin sorumlu olduğu,

Provizyon limiti artışlarının Bölge Müdür Yardımcılığına bağlı TXA, Kredi Takip ve Cari Hesap Şefliğine bağlı TXA, Kredi Takip ve Cari Hesap Şefliğine bağlı TXB6, TXB5 Muhasebe Şube Müdürlüğüne bağlı LTO ye 6.5.1996 tarihinden itibaren TXA7 klavyeleri ile gerçekleştirildiği,

Provizyon limitleri üzerinde yetkisiz personel tarafından değişiklik yapıldığı,

27.10.1994 tarihine kadar Kredi Tahsilat ve Cari Hesap Şefi, bu tarihten itibaren Muhasebe Şube Müdür Yardımcısı olarak görev yapan Zehra Özgen'in yukarıda ayrıntılı olarak arz ve izah edilen işlemlerde sorumluluğunun bulunduğu, zira Zehra Özgen tarafından yetkisiz ve usulsüz olarak bayi provizyon limitlerini teminat mektubu alınmadan yükselttiği,

Zehra Özgen'in bu fiilleri nedeniyle hakkında Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulması gerektiği, ayrıca POAŞ Sözleşmeli Personel Yönetmeliğinin (86-n) ilgili maddesi uyarınca "Sözleşmenin Feshi" cezası ile tecziye edilmesi gerektiği,

Diğer yandan, Petrol Ofisi A.Ş. İstanbul Bölge Müdürlüğü kadro tanımları uyarınca Ticaret Şube Müdürünün "bağlı şefliklerin görevlerini etkinlikle yerine getirmesi için düzenleme tedbirlerinin alınması" akaryakit şefinin ise "kredili olarak yakıt alan bayilerin sipariş mektuplarının üzerine muhasebe birimince kredi şerhinin düşülmesini ve kredisi varsa mal verilmesini sağlama" hususlarında görevli kılınmış bulunduğu,

Yapılan incelemelerde, provizyon limitlerinin uygulamasının yürürlüğe girmesinden evvel müşteri kredisi kullanan bayilerin kredili çekişlerine ait sipariş mektuplarının büyük bir kısmında bayinin kredi durumunun uygun olup olmadığına dair herhangi bir ibarenin mevcut bulunmasına rağmen kredili olarak fatura düzenlendiği,

Dolayısıyla, 1992 yılı sonu itibarıyla müşteri kredisi kullanan bayilere bilanço ekinde bulunan teminat mektubu tutarlarının üzerinde kredili satış yapılmasına sebebiyet verildiği,

Öte yandan, dönemin Ticaret Şube Müdürü ve Akaryakit Şefinin provizyon limiti uygulamasının yürürlüğe girmesini müteakip limitlerin kısa süreler içerisinde bayi talepleri doğrultusunda değiştirildiği hususunu bilmelerine rağmen gereken tedbirleri almadığı,

Bu sebeple, kusurlu görülen dönemin Ticaret Şube Müdürü Recep Karaduman ile Ticaret Şefi Hasan Aydoğmuş'un 14 üncü dönem Toplu İş Sözleşmesinin 76/CCB/1 inci maddesi uyarınca "iki yevmiye kesilmesi" cezası ile tecziye edilmesi gerektiği,

Ayrıca,

Mülkiyeti İstanbul Büyükşehir Belediyesine ait istasyon yerlerinin işletme hakkını alan Petrol Ofisi A.Ş.'nin bu istasyon yerlerinin işleticisi olarak ihale neticesinde seçtiği firmalarla yapılan sözleşme hükümlerinin uygulanması aşamasında,

Şişli-Feriköy istasyon yeri işleticisi ORSAY A.Ş.'den 179 700 \$'nin nakit olarak alınması gerekirken yerine İmamoglu Seracılık Firması adına düzenlenmiş çek alındığı, bu çekin 12.5.1994 tarihinden bu yana tahsil edilemediği,

Kadıköy-İçerenköy istasyon yeri işleticisi NEMA Petrol firmasından 165 000 \$ tahsil edilmesi gerekirken yerine TL. karşılığı teminat mektubu alındığı, fakat 25.11.1993 tarihinden bu yana nakte çevrilemediği,

Gaziosmanpaşa-Küçükköy istasyon yeri işleticisi ISI-PET firmasından 90 000 \$ tahsil edilmesi gerekirken yerine TL. karşılığı teminat mektubu alındığı, ancak 22.12.1993 tarihinden bu yana nakte çevrilemediği,

Bayiler ile yapılmış olan sözleşmeleri yetkisi olmadığı halde değiştirerek bayilere çıkar sağlayan, bu şekilde POAŞ'ın zararına sebep olan İstanbul eski Bölge Müdürü Necdet Özgen hakkında Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulması gerektiği,

Ayrıca, ilgilinin POAŞ Sözleşmeli Personel Yönetmeliğinin ilgili maddesi (86-n) uyarınca "Sözleşmenin Feshi" cezasıyla tecziye edilmesi gerektiği,

POAŞ alacağının firmalardan tahsil edilememesi durumunda ilgiliden faizleriyle birlikte tahsil edilebilmesi için hakkında Hukuk davası açılması gerektiği,

sonuç ve kanaatine varılmıştır.

B) İSKENDERUN BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ VE DİĞER KONULARDA;

1. İskenderun Bölgesinde İhalelerin Çoğunun Turuvay Şirketine Verildiği Konusunda;

POAŞ İskenderun Bölge Müdürlüğünce 1991-1994 yılları arasında yapılan ihalelerden sadece bir tanesine katılan Turuvay Şirketinin bu ihalede yer alan 4 taşıma işinden sadece ikisini aldığı ve şirketin kazandığı personel servisi ihalesinde usul ve mevzuata aykırı bir husus bulunmadığı,

2. Petrol Ofisi İskenderun Sosyal Tesislerinde Yapılan Bir Düğünde PKK Şarkıları Söylenildiği Konusunda;

POAŞ İskenderun Bölge Müdürlüğü Lokalinde yapılan bir düğünde gerçek silahlar ile havaya ateş edilmiş olsa bile bu durumdan lokali bedeli mukabilinde kiraya vermiş olan POAŞ İskenderun Bölge Müdürlüğü yetkililerinin sorumlu tutulamayacağı, düğünün aynı zamanda Nahçıvan Başbakan Yardımcısına ait olduğundan yarı resmî bir mahiyet arzettiği, yabancı konukların ve İskenderun mülki erkanının davetli olduğu bir düğünde silah araması yapılması, olaya anında kolluk kuvvetlerinin müdahale ettirilmesi gibi tedbirlerin genel asayişe yönelik olduğu, olayın kamu güvenliğini sarsan bir olay olmaması nedeniyle bu tür tedbirler alınmamış olmasından dolayı herhangi bir kamu görevlisine kusur zafetmenin söz konusu olamayacağı, kaldı ki düğünde gerçek silahlar ile ateş edildiğinin kanıtlanmadığı, aynı durumun düğünde kürtçe şarkılar söylendiği iddiası için de sözkonusu olduğu, bölücü şarkılar söylendiğine dair bir kanıt bulunmadığı, düğünün İskenderun ve Nahçıvan'da ikamet eden ailelere ait olması nedeniyle muhtemelen arapça ve azeri lehçesi ile şarkılar söylendiği, bu durumun da suç teşkil etmediği,

3. Ahmet Alper'in PKK Renkli Tankerlere Öncelik Verdiği Konusunda;

POAŞ İskenderun eski Bölge Müdürü Ahmet Alper'in PKK renkli tankerlere dolunda öncelik ve ihaleleri bu düşüncedeki insanlara verdiği konusunda bir bulgu, bilgi, kanıt bulunmadığı,

4. Adana Hava İkmal Amiri Nafi Tosun'un, Nakliyecisi Mehmet Emin Değer'in Baskısı ile Görevinden Alındığı ve Yerine İlkokul Mezunu DYP İskenderun İlçe Yönetim Kurulu Üyesi Ökkeş Siyahoğlu'nun Atandığı Konusunda;

POAŞ Adana Hava İkmal Amiri Nafi Tosun'un görevinden alınarak yerine Ökkeş Siyahoğlu'nun atanmasında bozuk Jet A-1 yakıtı olayının ve nakliyecisi Mehmet Emin Değer'in etkisinin olmadığı, Adana Hava İkmal Ünitesi İskenderun Bölge Müdürlüğüne bağlı olmadığından tayin konusunda İskenderun eski Bölge Müdürü Ahmet Alper'in yetkisinin bulunmadığı,

Ancak ticaret lisesi mezunu Nafi Tosun'un görevinden alınarak yerine o tarihte ilkokul mezunu olan Ökkeş Siyahoğlu'nun atanmasının isabetli olmadığı, atanmanın siyasi etkiler ile yapıldığı, Ökkeş Siyahoğlu'nun Adana Hava İkmal Amirliğine atanabilmesi için Nafi Tosun'un görevinden alındığı ihtimalinin güçlü olduğu,

5. Tüpraş'tan Alınan Malzemelere Katkı Maddesi Katıldığı ve Ülkeye Kaçak Sokulan Akaryakıtla Değiştirilerek Petrol Ofisi Depolarına Nakledildiği, Uluslararası Nakliye Şirketi Sahibi Mehmet Emin Değer Tarafından Nakledilen Malzemelerde Bu Şekilde Tespitler Olduğu Konusunda;

1994 yılında Değer Nakliyat Limited Şirketi tarafından Kırıkkale Rafinerisinden POAŞ İskenderun Bölge Müdürlüğüne nakledilen 389 tanker benzinin +15°C kesafetinin 0,7400 değerinin üzerinde olduğu, benzinin İskenderun Bölge Müdürlüğüne bu şekilde kabul edilerek bayilere satışının yapıldığı, Tüpraş Rafinerileri tarafından imal edilen benzinin maksimum +15°C kesafetinin 0,7400 değerinin üzerinde olmaması gerektiği, keza Kırıkkale rafinerisi tarafından aynı dönemde üretilen benzinlerin +15°C kesafetinin 0,7376 ile 0,7399 arasında değiştiği,

Benzinin standart kalite kontrolünde kullanılan +15°C kesafet tespitine göre 389 tanker benzinin kalitesinde bozulma olduğu, ancak nakliyenin yapıldığı dönemde ve nakliyecisi Mehmet Emin Değer tarafından da talep edildiği halde, benzindeki kesafet yükselmesinin nedenini kesin bir şekilde ortaya koyacak oktan testi, distilasyon analizi gibi analizlerin yapılmamış olması nedeniyle, bu gün için benzindeki kesafet yükselmesinin ve kalite bozukluğunun nedenlerini somut bir şekilde kanıtlamanın mümkün olamayacağı,

Benzin nakliyesinin yapıldığı dönemde kesafet yükselmelerini ve fireleri inceleyen Başmüfettiş Şükrü Göksu'nun yaptığı incelemede ve düzenlediği 24.1.1995+44/1 sayılı inceleme raporunda İskenderun Bölge Müdürlüğüne tahliye edilen benzinin evsafına uygun olmadığını gösteren belgelere yer verdiği halde, bu durumun nedenlerini tespit etmemesinin yetersizlik ve eksiklik olduğu,

Bu konuda Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının 7.6.1996 tarihli iddianamesi ile POAŞ eski Genel Müdürü M. Korel Aytaç, POAŞ eski Teftiş Kurulu Başkanı Yalçın Gökçe, Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı Ahmet Şahin ve Başmüfettiş Şükrü Göksu aleyhine Türk Ceza Kanununa göre "Görevi Kötüye Kullanmak" nakliyecisi Mehmet Emin Değer aleyhine "Güveni Kötüye Kullanmak" fiillerinden dolayı Ankara 16 ncı Asliye Ceza Mahkemesinde ceza davası açıldığından bu aşamada yapılacak bir işlem bulunmadığı,

Ayrıca kesafeti yüksek akaryakıtın kabul edilmesi nedeniyle nakliyecisi firma nezdinde yapılacak malî ve hukukî bir işlem bulunmadığı,

Ancak İskenderun Bölge Müdürlüğüne 1994 yılında yapılan benzin nakliyesi sırasında akaryakıtın +15°C kesafetinin yüksek olmasının ve kalite bozulmasının nedenlerini araştırmadan uygun

diyerek kabulünün, sözleşme hükümlerine ve POAŞ'ın menfaatlerine aykırı olmasına rağmen gerçekleştirilmesinin hatalı ve yanlış bir işlem olduğu,

6. Şehit Anaları Vakfı Gibi Bazı Vakıflara Ayrıcalık Tanındığı Konusunda;

Şehit Anaları Vakfına bayilik verilmesi projesinin aralarında İzmir'in de bulunduğu satış öncelikli vilayetlerde halen Kamu Kurum ve Kuruluşlarına ait arsalar üzerinde istasyon inşa edilerek, ortalama 20 yıl intifa hakkı karşılığı istasyonun POAŞ logosu ile faaliyet göstermesine olanak tanıyan uygulama kapsamında olduğu, projenin POAŞ Kredi Genel Esaslarına uygun bulunduğu, Şehit Anaları Vakfının İzmir'deki arsanın mülkiyetini alamaması nedeniyle projenin gerçekleştirmediği,

7. Babaharman İstasyonunun İntifa Hakkı Konmadan Satıldığı Konusunda;

Ankara/Dışkapı Babaharman İstasyonunun mülkiyetinin POAŞ'ın % 14 hisse ile ortak olduğu Petrol-Tur Limited Şirketine ait olması nedeniyle istasyonun satışı hususunda Petrol Ofisi yöneticileri hakkında yapılacak herhangi bir işlem olmadığı, (Ek : 11)

8. Bazı Bayilerin Yönetim Kurulu Kararlarının Hilafına Bayilik Sözleşmelerinin Uzatıldığı konusunda;

Bazı bayilerin sözleşmelerinin yönetim kurulu kararlarının hilafına yenilendiği konusunda müşahhas bir bayii belirtilmediğinden dolayı sondaj usulü ile yapılan inceleme neticesinde, iddiada yer alan yönetim kurulu kararlarının aksine bayii sözleşmelerinin uzatıldığı hususunu doğrulayacak bir bilgi ve belge elde edilemediği,

9. 150 Adet Akaryakıt Sayacı Alınması Konusunda;

1991 yılında ilk partide alımı gerçekleştirilen 50 adet sayacın ünitelere monte edilmesini müteakip randıman alınıp alınmayacağını beklemeden aynı sayaçlardan ihale yapılmaksızın 100 adet daha alınmasının hatalı olduğu, söz konusu hatanın alımı gerçekleştiren dönemin POAŞ Yönetim Kuruluna ait olmadığı, bu olaydaki hatalı işlemin 50 adet sayacın şartlı alındığını ve henüz denenmediğini müspet veya menfi sonuçlarının görülemediğini Yönetim Kuruluna sunmayan dönemin Malzeme İkmal Daire Başkanı Sevim Uğur, Yardımcısı Tayyip Müftüoğlu ve Malzeme Alım Şube Müdürü Nazmi Ertürk'e ait olduğu,

Sayaçlardan randıman alınmadığını ve gereksiz alım yapıldığını 1993 yılında tespit eden Başmüfettiş Ahmet Akdemir ile zamanın Teftiş Kurulu Başkanlığının, ayrıca gerek Teftişten gerekse idarî kademelerden bu konuda menfi raporlar alan POAŞ Genel Müdürlüğünün gereksiz sayaç alımı hususunda malî, idarî ve disiplin yönüyle işlem tesis etmemesinin eksiklik olduğu,

Ancak halen ihale aşamasında olan dolum ünitelerinin revizyonu ve otomasyon projesinin gerçekleşmesi ve projeden müspet sonuç alınması halinde 150 adet Brooks marka sayaçtan verim alınabileceği, bu takdirde POAŞ'ın modern bir ikmal sistemine geçmesinin gerçekleşeceği ve dolayısıyla 150 adet Brooks marka sayaç alınması işleminin faydalı sonuç verebileceği

Netice ve kanaatine varılmıştır.

IV. – NETİCE VE KANAAT :

Petrol Ofisi Genel Müdürlüğü'nde meydana gelen yolsuzluk ve usulsüzlük iddialarını araştırmak ve alınması gereken tedbirleri belirlemek amacıyla Anayasa'nın 98 inci, İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması yapmak üzere TBMM'nin 27.2.1996 tarihli 15 inci Birleşiminde 396 numaralı Karar ile kurulmasına karar verilen 10/5 sayılı Araştırma Komisyonu tarafından yapılan çalışmalar sonucunda :

A) PETROL OFİSİ A.Ş. İSTANBUL BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜNDE;

1. Kasa, Banka, Çek, Kredili Akaryakıt Muamelesi Konusunda;

a) Kasada fiilen bulunan para ile kasa kayıtlarının mutabık olması gerektiği halde kasa fazlası yaratılmak suretiyle kasadan para alındığı veya doğrudan zimmete para geçirildiği,

b) Tahsilat için bankaya verilen bazı bayilerin çekleri karşılıksız çıktığı halde işleme alınmadığı, karşılıksız çek bilgilerinin kayıtlara intikal ettirilmediği, böylece provizyon limiti programının devredışı bırakılarak karşılıksız çek keşide eden bazı bayilere mal verilmeye devam edildiği,

c) Kasadan bankaya nakit para çıkışı yapılmış gibi muhasebe kaydı düzenlendiği, ancak paranın bankaya yatırılmadığı ve zimmet fiili olduğu,

d) Bazı bayilerin karşılıksız çeklerinin işleme alınmayarak, sürekli olarak yetkisiz bir şekilde yeni çeklerle değiştirildiği,

e) Bir kısım bayilerin karşılıksız çeklerinin muhasebe kayıtlarında tahsil edilmiş gibi gösterilerek imha edildiği,

f) Bayilerden alınan bir kısım çeklerin, muhasebe kayıtlarında bankaya gönderilmiş gibi işleme alındığı, ancak çeklerin bankaya verilmeyerek yok edildiği,

g) Bazı bayilerin müşteri kredisi kapsamında verdiği çeklerin, zamanında tahsil edilmediği ve yeni çekler ile yetkisiz bir şekilde değiştirildiği,

h) Akaryakıt müşteri kredisi kapsamındaki bazı faturalara Ticaret Şube Müdürlüğü tarafından faiz tahakkuk ettirilmediği, bazı faturalara ise eksik faiz tahakkuk ettirildiği,

ı) Bazı bayilerin borçlarının muhasebe kayıtlarında tahsil edilmiş gibi gösterildiği, ancak borcun başka bayiin hesabına aktarıldığı,

j) Yolsuzluk olaylarını gizlemek amacıyla faturaların, bayilerin akaryakıt ve madeniyah, talep yazılarının (sipariş mektuplarının), çek döküm listelerinin, ödeme belgelerinin imha edildiği, bazen bayi borçlarının ilgisiz hesaplara aktarıldığı,

2. Yolsuzluk Olaylarının Nasıl Ortaya Çıkarıldığı Konusunda;

İstanbul Bölge Müdürlüğündeki yolsuzluk olaylarının Muhasebe ve Finansman Daire Başkanlıkları tarafından ortaya çıkarıldığı,

3. Yolsuzluk Olaylarının Tespitinden Sonra Düzenlenen POAŞ Müfettiş Raporları Konusunda;

POAŞ Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından 26.12.1994 gün ve 165/8, 27.1.1995 gün ve 166/1, 17.2.1995 gün ve 169/4, 4.5.1995 gün ve 167/1, 3.4.1996 gün ve 179/4 sayılı soruşturma ve inceleme raporları ile 30.12.1994 tarihli 5/1 ve 5.5.1995 tarihli 167/1 sayılı kanunî raporların (izahname) düzenlendiği,

Yukarıda yer alan soruşturmaya ilişkin POAŞ Genel Müdürlüğü tarafından verilen yazılı emirlerde, İstanbul Bölge Müdürlüğü kasa, banka çek ve akaryakıt kredisi işlemlerinin 1994 yılı Ekim ayından geriye doğru gidilerek 1992 yılı Haziran ayına kadar tamamının tarama yöntemiyle incelenerek usulsüz işlemlerin tamamının ortaya çıkarılmasının ve sorumluları hakkında gerekli işlemlerin yapılmasının emredildiği,

Buna karşılık düzenlenen 26.12.1994 tarih ve 165/8 sayılı soruşturma raporunda, Finansman Şefi Adnan Barlah, Finansman Memuru Süreyya Selvi ve Veznedar Adnan Çoban tarafından toplam 1 683 230 915 TL. nin Ofis kasasından alındığı, zimmet olayları dışında meydana gelen

Ofis kaybının 125 273 338 873 TL. olduğu, bu meblağın tamamının bayilerin 1992, 1993 ve 1994 yıllarına ait bulunduğu, yolsuzluk olaylarına karışan bayilerin, Isı-Pet, Özden Petrol, Hora Petrol, İzcan Petrol, Kök Petrol olarak belirlendiği,

26.12.1994 gün ve 165/8 sayılı soruşturma raporunda, 1992, 1993 ve 1994 yıllarındaki yolsuzluk olaylarının müsebbibi olarak 5 bayinin ve yolsuzluk olayının boyutunun 126 956 569 788 TL. olarak gösterilmesine karşılık bilahare 2 bayinin daha yolsuzluk olayına karıştığı anlaşılmış üzerine POAŞ Teftiş Kurulu Başkanlığının bu kez tekrar yolsuzluk olaylarının kesin tespitini yapmakla görevlendirildiği,

Bunun üzerine düzenlenen 4.5.1995 gün ve 167/1 sayılı soruşturma raporunda, bu kez yolsuzluk olayına karışan bayilerin sayısının 7, yolsuzluk olayının boyutunun toplam 143,9 milyar TL. olarak gösterildiği, Kayrak Petrol ve Asya Petrol'ün yolsuzluk olaylarına dahil edildiği, ayrıca personel nezdindeki zimmet ve izahı yapılamayan kurum alacağı miktarlarının değiştirildiği,

Ancak 1995 yılı sonunda Seçkin Petrol isimli bir bayinin çeklerinin kullanılması suretiyle İstanbul Bölge Müdürlüğü kasasından nakit para alındığının muhasebe elemanları tarafından tespit edilmesi üzerine tekrar soruşturma açıldığı ve bunun üzerine düzenlenen 3.4.1996 gün ve 179/4 sayılı soruşturma raporunda, 2.7.1993-16.2.1994 tarihleri arasında toplam 3 091 991 069 TL. nin Ofis kasasından alınarak, yerine Seçkin Petrol Tic. Ltd. Şirketinin opsiyonlu çeklerinin konulduğu, hususunun belirtildiği,

İstanbul Bölge Müdürlüğündeki yolsuzluk olaylarının soruşturması ile görevlendirilen POAŞ Müfettişleri tarafından Kök Petrol Şirketine ait karşılıksız çeklerin ayrı bir soruşturma raporuna konu edildiği ve bu şekilde düzenlenen 27.1.1995 gün ve 166/1 sayılı soruşturma raporunda, Kök Petrol-Petrol Mamulleri Pazarlama ve Nakliyat A.Ş. tarafından 31.1.1994-19.10.1994 tarihleri arasında keşide edilen toplam 33.7 milyar TL. lık çeklerinin karşılıksız çıktığı, bu çeklerden bir bölümünün yeni çekler ile değiştirildiği, neticede; 16.8 milyar TL. lık kısmının teminat mektubunun nakte çevrilmesi suretiyle tahsil edildiği, diğer küçük meblağlı tahsilatlardan sonra bayinin karşılıksız çeklerden dolayı 16.8 milyar TL. (karşılıksız mal alımlarının dışında) borcu olduğu hususlarının belirtildiği,

4. Yolsuzluk Olayları ile İlgili Soruşturmaların Devam Edip Etmediği Konusunda;

POAŞ Genel Müdürlüğündeki incelemelerimiz devam ederken İstanbul Bölge Müdürlüğündeki eski veznedar Adnan Çoban'ın kardeşlerine ait Özosmanlı Petrol isimli bir şirkete ait çeklerin kullanılması suretiyle 1994 yılında POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğü kasasından yaklaşık 10.6 milyar TL. para alındığının POAŞ Muhasebe Daire Başkanlığı tarafından tespit edilmesi üzerine POAŞ Teftiş Kurulu Başkanlığınca tekrar soruşturma açıldığı ve bu soruşturmanın sonuçlandırıldığı, ayrıca Gökhan Petrol Tic. Ltd. Şti. isimli bir bayinin 1994 yılındaki açık çeklerinin faiz tahakkuk ettirilmeden gecikmeli olarak tahsil edildiğinin anlaşılması üzerine bu konuda da POAŞ tarafından soruşturma açıldığı ve bu soruşturmanın halen devam ettiği,

5. Yolsuzluk Olaylarının Malî Boyutu Konusunda;

Yine incelemelerimiz sırasında yolsuzluk olayına adı karışan 8 bayie 1992, 1993, 1994 yıllarında verilmiş olan akaryakıt ve madeniyatlara ait takribi 1.6 trilyon TL. tutarındaki faturaların ve bayi sipariş mektuplarının POAŞ nüshalarının tamamına yakınının POAŞ Genel Müdürlüğü tarafından ibraz edilemediği, bayilerin çeklerini gösterir çek döküm listelerinin getirilemediği,

Ortaya konan bu durum karşısında POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğündeki yolsuzluk olaylarının malî boyutunun Komisyonumuzun sınırlı çalışma süresinde tam olarak tespit edilmesinin mümkün olamayacağı, bu nedenle Komisyonumuz marifetiyle POAŞ personellerinden oluşturulan heyetin çalışmalarına halen devam ettiği,

1994 yılı Ekim ayında tarama teftiş ve kesin tespit ile görevlendirilmiş olan POAŞ Müfettişlerinin düzenledikleri her raporda yolsuzluk olayının malî boyutunu belirtmelerinden sonra aynı dönemlere ait yeni yolsuzluk olaylarının tespit edilmesi karşısında POAŞ Müfettişleri tarafından düzenlenmiş olan raporlarda kayıtlanan yolsuzluk rakamlarına itibar edilemeyeceği, yukarıda yer alan raporlarda bulunan rakamların olması gerekenin altında olduğu,

Başta 165/8 sayılı rapor olmak üzere düzenlenen soruşturma raporlarında POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğü arşivinin kısmen imha edilmiş olması ile ilgili idarî ve disiplin yönüyle teklif getirilmediği, Ticaret Şube Müdürlüğü tarafından kredili akaryakıt faturalarına faiz tahakkuk ettirilmemesi konusuna yer verilmediği, Tahakkuk ettirilmeyen faizlerin Muhasebe Şube Müdürlüğü tarafından tahsil edilip edilmediği konusunun açıklığa kavuşturulmadığı ve belgelendirilmediği,

8 bayic 3 yılda verilmiş olan 1.7 trilyon TL. akaryakıt ve madeniyat bedelinden ne kadarlık kısmının tahsil edildiğine dair raporlarda belge bulunmadığı, tahsil edilmeyen POAŞ alacağı olarak gösterilen faturaların karşılığında ödeme bulunup bulunmadığı konusunda raporlara belge konulmadığı, POAŞ alacağının kaynağını teşkil ettiği iddiası ile bir kısım fatura nüshalarının bilgisayar kayıtlarından çıkarılarak mahkemeye sunulmak üzere İstanbul Bölge Müdürlüğüne teslim edilmesi ile yetinildiği, bunların bir kısmının da orjinal POAŞ nüshası olmadığı,

Özetle İstanbul Bölge Müdürlüğündeki yolsuzluk olayları nedeniyle meydana gelmiş olan POAŞ zararının tespit edilenden daha fazla olmasının düşünülmesi gerektiği, bu nedenle Komisyonumuzca başlatılan çalışmaların halen devam ettiği, ancak yolsuzluk olaylarının soruşturulmasından sonra yapılan eksik ve hatalı incelemeler ve düzenlenen eksik belgeli raporlar ile POAŞ'ın talep ettiği kurum zararını ispat etmekten aciz hale getirildiği,

6. Kusurlu İstanbul Bölge Müdürlüğü Personeli Hakkında Yapılan İşlemlerin Değerlendirilmesi Konusunda;

Yukarıda yer alan yolsuzluk olaylarının POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğündeki birinci derece müsebbiplerinin, dönemin İstanbul Bölge Müdürü Necdet Özgen, İstanbul Bölge Müdür Yardımcısı Erol Yıldırım, Muhasebe Şube Müdürü Necla Toprak, Muhasebe Şube Müdür Yardımcısı Beyhan Öktem, Finansman Şefi Adnan Barlah, Finansman Memuru Süreyya Selvi ve Vezne Görevlisi Adnan Çoban olduğu,

Finansman Şefi Adnan Barlah'ın yolsuzluk olaylarının ortaya çıkmasından önce emekli olması nedeniyle hakkında idarî ve disiplin tedbiri alınamamasının normal olduğu, Necla Toprak, Beyhan Öktem, Süreyya Selvi ve Adnan Çoban'ın Ofis ile ilişkilerinin kesilmesinin idarî yönden yeterli bir işlem olarak görüldüğü,

Ancak Necdet Özgen ve Erol Yıldırım'a sadece "aylıktan kesme" cezası teklif edilmesinin ve bu ceza ile yetinilerek adı geçenlerin kurum hizmetine devam etmelerinin sağlanmasının bu kişilerin korunduğu ve kollandığı anlamına geldiği,

Zira dönemin İstanbul Bölge Müdürü Necdet Özgen'in Kök Petrol Şirketi ile 1992 yılında usulsüz işlemler tesis ettiği, Hikmet Keçeli'ye ait Kök ve Keç Petrol'ün 1992, Kayrak Petrol'ün 1993 yılında karşılıksız çıkan çeklerini yetkisi olmadığı halde yeni çekler ile değiştirdiği, Kök ve Keç Petrol'ün 1992 yılındaki karşılıksız çeklerine faiz aldırmadığı, Kök Petrol'ün 1992 yılında bayilik sözleşmesi olmadığı halde usulsüz işlemlerine temel teşkil eden kredili akaryakıt almasını sağlamak üzere Genel Müdürlüğe yalan beyanda bulunarak Kök Petrol'ü bayi olarak gösterdiği şeklindeki tespitlerin bizzat POAŞ Müfettişleri tarafından düzenlenen 2.7.1993 gün ve 171/8 sayılı inceleme raporu ile 28.3.1994 tarih ve 98/2 sayılı soruşturma raporu ve bunlara ilişkin Teftiş Ku-

rule Başkanlığınca alınan 10.8.1993 gün ve 030/707 ve 9.5.1994 gün ve 030/456 sayılı POAŞ Genel Müdürlük olurlarında yer aldığı, Necdet Özgen'in 1992 yılında başlattığı bu usulsüz işlemler ile aynı zamanda yolsuzluk olaylarının da başlamasına neden olduğu, zira yolsuzluk olaylarının bir bölümü ile Necdet Özgen'in 1992 yılında başlattığı usulsüz işlemlerin aynı mahiyette bulunduğu,

POAŞ Sözleşmeli Personel Yönetmeliğine göre, aynı mahiyetteki bir disiplin cezasına neden olan fiilin tekrarründe bir üst cezanın uygulanması, bunun dışında POAŞ'ı büyük ölçüde zarara uğratan personelin sözleşmesinin fesh edilmesi, her halükârda Necdet Özgen'in POAŞ ile ilişkisinin kesilmesi gerekirken bu işlemin yapılmadığı,

Bu durumun, Necdet Özgen'in 8 ayı bayinin POAŞ'ı dolandırma ve 3 personelin zimmetine para geçirme fiillerine neden olan usulsüz işlem ve tasarruflarının teker teker sayılarak sözleşmenin feshi cezasının teklif ve tertip edilmesi yerine, 26.12.1994 tarih ve 165/8 sayılı soruşturma raporunda Necdet Özgen'in fiilinin sadece zaman zaman muhasebe işlemlerini kontrol etmemek şeklinde basite indirgenerek "aylıktan kesme" cezası ile tecziye edilmesinin teklif ve temin edilmesi, akabinde Necdet Özgen'in diğer fiileri ile ilgili konular için ayrı raporlar tanzim etmek ve bu ayrı raporlarda tekrür maddesinin işletilmesi yerine 165/8 sayılı raporda disiplin cezası teklifi getirildiğinden bahisle tekrar disiplin cezası ile tecziyesine gerek olmadığı şeklinde teklifte bulunmak suretiyle sağlandığı,

Oysa Necdet Özgen'in 17 milyar TL. teminat mektubu olan Kök Petrol Şirketine 34 Milyar TL. tutarında akaryakıt ve madeniyag verdirmesinin, bu şekilde POAŞ'ı 17 Milyar TL; zarara uğratmasının tek başına sözleşmesinin feshi için yeterli olduğu, ayrıca Necdet Özgen'in neden olduğu POAŞ zararının tazmininden sorumlu tutulmadığı, bunun yanısıra Necdet Özgen'in yolsuzluk olayına adı karışan diğer bayilerden Kayrak Petrol ve Seçkin Petrol'e 1993 ve 1994 yıllarında POAŞ tarafından tanınan provizyon limitinin üzerinde akaryakıt ve madeniyag verdiğinin, dolayısıyla Necdet Özgen'in usulsüz işlemleri alışkanlık haline getirdiğinin yine POAŞ Müfettiş raporları ile sabit bulunduğu,

Necdet Özgen'in usulsüz işlemlerinin 30.12.1994 tarih ve 5/1 sayılı izahnamede de basite indirgenmiş olarak gösterilmesi nedeniyle, İstanbul Küçükçekmece Cumhuriyet Savcılığına yapılan suç duyurusunda ve Bakırköy 3. Ağır Ceza Mahkemesinde görülmekte olan davada fiillerinin basite indirgenmiş olarak görülmesine imkân sağlandığı,

Aynı durumun 29.6.1993 tarihine kadar İstanbul Bölge Müdürlüğünde Muhasebe Müdürü olan ve Gemi İşletme Müdürlüğünde Personel Müdürü olarak görevlendirilmesini müteakip İstanbul Bölge Müdür Yardımcısı olarak atanan Erol Yıldırım için de geçerli olduğu, yolsuzluk olaylarının bir sürecinde Muhasebe Müdürü olan Necla Toprak'ın sözleşmesi fesh edildiği halde, daha büyük sürecinde Muhasebe Müdürü ve Muhasebeden Sorumlu Bölge Müdür Yardımcısı olarak daha büyük ölçüde sorumluluğu bulunan Erol Yıldırım'ın sözleşmesinin fesh edilmemesinin haklı ve makul bir nedeninin bulunmadığı,

7. Müfettişlerin ve Dönemin Teftiş Kurulu Başkanlığının görevlerini yapıp, yapmadıkları Konusunda;

Başbakanlık Müfettişlerince düzenlenen raporda Başmüfettiş Nuri Ardıç'la ilgili olarak;

"Kök Petrol Şirketine ait karşılıksız çeklerin bekletildiği ve işleme alınmadığı, Seçkin Petrol firmasına provizyon limitinin üzerinde akaryakıt verilerek kurum zararına neden olunduğu konuları ile İstanbul Bölge Müdürlüğündeki diğer usulsüz işlemlerin zamanında POAŞ Genel Müdürlüğüne yazılı olarak ihbar edildiği, ihbarları incelemekle görevlendirilen POAŞ Başmüfettişi Nuri

Ardıç'ın düzenlediği 7.6.1994 gün ve 99/3 sayılı soruşturma raporunda Kök Petrol'ün sahibi Hikmet Keçeli tarafından İstanbul Bölge Müdürlüğüne verilmiş olan çeklerin bekletilmediği ve çeklerin işlem gördüğü, bu nedenle ihbar konusunun incelemeye değer bulunmadığı şeklinde sonuca varıldığı, Seçkin Petrol'e provizyon limitinin üzerinde akaryakıt verilerek kurumun zarara uğratılmasında kasıt unsuru bulunmadığının belirtildiği,

Başmüfettiş Nuri Ardıç'ın Kök Petrol ve Seçkin Petrol ile ilgili işlemleri incelediği dönemlerde raporumuzun önceki bölümlerinde ayrıntısı belirtildiği şekilde Kök Petrol'ün POAŞ'tan aldığı akaryakıt bedelinin bir kısmını hiç ödemediğinin, bir kısmına ait çok sayıda çekin karşılıksız çıkarak işleme alınmadığının, bir kısmının yeni çekler ile değiştirildiğinin, Kök Petrol'e provizyon limitinin çok üzerinde akaryakıt verildiğinin, Seçkin Petrol'ün karşılığında akaryakıt faturası bulunmayan çeklerinin kullanılması suretiyle POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğü veznesinden 3.1. Milyar TL.; tutarındaki nakit para alındığının 1994 yılı sonu ile 1995 yılında ortaya çıktığı,

Kayrak Petrol'e İstanbul Müdürlüğüne provizyon limitinin çok üzerinde akaryakıt verilerek kurumun zarara uğratıldığının, Kayrak Petrol'e ait çeklerin yetkisiz bir şekilde değiştirildiğinin POAŞ Finansman Daire Başkanlığına 1994 yılı başında tespit edilmesi üzerine olayın POAŞ Genel Müdürlük olurlarına bağlanarak incelttirildiği,

Soruşturmayı yapmakla görevlendirilen Başmüfettiş Nuri Ardıç'ın düzenlediği 28.3.1994 gün ve 98/2 sayılı soruşturma raporunda, Bölge Müdürü Necdet Özgen'in beyanına dayanarak Kayrak Petrol'ü borcuna sadık ve iyi niyetli bir bayi olarak gösterdiği, İstanbul Bölge Müdürlüğüne bayilere provizyon limitinin çok üzerinde akaryakıt verilmesini ve bu şekilde çeklerinin karşılıksız çıkması ile kurum zararı meydana gelmesini ticaretin bir gereği olarak gösterdiği, Başmüfettiş Nuri Ardıç'ın Kayrak Petrol'ün işlemlerini incelediği dönemde adıgeçen bayinin 7,6 Milyar TL. akaryakıt bedelini ödemediğinin 1995 yılında tespit edilebildiği,

Özetle, Başmüfettiş Nuri Ardıç'ın karşılıksız çeklerini ve usulsüz işlemlerini incelemekle görevlendirildiği Kayrak Petrol, Seçkin Petrol ve Kök Petrol firmalarının 1993 ve 1994 yılı inceleme döneminde bu bayilerin aldıkları akaryakıt miktarı ve ödedikleri paraların mutabakatını yapmadığı, bu şekilde 1994 yılı başında yolsuzluk olaylarını tespit etmek fırsatını kullanamadığı, 3 bayiden sadece bir tanesinin hesaplarını tam olarak incelemesi halinde yolsuzluk olaylarını tespit etmiş olacağı ve kurum zararının artmasının önleneyeceği, bundan dolayı Başmüfettiş Nuri Ardıç'ın görevini yaptığının söylenemeyeceği ve kusurlu olduğu”,

şeklinde tespitite bulunulduğu,

Ancak ilgilinin Komisyonumuza yaptığı açıklamalar dikkate alındığında, ilgilinin sadece görev emrinde belirtilen konulara baktığı, olayların öncesini ve sonrasını araştırmadığı, dar kapsamlı olarak yaptığı incelemede bazı tespitlerde bulunduğu ancak müeyyide ve yorumda yetersiz kaldığı anlaşıldığı,

POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğündeki yolsuzluk olaylarının soruşturması ile 28.10.1994 tarihinde POAŞ Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından Başmüfettişler Ali Akçın, Bülent Batur, Mustafa Teker, Nuri Ardıç, Şükrü Göksoy'un birlikte görevlendirilmelerine rağmen, soruşturma raporunun sunulduğu 26.12.1994 tarihinden 4 gün önce POAŞ Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından Başmüfettişler Nuri Ardıç ve Mustafa Teker'in soruşturma işinden alınmalarının ve raporun diğer 3 Başmüfettişe imzalatırılmasının, Nuri Ardıç ve Mustafa Teker'in daha evvel yolsuzluk olaylarına adı karışan bayiler hakkında soruşturma yapmış olmalarından kaynaklandığı,

Kayrak Petrol ve Seçkin Petrol ile ilgili yolsuzluk olaylarının 165/8 sayılı raporda yer almasının, bu konuda Başmüfettiş Nuri Ardiç'in sorumluluğunu gizlemek amacıyla yönelik olduğu, soruşturma olurunda Kök Petrol'ün isminin bulunması nedeniyle bu bayinin fiillerinin gizlenmediği,

Buna karşılık soruşturmayı yapan Başmüfettişler tarafından aynı hoşgörünün POAŞ Müfettişleri Zafer Yapıcıoğlu ve Tansel Güven için gösterilmediği, 26.12.1994 gün ve 165/8 sayılı soruşturma raporunda Başmüfettiş Nuri Ardiç aklanırken Zafer Yapıcıoğlu ve Tansel Güven'in cezalandırılmalarının, görevden alınmalarının ve mahkemeye verilmelerinin soruşturmada objektif esaslardan uzaklaştırıldığını gösterdiği,

Özetle, İstanbul Bölge Müdürlüğündeki yolsuzluk olaylarının tarama teftişi ile görevlendirildikleri halde görevlerini yapmayan, yolsuzluk olaylarının mali boyutunu tam ve doğru bir şekilde tespit etmeyen bu şekilde kurum zararını şüpheli hale getiren, düzenledikleri soruşturma raporlarında dönemin İstanbul Bölge Müdürü Necdet Özgen ve Erol Yıldırım'ın fiillerini basite indirgeyerek daha düşük bir ceza ile tecziye edilmelerini ve mahkeme dosyasının eksik düzenlenmesini sağlayan, Başmüfettiş Nuri Ardiç'in 1994 yılı başında yolsuzluk olaylarını atlamasını aklayan POAŞ Başmüfettişleri Ali Akçın, Bülent Batur ve Şükrü Göksu ile Teftiş Kurulu Yönetmeliğinin yüklediği görevleri yerine getirmeyerek eksik, hatalı ve birbirine tezat teşkil eden raporları işleme koymakla aynı şekilde objektiflikten uzaklaşan, olayların birinci derecede sorumlusu Necdet Özgen'in korunup kollanmasını temin eden ve kurum zararının tam ve doğru olarak tespitini yaptırmayan dönemin POAŞ Teftiş Kurulu Başkanı Yalçın Gökçe ve yardımcısı Ahmet Şahin'in meslekî yetersizlik içerisinde buldukları, kusurlu oldukları,

8. Yolsuzluk Olaylarının Tespitinden Sonra Yapılan İşlemlerin Uygun Olup Olmadığı Konusunda;

Yolsuzluk olaylarının soruşturması sırasında Başmüfettişler Ali Akçın, Bülent Batur, Mustafa Teker, Nuri Ardiç ve Şükrü Göksu'nun bayilerden açık ve boş çek almalarının yetkilerini aşan bir işlem olduğu,

Yolsuzluk olaylarına karışmış olan Isı-Pet, Hora Petrol, Asya Petrol ve Özden Petrol ile mutabakat protokolleri yapılarak kurum alacağının taksitlendirilmesi ile alacağın bir an önce tahsil edilmesinin amaçlandığı, iyi niyetli bu davranışa karşılık alacak tahsil edilmeden bayiler aleyhine açılmış bulunan hukuk ve ceza davalarından vazgeçilmesi, alınmış bulunan ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararlarının kaldırılması, Bakırköy 3. Ağır Ceza Mahkemesine müracaat edilerek söz konusu bayiler nezdinde kurumun şahsî hak ve alacağının kalmadığının beyan edilmesi sonucunda adı geçen bayilere imkân sağlandığı, kurum alacağının risk edildiği, zira istediklerini elde ettikten sonra Isı-Pet ve Hora Petrol firmalarının üstlendikleri borçları ödemedikleri, söz konusu kurum alacağının karşılığında da bayilerin müracaat edilecek mal varlıklarının kalmadığı,

Söz konusu mutabakat protokollerinin Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından Yönetim Kuruluna sunulmasının Teftiş Kurulunun yetkilerini aşan bir işlem olduğu, bu konuda POAŞ Yönetim Kuruluna ve mutabakat protokollerine imzaları bulunan I. Hukuk Müşaviri haricindeki diğer personelle kusur izafe etmenin yerinde olmayacağı, mutabakat protokollerinde yer alan hukuk konularının ve bunların sonuçlarının I. Hukuk Müşaviri tarafından görülerek, gerek diğer personelin gerekse Yönetim Kurulunun uyarılması ve yönlendirilmesi gerektiği,

9. POAŞ Muhasebe ve Finansman Daire Başkanlıkları Hakkında Yapılan İşlemlerin Değerlendirilmesi Konusunda;

Düzenlenen 26.12.1994 gün ve 165/8 sayılı soruşturma raporu ve 30.12.1994 gün ve 5/1 sayılı izahname ile POAŞ Genel Müdürlüğü Merkez teşkilatı kadro tanımlarından alıntılar yapılarak Muhasebe ve Finansman Daire Başkanlıklarının görev yetki ve sorumluluklarını yerine getirmedeğinden bahisle, dönemin Muhasebe Daire Başkanı Recep Özhan, Finansman Daire Başkanı Celalettin Döver, Muhasebe Daire Başkanı Yardımcısı Selahattin Balta, Bütçe ve Bilanço Şube Müdürü Yaşar Hışır ve Finansman Şube Müdürü Levent Demir'in disiplin cezası ile tecziye edilmelerinin istendiği, görevlerinden alınmalarının ve muhasebe grubunun mahkemeye verilmelerinin temin edildiği,

POAŞ Genel Müdürlüğünün iş akımına göre 19 ayrı ünitede çıkarılan bilançoların, merkezde Muhasebe Daire Başkanlığında (Bütçe ve Bilanço Şube Müdürlüğünde) birleştirilerek POAŞ Genel Müdürlüğünün bilançosu haline getirildiği, Daire Başkanının, bir yardımcı ve bir şube müdürü ile 19 ünitenin 200'e yakın banka hesabının, 30'un üzerinde kasa hesabının, 100'ün üzerinde çek hesabının mutabakatını yapmasında fiziki imkânsızlık bulunduğu, aynı raporda olayların birinci derecede sorumlusu İstanbul Bölge Müdürü hakkında alınan işlemler nazarı itibara alındığı takdirde Muhasebe Daire Başkanı Recep Özhan ile Bütçe ve Bilanço Şube Müdürü Yaşar Hışır'ın tecziye edilerek görevden alınmasının ve mahkemeye verilmesinin hakkaniyet ölçülerini aşan bir tedbir olduğu kanısını uyandırdığı, ancak bu husus mahkeme safahatında bulunduğundan Muhasebe Daire Başkanı, Yardımcısı ile Bütçe ve Bilanço Şube Müdürü hakkında yeni bir tedbir teklif edilemediği,

165/8 sayılı soruşturma raporu ile 5/1 sayılı izahnamede yer alan hatalı ve yanlış bilanço tanzım etmek suretiyle İstanbul Menkul Kıymetler Borsasının ve yatırımcıların yanıltıldığı şeklinde fiilin tanımında ve sonuçlarında yanılğı olduğu zira Sermaye Piyasası Kurulu mevzuatı uyarınca POAŞ bilançolarının bağımsız denetçilere denetletirildiği ve denetim sonucunda İstanbul Menkul Kıymetler Borsasına gönderilen bağımsız denetim firması raporlarında yatırımcıların yanıltıldığını ortaya koyacak herhangi bir hesap hatası veya eksikliğin yer almadığı, bağımsız denetim firmasına ait görev yetki ve sorumluluktan dolayı Muhasebe Daire Başkanı ve Yardımcısına kusur atfetmenin mümkün olamayacağı,

Finansman Daire Başkanlığının kurulduğu 1992 yılından itibaren Muhasebe Daire Başkanlığı ile işbirliği yapmak suretiyle, bölge müdürlüklerinde karşılıksız çek takibi, bayilere tanınacak provizyon limiti konularında yapılması muhtemel eksik hatalı veya kasıtlı uygulamaların önlenmesini teminen karşılıksız çek takip programı, provizyon limit programı gibi bilgisayar programları hazırlatarak uygulamaya koyduğu, bu şekilde POAŞ'ın işlemlerinin bilgisayar ortamına alındığı, ayrıca stok kontrol programı gibi çalışmalar ile akaryakıt stok ve satış işlemlerinin disipline edildiği,

Karşılıksız çek takip ve provizyon limiti programlarının uygulanmasına ilişkin sorumluluğun bölge müdürlüklerinde, provizyon limiti programına giriş yetkisinin münhasıran bölge müdürüne ait bulunduğu, POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğünün karşılıksız çek takip programını özellikle uygulamadığı, bu şekilde çeki karşılıksız çıkan bayilere akaryakıt verilmesini temin ettiği, çeki karşılıksız çıkan bayilerin Genel Müdürlükten görülmesini önlemek amacıyla programa giriş yapmadığı, provizyon limitlerini yetkisi olmadığı halde yükselterek bayilere gereksiz yere akaryakıt ve maddenin yağ vermek suretiyle usulsüz işlemleri gerçekleştirdiği, hal böyle iken 165/8 sayılı raporda uygulama sorumluluğu bulunmayan ve olabilecek kaçakların önlenmesi için sistem geliştiren Finansman Daire Başkanı Celalettin Döver, Finansman Şube Müdürü Levent Demir'in tecziye edilmelerinin hakkaniyetin gereği olarak görülmediği,

Zira sistem kurmanın sorumluluğunun ayrı, sistemi uygulama sorumluluğunun ayrı konular olduğu, sistemi kurmanın Finansman Daire Başkanlığının, uygulamanın İstanbul Bölge Müdürlüğünün sorumluluğunda bulunduğu, Finansman Daire Başkanlığının uygulama sorumluluğunu yerine getirmeyen İstanbul Bölge Müdürlüğünün yerine tecziye edildiği,

Özetle İstanbul Bölge Müdürlüğündeki usulsüz işlemlerden sonra yapılan soruşturmalara göre, alınan idari ve hukuki tedbirlerin İstanbul Bölge Müdürlüğünü ilgilendiren kısmının yetersiz kaldığı, POAŞ Genel Müdürlüğünün Muhasebe ve Finansman Daire Başkanlıklarını ilgilendiren kısmının ise maksadını aşan bir seyir izlediği,

10. POAŞ Yönetim Kurulunun ve Genel Müdürünün İstanbul Bölge Müdürlüğündeki Atamalarda ve Yolsuzluk Olayları Üzerinde Kusurlu Olup, Olmadıkları Konusunda;

İstanbul Bölge Müdürlüğündeki usulsüz işlemlerin sorumlularından olan Adnan Barlah'ın Muhasebe Kısım Amirliği ve Finansman Şefliğine atanmasında usul ve mevzuata aykırı bir durum bulunmadığı, bundan dolayı Adnan Barlah'ın bu görevlere atanmasına onay veren POAŞ Genel Müdürlüğüne kusur atfedilmeyeceği,

İstanbul Bölge Müdürlüğünde branşında yüksek öğrenim görmüş olan Erol Yıldırım'ın 1993 yılında Muhasebe Müdürlüğü görevinden alınarak yerine lise mezunu olan Necla Toprak'ın atanmasının isabetli bir atama olmadığı, Erol Yıldırım'ın Muhasebe Müdürlüğü görevinden alınmasında zaruret var ise, yerine yine yüksek okul mezunu bir personelin atanmasının uygun olacağı, bundan dolayı atamaya onay veren POAŞ eski Genel Müdürü M.Korel Aytaç'ın hatalı olduğu,

İstanbul Bölge Müdürlüğündeki yolsuzluk olaylarını gerçekleştiren personel ve bayiler ile POAŞ Yönetim Kurulu ve Genel Müdürü arasında menfaat ilişkisi olduğunu gösterecek bir kanıt veya bulgu bulunamadığı,

POAŞ eski Genel Müdürü M.Korel Aytaç'ın, İstanbul Bölge Müdürlüğündeki usulsüz işlemlerin başlangıcını teşkil eden dönemin İstanbul Bölge Müdürü Necdet Özgen'in suistimale yönelik fiillerine ve Kök Petrol Şirketi ile usulsüz işlemlerine 1993 ve 1994 yıllarında düzenlenen müfettiş raporlarına ilişkin olurlar ve vakıf olduğu halde Necdet Özgen'in İstanbul Bölge Müdürlüğü görevinde tutmakla basiretli bir idareci gibi davranmadığı,

POAŞ eski Genel Müdürü M.Korel Aytaç'ın, POAŞ'ın menfaatlerini haleldar eden raporlar düzenlemek, eksik ve objektiflikten uzak rapor tanzim etmek ve bu raporları işleme koymaktan dolayı kusurlu görülen dönemin Teftiş Kurulu Başkanı, Yardımcısı ve bazı müfettişler hakkında düzenlenmiş olan 30.1.1995 tarihli POAŞ Merkez Üst Disiplin Kurulu raporunun gereklerini yerine getirmemekten dolayı hatalı olduğu, aynı hatanın söz konusu raporu POAŞ Yönetim Kuruluna sunmayan Personel Daire Başkanı Nihat Uluçeçen için de geçerli bulunduğu,

Özetle;

Raporumuzun bundan önceki bölümlerinde yer aldığı şekilde finansman ve Muhasebe Daire Başkanlığınca hazırlanan bilgisayar programlarının İstanbul Bölge Müdürlüğü Muhasebesinde kullanılmasını sağlamak için gerekli tedbiri almadığı ve hakkında birçok defa uyarılmasına rağmen hazırlanan bilgisayar programlarını uygulamamakta direnen, birçok yolsuzluk olayına karıştığı ortaya konulan, görevden alınma teklifi getirilen İstanbul Bölge Müdürü Necdet Özgen'i görevden almayarak yolsuzluk olaylarının devamına ve artmasına sebebiyet verdiği, İstanbul Bölgesi Muhasebe Müdürlüğüne kifayetsiz ve sadece lise mezunu olan Necla Toprak'ı atamakla isabetsiz bir tasarrufta bulunduğu, 1992 yılından itibaren rutin teftiş programlarını uygulamayarak yolsuzluk olaylarının zamanında tespit edilmesi imkânını ortadan kaldırdığı, ayrıca POAŞ'a borcu kesinleşen

firmalarla protokol imzalatmak suretiyle firmalar nezdinde açılan ceza ve hukuk davalarının ortadan kalkmasına, firmaların uhdesine malları devretmesine imkân sağlayarak kamu alacağının tahsilini zorlaştırdığı,

11. 1992 yılına ait muhasebe işlemlerinin incelenmesi neticesinde;

Müşteri kredisi kullanan bayilerden 2 258 068 597 TL'sı Hora Petrol'e, 3 444 344 493 TL'sı Isı-Pet'e ait olmak üzere toplam olarak 5 702 413 085 TL tutarındaki çekin tahsil edilmediği,

Müşteri kredi çeklerinin gecikmeli olarak tahsile verilmesi sebebiyle 1992 yılı itibariyle 9 962 270 383 TL tutarındaki gecikme faizi ve faiz KDV'sinin meydana geldiği,

Kredili madeni yağ satışlarında vade aşımına sebebiyet verilmesi sebebiyle 49 725 072 TL tutarındaki gecikme faizinin oluştuğu,

Keza, kredili madeni yağ satışlarına ait çeklerden 60 226 500 TL tutarındaki mal bedeli ve KDV'nin tahsil edilmediği,

Müşteri kredilerine eksik faiz oranı tatbik edilmesi sebebiyle 105 233 148 TL tutarındaki eksik tahsilat yapılmasına sebebiyet verildiği,

Bu çerçevede, toplam olarak 1992 yılı itibariyle 15 879 868 188 TL'sının tahsil edilmediği, belirtilen meblağın akaryakıt fiyatlarında 1992 yılına nazaran 1996 yılı itibariyle %1466 artış meydana geldiği gözönüne alındığı takdirde yaklaşık olarak 232 milyar TL'sına tekabül ettiği,

Ayrıca, 6 281 051 561 TL nakit paranın kasadan alınarak kredi faizi ve KDV'si dahil olmak üzere Isı-Pet'in çeklerine ilave edilmek suretiyle zimmet fiilini içeren suistimalin Adnan Barlah tarafından gerçekleştirildiği,

Çalışma grubu tarafından faturaların Ofis nüshaları ile ilgili olarak yapılan tasnifte 1994 yılının Nisan ayına kadar müşteri kredisi kapsamında mal alan bayilerin faturalarının dosyalanması işlemlerini tamamlandığı, diğer aylara ait tasnif çalışmalarına devam edildiği,

1993, 1994 yıllarına ait alınan çek, bankalar, müşteri kredi hesapları ağırlıklı olmak üzere muhasebe kayıtlarının incelenmesine ve usulsüz işlemlerin tespit edilerek belgelendirilmesi ile ilgili çalışmaların sürdürüldüğü,

Kesin Ofis zararı ve finans kaybının tespit edilmesinin çalışmaların sonuçlanmasıyla mümkün olacağı,

12. Kasım 1993 ve Eylül 1994 tarihleri arasında çekler hesabına tediye fişi düzenlemek ve sair işlemler sebebiyle İstanbul Bölge Müdürlüğü kasasından cem'an 19 840 692 892 TL'sının alındığı, bahse konu meblağın 11 890 348 000 TL'lık kısmının yerine Özosmanlı Petrol Şirketine ait muhtelif tarih ve sayılı çeklerin konulduğu, bu çeklerin 5 günlük çeklerle beraber tahsil edildiği, böylece anılan şirketin Ofisten alındığı belirlenen parayı sermaye edindiği, kasadan alındığı tespit edilen ve Ofise geri ödendiğine dair herhangi bir belge bulunamayan 7 950 979 348 TL'sından Finansman Şefi Adnan Barlah, Muhasebe Müdürü Necla Toprak, Muhasebe Müdür Yardımcısı Beyhan Ökten, finansman memuru Süreyya Selvi ve veznedar Adnan Çoban'ın zimmetine geçirdiği,

13. Petrol Ofisi A.Ş. Genel Müdürlüğüne yayımlanan 16.4.1993 tarihli Genelge C(4) ve B(29) hükümlerine aykırı olarak 17.10.1994 tarihinden itibaren kredi tahsilat ve cari hesap şefi, bu tarihten itibaren muhasebe müdür yardımcısı görevlerini yürüten Zehra Özgen'in şefliğine bağlı klavyeyle bayilerin provizyon limitlerini yetkisiz ve usulsüz olarak artırmak suretiyle bayilere açık çekle ve kredili akaryakıt teslimatı yapılmasına ve Ofis zararının meydana gelmesine sebebiyet verdiği,

Dönemin Ticaret Şube Müdürü Recep Karaduman ve Ticaret Şefi Hasan Aydoğmuş'un öte yandan, provizyon limiti uygulamasının yürürlüğe girmesinden önce müşteri kredisi kullanan bayilerin kredili çekişlerine ait sipariş mektuplarının büyük bir kısmında bayinin kredi durumunun uygun olup olmadığına dair herhangi bir meşruhat bulunmamasına rağmen kredili olarak fatura düzenlenmesine, 1992 yılı sonu itibarıyla müşteri kredisi kullanan bazı bayilere mevcut teminat mektubu tutarlarının üzerinde kredili satış yapılmasına sebebiyet vermek ve provizyon limit uygulamasının yürürlüğe girmesini müteakip limitlerin kısa süreler içerisinde bayi talepleri doğrultusunda değiştirmek suretiyle kusurlu davrandığı,

14. İstanbul Büyükşehir Belediyesinden POAŞ tarafından kiralanmış bulunan istasyon yerlerinin işletmecileri olan ORSAY A.Ş.'den 179 700 \$ nakit olarak alınması gerekirken yerine İmaoğlu Seracılık firması adına düzenlenmiş çek alındığı ve bu çekin tahsil edilmediği, NEMA Petrol firmasından 165 000 \$ tahsil edilmesi gerekirken yerine TL karşılığı teminat mektubu alındığı ve alınan teminat mektubunun nakte çevrilmediği, ISI-PET firmasından 90 000 \$ tahsil edilmesi gerekirken, yerine TL karşılığı teminat mektubu alındığı ve alınan teminat mektubunun nakde çevrilmediği, bu uygulama ile bayilere çıkar sağlanarak POAŞ'ın zararına uğratıldığı,

B) İSKENDERUN BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ VE DİĞER KONULARDA;

1. İskenderun Bölgesinde İhalelerin Çoğunun Turuvay Şirketine Verildiği Konusunda;

POAŞ İskenderun Bölge Müdürlüğüne 1991-1994 yılları arasında yapılan ihalelerden sadece bir tanesine katılan Turuvay Şirketinin bu ihalede yer alan 4 taşıma işinden sadece ikisini aldığı ve şirketin kazandığı personel servisi ihalesinde usul ve mevzuata aykırı bir husus bulunmadığı,

2. Petrol Ofisi İskenderun Sosyal Tesislerinde Yapılan Bir Düğünde PKK Şarkıları Söylenildiği Konusunda;

POAŞ İskenderun Bölge Müdürlüğü Lokalinde yapılan bir düğünde gerçek silahlar ile havaya ateş edilmiş olsa bile, bu durumdan lokali bedeli mukabilinde kiraya vermiş olan POAŞ İskenderun Bölge Müdürlüğü yetkililerinin sorumlu tutulamayacağı, düğünün aynı zamanda Nahçıvan Başbakan Yardımcısına ait olduğundan yarı resmi bir mahiyet arzettiği, yabancı konukların ve İskenderun mülki erkanının davetli olduğu bir düğünde silah araması yapılması, olaya anında kolluk kuvvetlerinin müdahale ettirilmesi gibi tedbirlerin genel asayişe yönelik olduğu, olayın kamu güvenliğini sarsan bir olay olmaması nedeniyle bu tür tedbirler alınmamış olmasından dolayı herhangi bir kamu görevlisine kusur izafe etmenin söz konusu olamayacağı, kaldı ki düğünde gerçek silahlar ile ateş edildiğinin kanıtlanmadığı, aynı durum düğünde Kürtçe şarkılar söylendiği iddiası için de sözkonusu olduğu, bölücü şarkılar söylendiğine dair bir kanıt bulunmadığı, düğünün İskenderun ve Nahçıvanda ikamet eden ailelere ait olması nedeniyle muhtemelen Arapça ve Azeri lehçesi ile şarkılar söylendiği, bu durumun da suç teşkil etmediği,

3. Ahmet Alper'in PKK Renkli Tankerlere Öncelik Verdiği Konusunda;

POAŞ İskenderun eski Bölge Müdürü Ahmet Alper'in PKK renkli tankerlere dolumda öncelik ve ihaleleri bu düşüncedeki insanlara verdiği konusunda bir bulgu, bilgi, kayıt bulunmadığı,

4. Adana Hava İkmal Amiri Nafi Tosun'un, Nakliyecisi Mehmet Emin Değer'in Baskısı İle Görevinden Alındığı ve Yerine İlkokul Mezunu DYP İskenderun İlçe Yönetim Kurulu Üyesi Ökkeş Siyahoğlu'nun Atandığı Konusunda;

POAŞ Adana Hava İkmal Amiri Nafi Tosun'un görevinden alınarak yerine Ökkeş Siyahoğlu'nun atanmasında bozuk Jet A-1 yakıtı olayının ve nakliyecisi Mehmet Emin Değer'in etkisinin olmadığı, Adana Hava İkmal Ünitesi, İskenderun Bölge Müdürlüğüne bağlı olmadığından tayin konusunda İskenderun eski Bölge Müdürü Ahmet Alper'in yetkisinin bulunmadığı,

Ancak ticaret lisesi mezunu Nafi Tosun'un görevinden alınarak yerine o tarihte ilkokul mezunu olan Ökkeş Siyahoğlu'nun atanmasının isabetli olmadığı, atamanın siyasi etkiler ile yapıldığı, Ökkeş Siyahoğlu'nun Adana Hava İkmal Amirliğine atanabilmesi için Nafi Tosun'un görevinden alındığı ihtimalinin güçlü olduğu,

5. Tüpraş'tan Alınan Malzemelere Katkı Maddesi Katıldığı ve Ülkeye Kaçak Sokulan Akaryakıtla Değiştirilerek Petrol Ofisi Depolarına Nakledildiği, Uluslararası Nakliye Şirketi Sahibi Mehmet Emin Değer Tarafından Nakledilen Malzemelerde Bu Şekilde Tespitler Olduğu Konusunda;

1994 yılında Değer Nakliyat Limited Şirketi tarafından Kırıkkale Rafinerisinden POAŞ İskenderun Bölge Müdürlüğüne nakledilen 389 tanker benzinin +15°C kesafetinin 0, 7400 değerinin üzerinde olduğu, benzinin İskenderun Bölge Müdürlüğüne bu şekilde kabul edilerek bayilere satışının yapıldığı, Tüpraş Rafinerileri tarafından imal edilen benzinin maksimum +15°C kesafetinin 0, 7400 değerinin üzerinde olmaması gerektiği, keza Kırıkkale Rafinerisi tarafından aynı dönemde üretilen benzinlerin +15°C kesafetinin 0, 7376 ile 0, 7399 arasında değiştiği,

Benzinin standart kalite kontrolünde kullanılan +15°C kesafet tespitine göre 389 tanker benzinin kalitesinde bozulma olduğu, ancak nakliyenin yapıldığı dönemde ve nakliyecisi Mehmet Emin Değer tarafından da talep edildiği halde, benzindeki kesafet yükselmesinin nedenini kesin bir şekilde ortaya koyacak oktan testi, destilasyon analizi gibi analizlerin yapılmamış olması nedeniyle, bugün için benzindeki kesafet yükselmesinin ve kalite bozukluğunun nedenlerini somut bir şekilde kanıtlamanın mümkün olamayacağı,

Benzin nakliyesinin yapıldığı dönemde kesafet yükselmelerini ve fireleri inceleyen Başmüfettiş Şükrü Göksoy'un yaptığı incelemede ve düzenlendiği 24.1.1995+44/1 sayılı inceleme raporunda İskenderun Bölge Müdürlüğüne tahliye edilen benzinin evsafına uygun olmadığını gösteren belgelere yer verdiği halde, bu durumun nedenlerini tespit etmemesinin yetersizlik ve eksiklik olduğu,

Bu konuda Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının 7.6.1996 tarihli iddianamesi ile POAŞ eski Genel Müdürü M.Korel Aytaç, POAŞ eski Teftiş Kurulu Başkanı Yalçın Gökçe, Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı Ahmet Şahin ve Başmüfettiş Şükrü Göksoy aleyhine Türk Ceza Kanununa göre "Görevi Kötüye Kullanmak", nakliyecisi Mehmet Emin Değer aleyhine "Güveni Kötüye Kullanmak" fiillerinden dolayı Ankara 16 ncı Asliye Ceza Mahkemesinde ceza davası açıldığından bu aşamada yapılacak bir işlem bulunmadığı,

Ancak İskenderun Bölge Müdürlüğüne 1994 yılında yapılan benzin nakliyesi sırasında akaryakıtın +15°C kesafetinin yüksek olmasının ve kalite bozulmasının nedenlerini araştırmadan uygun diyerek kabulünün, sözleşme hükümlerine ve POAŞ'ın menfaatlerine aykırı olmasına rağmen gerçekleştirilmesinin hatalı ve yanlış bir işlem olduğu,

6. Şehit Anaları Vakfı Gibi Bazı Vakıflara Ayrıcalık Tanındığı Konusunda;

Şehit Anaları Vakfına bayilik verilmesi projesinin aralarında İzmir'in bulunduğu satış öncelikli vilayetlerde halen Kamu Kurum ve Kuruluşlarına ait arsalar üzerinde istasyon inşa edilerek, ortalama 20 yıl intifa hakkı karşılığı istasyonun POAŞ logosu ile faaliyet göstermesine olanak tanıyan uygulama kapsamında olduğu, projenin POAŞ Kredi Genel Esaslarına uygun bulunduğu, Şehit Anaları Vakfının İzmir'deki arsanın mülkiyetini alamaması nedeniyle projenin gerçekleşmediği,

7. Babaharman İstasyonunun İntifa Hakkı Konmadan Satıldığı Konusunda;

Ankara/Dışkapı Babaharman İstasyonunun mülkiyetinin POAŞ'ın %14 hisse ile ortak olduğu Petrol-Tur Limited Şirketine ait olması nedeniyle istasyonun satışı hususunda Petrol Ofisi yöneticileri hakkında yapılacak herhangi bir işlem olmadığı,

Ancak sözkonusu istasyon için 1992 yılında Petrol Tur Limited Şirketi ile yapılan bayilik sözleşmesinde yeralan intifa hakkının Yönetim Kurulu Kararı olmasına rağmen tapuya tescil edilmesi neticesinde, POAŞ'ın hak kaybına uğramasına neden olan sorumluların ortaya çıkarılması hususunda POAŞ tarafından soruşturma açılması, ayrıca, Petrol Tur Limited Şirketi ile yapılan bayilik sözleşmesinde bu hususta yeralan cezaî şart hükmünün uygulanabilmesi için POAŞ Hukuk Müşavirliğinin görevlendirilmesi gerektiği,

8. Bazı Bayilerin Yönetim Kurulu Kararlarının Hilafına Bayilik Sözleşmelerinin uzatıldığı Konusunda;

Bazı bayilerin sözleşmelerinin yönetim kurulu kararlarının hilafına yenilendiği konusunda müşahhas bir bayii belirtilmediğinden dolayı sondaj usulü ile yapılan inceleme neticesinde, iddiada yer alan yönetim kurulu kararlarının aksine bayii sözleşmelerinin uzatıldığı hususunu doğrulayacak bir bilgi ve belge elde edilemediği,

9. 150 Adet Akaryakıt Sayacı Alınması Konusunda;

1991 yılında ilk partide alımı gerçekleştirilen 50 adet sayacın ünitelere monte edilmesini müteakip randıman alınıp alınmayacağını beklemeden aynı sayaçlardan ihale yapılmaksızın 100 adet daha alınmasının hatalı olduğu, söz konusu hatanın alımı gerçekleştirilen dönemin POAŞ Yönetim Kuruluna ait olmadığı, bu olaydaki hatalı işlemin 50 adet sayacın şartlı alındığını ve henüz denemediğini müspet veya menfi sonuçlarının görülemediğini Yönetim Kuruluna sunmayan dönemin Malzeme İkmal Daire Başkanı Sevim Uğur, Yardımcısı Tayyip Müftüoğlu ve Malzeme Alım Şube Müdürü Nazmi Ertürk'e ait olduğu,

Sayaçlardan randıman alınmadığını ve gereksiz alım yapıldığını 1993 yılında tespit eden Başmüfettiş Ahmet Akdemir ile zamanın Teftiş Kurulu Başkanlığının, ayrıca gerek Teftişten gerekse idarî kademelerden bu konuda menfi raporlar alan POAŞ Genel Müdürlüğünün gereksiz sayaç alımı hususunda malî, idarî ve disiplin yönüyle işlem tesis etmemesinin eksiklik olduğu,

Ancak halen ihale aşamasında olan dolum ünitelerinin revizyonu ve otomasyon projesinin gerçekleşmesi ve projeden müspet sonuç alınması halinde 150 adet Brooks marka sayaçtan verim alınabileceği, bu takdirde POAŞ'ın modern bir ikmal sistemine geçmesinin gerçekleşeceği ve dolayısıyla 150 adet Brooks marka sayaç alınması işleminin faydalı sonuç verebileceği,

Netice ve kanaatine varılmıştır.

C) CUMHURİYET SAVCILIĞINA SUÇ DUYURUSUNDA BULUNULACAK PERSONEL

1. Mustafa Korel Aytaç

Kusurlu fiil ve davranışları :

Finansman ve Muhasebe Daire Başkanlığınca hazırlanan bilgisayar programlarının İstanbul Bölge Müdürlüğü Muhasebesinde kullanılmasını sağlamak için gerekli tedbiri almamak, bir çok defa uyarılmasına rağmen hazırlanan bilgisayar programlarını uygulamamakta direnen, bir çok yolsuzluk olayına karıştığı ortaya konan ve hakkında görevden alınma teklifi getirilen İstanbul Bölge Müdürü Necdet Özgen'i görevden almayarak tespit çalışmalarını tamamlanan ve 1996 yılı rakamlarıyla 232 milyara baliğ olan 1992 yılında ve tespit çalışmaları henüz tamamlanmayan ancak kurum müfettişlerince ait oldukları yıl rakamlarıyla 148 milyara baliğ olan 1993 ve 1994 yıllarında gerçekleşen yolsuzluk olaylarının devamına ve artmasına sebebiyet vermek, 1992 yılından itibaren rutin teftiş programlarını uygulamayarak yolsuzluk olaylarının zamanında tespiti edilmesi imkânını

ortadan kaldırmak, POAŞ'a borcu kesinleşen firmalarla protokol imzalatmak suretiyle firmalar nezdinde açılan ceza ve hukuk davalarının ortadan kalkmasına, firmaların uhdesindeki malları devretmesine imkân sağlayarak kamu alacağını zorlaştırmak, POAŞ Müfettişlerinin tespit ettiği yolsuzluk yapan bayilerden açık çek aldırtmak, bu çekleri asıl kurum zararı olan 138 milyar TL. yerine 41 milyar TL. olarak doldurtmak suretiyle kurumu 97 milyar TL. zarara uğratmak, görevini ihmal etmek, İlkokul mezunu Ökkeş Siyahoğlu'nun Adana Hava İkmal Amirliğine, lise mezunu Necla Toprak'ın İstanbul Bölge Muhasebe Müdürlüğüne atanmalarına onay vermek. İstanbul Bölge Müdürlüğündeki yolsuzluk olayları ile ilgili 30.1.1995 tarihli POAŞ Üst Disiplin Kurulu raporunu onaylamasına karşılık gereklerini yapmamak fiillerinden dolayı hakkında T.C.K. 203. maddesine istinaden Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması,

2. Yalçın Gökçe ve Ahmet Şahin

Kusurlu fiil ve davranışları :

İstanbul Bölge Müdürlüğündeki yolsuzluk olaylarının tarama teftiş yöntemi ile tespit edilmesi emredildiği halde bunu yerine getirmemek. Hatalı iş talimatı düzenlemek. Daha evvel yolsuzluk olaylarına karışan bayileri ve personeli aklayan müfettişleri aynı konulardaki soruşturma grubunda görevlendirerek fiillerinin gizlenmesini sağlamak. 1993 yılından bu yana birbirine tezat teşkil eden raporları işleme koymak. Teftiş Kurulu Yönetmeliğinin verdiği yetki ve sorumluluğu kullanmamak suretiyle raporlardaki eksik bilgi ve belgeleri tamamlattırmamak. Dolayısıyla Kurum zararının sürüncemede kalmasına ve POAŞ'ın menfaatlerinin haleldar edilmesine neden olmak. Sorumlu personel hakkındaki eksik idarî ve cezaî teklif ve tedbirlere müdahale etmemek. Bu şekilde dönemin İstanbul Bölge Müdürü Necdet Özgen hakkında Sözleşmeli Personel Yönetmenliği hükümlerine göre gerekli işlemin tesis edilmesine engel olunmasının yanı sıra, Teftiş Kurulu Yönetmeliğinin verdiği yetki ve sorumluluğu kullanmayarak, raporlardaki eksik bilgi ve belgeleri tamamlattırmamak suretiyle kurum zararının sürüncemede kalmasına ve POAŞ'ın menfaatlerinin haleldar edilmesine neden olan POAŞ Teftiş Kurulu Başkanı Yalçın Gökçe ile yardımcı Ahmet Şahin hakkında T.C.K.'nun 203 ve 230. maddelerine istinaden Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması,

3. Necdet Özgen

Kusurlu fiil ve davranışları :

1. 1992 yılında Kök ve Keç Petrol Firmaları tarafından keşide edilen karşılıksız çekleri yetkisi olmadığı halde karşılıksız çek işlemine tabi tutmadan yeni çekler ile değiştirerek, bayilerin borçlarını ertelemek, ertelediği borçlara faiz uygulamamak.

2. 1992 yılında bayiliği bitmiş olan Kök Petrol'u yalan beyan ile POAŞ Genel Müdürlüğüne bayi olarak göstermek suretiyle, Kök Petrol'e ait yolsuzluk işlemlerinin temelinde olan kredili akaryakıt sözleşmesi yapılmasını sağlamak.

3. Yine POAŞ'ı dolandırmış olan bayilerin arasında bulunan Kayrak Petrol tarafından keşide edilen karşılıksız çekleri karşılıksız işlemine tabi tutmadan yetkisi olmadığı halde yeni çekler ile değiştirmek.

4. 1993 yılında ortalama 8 milyar TL. akaryakıt bedelini ödemeyerek POAŞ'ı dolandıran Kayrak Petrol Firmasının 1994 yılı başına olayları inceleyen Başmüfettiş Nuri Ardıç'a iyi niyetli ve borcuna sadık bir bayi olarak göstererek yalan ve yanlış beyanda bulunmak, soruşturmanın seyrini değiştirmek.

5. Tüm merkez ve taşrada karşılıksız çek olaylarına dayanan usulsüz işlemlerin önüne geçmek amacıyla POAŞ Genel Müdürlüğü tarafından 1993 yılında uygulamasına geçilen bilgisayar ortamında karşılıksız çek takip programını yolsuzluk olaylarının tespit edildiği Ekim 1994 ayına kadar

bilerek ve isteyerek uygulamamak suretiyle POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğünde, karşılıksız çeklerden kaynaklanan bütün usulsüz işlemlerin devamına imkân sağlamak.

6. Bayilere teminatlarının ve provizyon limitlerinin üzerinde akaryakıt verilmesini ve bu şekilde POAŞ'ın dolandırılmasını önlemek maksadıyla POAŞ Genel Müdürlüğü tarafından bütün ünitelerinde uygulamasına geçilen bilgisayar ortamında provizyon limiti programının doğrudan bölge müdürüne yüklediği görev ve sorumlulukları bilerek ve isteyerek yerine getirmemek, yetkiler tarafında toplandığı halde yetkilerini alt düzeydeki personele devretmek suretiyle başta Kök Petrol, Kayrak Petrol olmak üzere çok sayıda bayie müteaddit defalar provizyon ve teminat limitlerinin üzerinde akaryakıt verilmesini ve bu tarz verilmiş olan akaryakıt bedelinin ödenmeyerek POAŞ'ın dolandırılmasına neden olmak ve imkân sağlamak.

7. İstanbul Büyükşehir Belediyesinden POAŞ tarafından kiralanmış bulunan istasyon yerlerinin işletmecileri olan Orsay A.Ş.'den 179 700 USD.'yi nakit olarak alması gerekirken yerine İmamoglu Seracılık Firması adına düzenlenmiş çek almak, bu çekin tahsil edilememesine neden olmak, Nema Petrol firmasından 165 000 USD. tahsil etmesi gerekirken yerine TL. karşılığı teminat mektubu almak ve teminat mektubunu nakte çevirmemek. Isı-Pet Firmasından 90 000 USD. tahsil etmesi gerekirken yerine TL. karşılığı teminat mektubu almak ve teminat mektubunu nakte çevirmemek, bayiler ile yapılmış olan sözleşmeleri yetkisi olmadığı halde değiştirerek bayilere çıkar sağlamak bu şekilde ayrıca POAŞ'ın zararına neden olmak.

8. POAŞ taşra teşkilatı kadro tanımları, POAŞ sözleşmeli personel yönetmeliği, Kasa, Banka ve Kıymetli Evrak İşlemleri Genel Esası (Genel Esasın özellikle günlük banka pozisyonları bölge müdürü tarafından izlenecektir. tarındaki hükümleri) ve diğer POAŞ genelge ve talimatlarının bölge müdürüne verdiği görev yetki ve sorumlulukları kullanmamak suretiyle 1992 yılından itibaren tarafından organize edilen, başlatılan yolsuz işlemlerin yönetimi altındaki bölge müdürlüğünde yapılmasına imkân sağlamak ve kurumu çalışmalarına devam eden komisyonca görevlendirilen bir ekip tarafından şu ana kadar tespiti yapılan 1992 yılı içinde yaklaşık 16 milyar (1992 rakamları ile) ayrıca tespit çalışmaları neticesinde belirlenecek 1993 ve 1994 yılı için belirlenecek miktar kadar zarara uğratmak fiillerinden dolayı hakkında T.C.K'nun 202, 31, 33 ve 80. maddelerine istinaden Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması,

4. Erol Yıldırım

Kusurlu fiil ve davranışları :

1. Tüm merkez ve taşrada karşılıksız çek olaylarına dayanan usulsüz işlemlerin önüne geçmek amacıyla POAŞ Genel Müdürlüğü tarafından 1993 yılında uygulamasına geçilen bilgisayar ortamında karşılıksız çek takip programını yolsuzluk olaylarının tespit edildiği Ekim 1994 ayına kadar bilerek ve isteyerek uygulamamak suretiyle POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğünde, karşılıksız çeklerden kaynaklanan bütün usulsüz işlemlerin devamına imkân sağlamak.

2. POAŞ taşra teşkilatı kadro tanımları, POAŞ sözleşmeli personel yönetmeliği, Kasa, Banka ve Kıymetli Evrak İşlemleri Genel Esası (Genel Esasın özellikle Muhasebe Müdürü ve İdarî Bölge Müdürü yardımcısına yüklediği görevler) ve diğer POAŞ genelge ve talimatlarının Muhasebe Müdürü ve İdarî Bölge Müdür Yardımcısına verdiği görev yetki ve sorumlulukları kullanmamak, Ticaret İşletme ve Muhasebe Birimleri arasında günlük stok-satış-hâsılat mutabakatını doğru yaptırmamak suretiyle 1992 yılından itibaren başlatılan ve aşağıda ayrıntısı gösterilen yolsuz işlemlerin yönetimi altındaki Muhasebe biriminde yapılmasına imkân sağlamak ve kurumu zarara uğratmak (Ayrıca, Komisyonumuz tarafından bir POAŞ müfettişi başkanlığında oluşturulan ekip tarafından tespit edilecek diğer kurum zararları neticesinde ilgililerin POAŞ'a verdiği zarar miktarının yeniden belirlenmesi gerekecektir.) fiillerinden dolayı hakkında T.C.K.'nun 202, 31, 33 ve 80. maddelerine istinaden Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması,

5. Necla Toprak

Kusurlu fiil ve davranışları :

a) Kasada fiilen bulunan para ile kasa kayıtlarının mutabık olması gerektiği halde kasa fazlası yaratmak suretiyle kasadan para almak veya doğrudan zimmete para geçirmek.

b) Tahsilat için bankaya verilen bazı bayilerin çekleri karşılıksız çıktığı halde işleme almamak, karşılıksız çek bilgilerini kayıtlara geçirmemek, böylece provizyon limiti programını devredışı bırakarak mal verilmemesi gereken ve karşılıksız çek keşide eden bazı bayilere mal verilmesine neden olmak.

c) Kasadan bankaya nakit para çıkışı yapılmış gibi muhasebe kaydı düzenlemek, ancak parayı bankaya yatırmamak ve zimmet fiili oluşturmak.

d) Bazı bayilerin karşılıksız çeklerini işleme almayarak, sürekli olarak yetkisiz bir şekilde yeni çeklerle değiştirmek.

e) Bir kısım bayilerin karşılıksız çeklerini muhasebe kayıtlarında tahsil edilmiş gibi göstererek imha etmek.

f) Bayilerden alınan bir kısım çekleri, muhasebe kayıtlarında bankaya gönderilmiş gibi işleme almak, ancak çekleri bankaya vermeyerek, yok etmek.

g) Bazı bayilerin müşteri kredisi kapsamında verdiği çekleri, zamanında tahsil etmemek ve yeni çekler ile yetkisiz bir şekilde değiştirmek. Ayrıca, müşteri kredisi kapsamındaki bazı satışlardan faiz almamak, faiz alınıp alınmadığını belgelendirmemek, bazı satışlardan ise eksik faiz tahsil etmek.

h) Bazı bayilerin borçlarını muhasebe kayıtlarında tahsil edilmiş gibi göstermek, ancak borcu başka bayiin hesabına aktarmak.

i) Yolsuzluk olaylarını gizlemek amacıyla çek döküm listeleri gibi bazı belgeleri hiç düzenlememek veya mevcutları yok etmek, banka hesap ekstrelerini istememek mevcutları muhafaza etmemek, tahsil tediye ve mahsup fişlerini usulüne ve gerçeğe uygun şekilde düzenlememek, tahsilata ve ödemeye dair belgeleri muhafaza etmemek, imha etmek, belgelerin imza işlemini tekemmül ettirmemek.

j) Bazı bayi borçlarını ilgisiz hesaplara aktarmak.

k) Seçkin Petrol ile Adnan Çoban'ın yakınlarına ait Özsoğanlı Petrol ve diğer bazı bayilere ait banka çeklerini kullanılması suretiyle kasadan yüklü miktarda nakit para almak.

Şeklinde emirde bulunan Adnan Barlah, Adnan Çoban, N.Süreyya Selvi tarafından yapılmış olan yolsuzluklara neden olmak ve ortam hazırlamak. POAŞ taşra teşkilatı kadro tanımlarında, POAŞ Sözleşmeli Personel Yönetmeliğinde, Kasa, Banka, Kıymetli Evrak İşlemleri Genel Esasında, provizyon limiti ve karşılıksız çek takip programları ile ilgili POAŞ Genelge ve talimatlarında ve diğer POAŞ mevzuatında kayıtlı bulunan görev, yetki ve sorumlulukları kasıtlı olarak yerine getirmeyerek, zimmet ve emniyeti suiistimal, evrakta sahtekârlık suçlarının işlenmesine neden olmak, suça iştirak etmek, kurum zararına sebebiyet vermek.

Neticede bu güne kadar tespit edilebilen rakamlara göre 1 583 715 559 TL.'nin Adnan Çoban ve N.Süreyya Selvi tarafından, 21 578 609 369 TL.'nin Adnan Barlah tarafından zimmetlerine geçirilmesine neden olmak. 7 950 979 348 TL.'i Beyhan Ökten, Adnan Barlah, Adnan Çoban, N.Süreyya Selvi ile birlikte müştereken ve müteselsilen zimmetine geçirmek.

Asya Petrol'e 5 156 419 860 TL., Kayrak Petrol'e 7 596 155 200 TL., Özden Petrol'e 9 981 334 300 TL., Hora Petrol'e 22 071 858 217 TL., İzcan Petrol'e 1 433 884 042 TL., Isı-Pet'e 56 469 940 437 TL., Kök Petrol'e 17 824 164 661 TL., olmak üzere toplam 120 533 756 717 TL. akaryakıt ve madeniyacı karşılıksız verilmesine neden olmak.

Özosmanlı Petrol'e 11 890 348 400 TL., Seçkin Petrol'e 3 091 991 069 TL. POAŞ parasını kaynak olarak kullandırmak. Bu fiili, haklarında suç duyurusu yapılmış bulunan POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğü'nün diğer personeli ile birlikte müştereken ve müteselsilen işlemek.

Kök Petrol A.Ş.'ye teminatının 18 454 351 056 TL. üzerinde akaryakıt verilmesine, bu miktar karşılıksız kalmasına neden olmak fiillerinden dolayı hakkında T.C.K.'nun 202/2, 31, 33 ve 80. maddelerine istinaden Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması,

6. Beyhan Ökten

Kusurlu Fiil ve Davranışları :

a) Kasada fiilen bulunan para ile kasa kayıtlarının mutabık olması gerektiği halde kasa fazlası yaratmak suretiyle kasadan para almak veya doğrudan zimmete para geçirmek.

b) Tahsilat için bankaya verilen bazı bayilerin çekleri karşılıksız çıktığı halde işleme almamak, karşılıksız çek bilgilerini kayıtlara geçirmemek, böylece provizyon limiti programını devredışı bırakarak mal verilmemesi gereken ve karşılıksız çek keşide eden bazı bayilere mal verilmesine neden olmak.

c) Kasadan bankaya nakit para çıkışı yapılmış gibi muhasebe kaydı düzenlemek, ancak para-yı bankaya yatırmamak ve zimmet fiili oluşturmak.

d) Bazı bayilerin karşılıksız çeklerini işleme almayarak, sürekli olarak yetkisiz bir şekilde yeni çeklerle değiştirmek.

e) Bir kısım bayilerin karşılıksız çeklerini muhasebe kayıtlarında tahsil edilmiş gibi göstere-rek imha etmek.

f) Bayilerden alınan bir kısım çekleri, muhasebe kayıtlarında bankaya gönderilmiş gibi işleme almak, ancak çekleri bankaya vermeyerek, yok etmek.

g) Bazı bayilerin müşteri kredisi kapsamında verdiği çekleri, zamanında tahsil etmemek ve yeni çekler ile yetkisiz bir şekilde değiştirmek. Ayrıca, müşteri kredisi kapsamındaki bazı satışlardan faiz almamak, faiz alınıp alınmadığını belgelendirmemek, bazı satışlardan ise eksik faiz tahsil etmek.

h) Bazı bayilerin borçlarını muhasebe kayıtlarında tahsil edilmiş gibi göstermek, ancak borcu başka bayiin hesabına aktarmak.

i) Yolsuzluk olaylarını gizlemek amacıyla çek döküm listeleri gibi bazı belgeleri hiç düzenle-memek veya mevcutları yok etmek, banka hesap ekstrelerini istememek, mevcutları muhafaza et-memek, tahsil tediye ve mahsup fişlerini usulüne ve gerçeğe uygun şekilde düzenlememek, tahsi-lata ve ödemeye dair belgeleri muhafaza etmemek, imha etmek, belgelerin imza işlemini tekemmül ettirmemek.

j) Bazı bayi borçlarını ilgisiz hesaplara aktarmak.

k) Seçkin Petrol ile Adnan Çoban'ın yakınlarına ait Özosmanlı Petrol ve diğer bazı bayilere ait banka çeklerinin kullanılması suretiyle kasadan yüklü miktarda nakit para almak.

Şeklinde emrinde bulunan Adnan Barlah, Adnan Çoban, N.Süreyya Selvi tarafından yapılmış olan yolsuzluklara neden olmak ve ortam hazırlamak. POAŞ taşra teşkilatı kadro tanımlarında, Toplu İş Sözleşmesinde, Kasa, Banka, Kıymetli Evrak İşlemleri Genel Esasında, provizyon limiti ve karşılıksız çek takip programları ile ilgili POAŞ Genelge ve talimatlarında ve diğer POAŞ mev-zuatında kayıtlı bulunan görev, yetki ve sorumlulukları kasıtlı olarak yerine getirmeyerek, zimmet ve emniyeti suiistimal, evrakta sahtekarlık suçlarının işlenmesine neden olmak, suça iştirak etmek, kurum zararına sebebiyet vermek,

Neticede bu güne kadar tesbit edilebilen rakamlara göre 1 583 715 559 TL.'nin Adnan Çoban ve N.Süreyya Selvi tarafından, 21 578 609 369 TL.'nin Adnan Barlah tarafından zimmetlerine ge-çirilmesine neden olmak. 7 950 979 348 TL.'i Necla Toprak, Adnan Barlah, Adnan Çoban, N.Sü-reyya Selvi ile birlikte müştereken ve müteselsilen zimmetine geçirmek.

Asya Petrol'e 5 156 419 860 TL., Kayrak Petrol'e 7 596 155 200 TL., Özden Petrol'e 9 981 334 300 TL., Hora Petrol'e 22 071 858 217 TL., İzcan Petrol'e 1 433 884 042 TL., Isı-Pet'e 56 469 940 437 TL., Kök Petrol'e 17 824 164 661 TL., olmak üzere toplam 120 533 756 717 TL. akaryakıt ve madeniyatı karşılıksız verilmesine neden olmak.

Özsoğanlı Petrol'e 11 890 348 400 TL., Seçkin Petrol'e 3 091 991 069 TL. POAŞ parasını kaynak olarak kullandırmak. Bu fiili, haklarında suç duyurusu yapılmış bulunan POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğü'nün diğer personeli ile birlikte müştereken ve müteselsilen işlemek.

Kök Petrol A.Ş.'ye teminatının 18 454 351 056 TL. üzerinde akaryakıt verilmesine, bu miktarın karşılıksız kalmasına neden olmak fiillerinden dolayı hakkında T.C.K.'nun 202/2, 31, 33 ve 80. maddelerine istinaden Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması,

7. Adnan Barlah

Kusurlu fiil ve davranışları :

a) Kasada fiilen bulunan para ile kasa kayıtlarının mutabık olması gerektiği halde kasa fazlası yaratmak suretiyle kasadan para almak veya doğrudan zimmete para geçirmek.

b) Tahsilat için bankaya verilen bazı bayilerin çekleri karşılıksız çıktığı halde işleme almamak, karşılıksız çek bilgilerini kayıtlara geçirmemek, böylece provizyon limiti programını devredışı bırakarak mal verilmemesi gereken ve karşılıksız çek keşide eden bazı bayilere mal verilmesine neden olmak.

c) Kasadan bankaya nakit para çıkışı yapılmış gibi muhasebe kaydı düzenlemek, ancak para bankaya yatırmamak ve zimmet fiili oluşturmak.

d) Bazı bayilerin karşılıksız çeklerini işleme almayarak, sürekli olarak yetkisiz bir şekilde yeni çeklerle değiştirmek.

e) Bir kısım bayilerin karşılıksız çeklerini muhasebe kayıtlarında tahsil edilmiş gibi göstererek imha etmek.

f) Bayilerden alınan bir kısım çekleri, muhasebe kayıtlarında bankaya gönderilmiş gibi işleme almak, ancak çekleri bankaya vermeyerek, yok etmek,

g) Bazı bayilerin müşteri kredisi kapsamında verdiği çekleri, zamanında tahsil etmemek ve yeni çekler ile yetkisiz bir şekilde değiştirmek. Ayrıca, müşteri kredisi kapsamındaki bazı satışlardan faiz almamak, faiz alınıp alınmadığını belgelendirmemek, bazı satışlardan ise eksik faiz tahsil etmek.

h) Bazı bayilerin borçlarını muhasebe kayıtlarında tahsil edilmiş gibi göstermek, ancak borcu başka bayii hesabına aktarmak.

i) Yolsuzluk olaylarını gizlemek amacıyla çek döküm listeleri gibi bazı belgeleri hiç düzenlememek veya mevcutları yok etmek, banka hesap ekstrelerini istememek, mevcutları muhafaza etmemek, tahsil tediye ve mahsup fişlerini usulüne ve gerçeğe uygun şekilde düzenlememek, tahsilata ve ödemeye dair belgeleri muhafaza etmemek, imha etmek, belgelerin imza işlemini tekemmül ettirmemek.

j) Bazı bayi borçlarını ilgisiz hesaplara aktarmak.

k) Seçkin Petrol ile Adnan Çoban'ın kardeşlerine ait Özsoğanlı Petrol ve diğer bazı bayilere ait banka çeklerinin kullanılması suretiyle kasadan yüklü miktarda nakit para almak.

l) 9.9.1992-31.12.1992 tarihleri arasında nakit bedelle mal alan muhtelif bayi ve müşterilerin ödedikleri 6 281 051 TL. tutarındaki nakit bedeli Petrol Ofisi A.Ş. Bölge Müdürlüğü kasasından almak, bahse konu nakit faturaları kredili işleme tabi tutmak, Isı-Pet'in 45 gün vadeli çeklerine ilave etmek ve gecikmeli olarak tahsil edilmesine sebebiyet vermek,

Noticede bu güne kadar tespit edilebilen rakamlara göre 16 094 327 250 TL.'si hangi bayilere ait olduğu bulunamayan 21 867 424 446 TL.'i münferiden 7 950 979 348 TL.'i Necla Toprak, Beyhan Öktem, Adnan Çoban, Süreyya Selvi ile birlikte müştereken ve müteselsilen zimmetine geçirmek.

Ayrıca, 9.9.1992-31.12.1992 tarihleri arasında nakit bedelle mal alan muhtelif bayi ve müşterilerin ödedikleri 6 281 051 561 TL tutarındaki nakit bedeli Petrol Ofisi A.Ş. Bölge Müdürlüğü kasasından almak, bahse konu nakit faturaları kredili işleme tabi tutmak ve Isı-Pet'in 45 gün vade- li çeklerine ilave etmek suretiyle veznedar Adnan Barlah ile birlikte müştereken ve müteselsilen zimmetine geçirmek.

Asya Petrol'e 5 156 419 860 TL., Kayrak Petrol'e 7 596 155 200 TL., Özden Petrol'e 9 981 334 300 TL., Hora Petrol'e 22 071 858 217 TL., İzcan Petrol'e 1 433 884 042 TL., Isı-Pet'e 56 469 940 437 TL., Kök Petrol'e 17 824 164 661 TL., olmak üzere toplam 120 533 756 717 TL. akaryakit ve madeniyacı karşılıksız vermek. Bu fiili, haklarında suç duyurusu yapılmış bulunan POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğü'nün diğer personeli ile birlikte müştereken ve müteselsilen işlemek.

Özsoğanlı Petrol'e 11 890 348 400 TL., Seçkin Petrol'e 3 091 991 069 TL. POAŞ parasını kaynak olarak kullanılmak. Bu fiili, haklarında suç duyurusu yapılmış bulunan POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğü'nün diğer personeli ile birlikte müştereken ve müteselsilen işlemek.

Kök Petrol A.Ş.'ye teminatının 18 454 351 056 TL. üzerinde akaryakit vermek, bu miktarın karşılıksız kalmasına neden olmak. Bu fiili, haklarında suç duyurusu yapılmış bulunan POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğü'nün diğer personeli ile birlikte müştereken ve müteselsilen işlemek fiillerinden dolayı hakkında T.C.K.'nun 202/2, 31, 33 ve 80. maddelerine istinaden Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması,

8. N. Süreyya Selvi

Kusurlu fiil ve davranışları :

a) Kasada fiilen bulunan para ile kasa kayıtlarının mutabık olması gerektiği halde kasa fazlası yaratmak suretiyle kasadan para almak veya doğrudan zimmete para geçirmek.

b) Tahsilat için bankaya verilen bazı bayilerin çekleri karşılıksız çıktığı halde işleme almamak, karşılıksız çek bilgilerini kayıtlara geçirmemek, böylece provizyon limiti programını devredışı bırakarak mal verilmemesi gereken ve karşılıksız çek keşide eden bazı bayilere mal verilmesine neden olmak.

c) Kasadan bankaya nakit para çıkışı yapılmış gibi muhasebe kaydı düzenlemek, ancak para bankaya yatırmamak ve zimmet fiili oluşturmak.

d) Bazı bayilerin karşılıksız çeklerini işleme almayarak, sürekli olarak yetkisiz bir şekilde yeni çeklerle değiştirmek.

e) Bir kısım bayilerin karşılıksız çeklerini muhasebe kayıtlarında tahsil edilmiş gibi göstererek imha etmek.

f) Bayilerden alınan bir kısım çekleri, muhasebe kayıtlarında bankaya gönderilmiş gibi işleme almak, ancak çekleri bankaya vermeyerek, yok etmek.

g) Bazı bayilerin müşteri kredisi kapsamında verdiği çekleri, zamanında tahsil etmemek ve yeni çekler ile yetkisiz bir şekilde değiştirmek. Ayrıca, müşteri kredisi kapsamındaki bazı satışlardan faiz almamak, faiz alınıp alınmadığını belgelendirmemek, bazı satışlardan ise eksik faiz tahsil etmek.

h) Bazı bayilerin borçlarını muhasebe kayıtlarında tahsil edilmiş gibi göstermek, ancak borcu başka bayiin hesabına aktarmak.

i) Yolsuzluk olaylarını gizlemek amacıyla çek döküm listeleri gibi bazı belgeleri hiç düzenlememek veya mevcutları yok etmek, banka hesap ekstrelerini istememek mevcutları muhafaza etmemek, tahsil tediye ve mahsup işlerini usulüne ve gerçeğe uygun şekilde düzenlememek, tahsilata ve ödemeye dair belgeleri muhafaza etmemek, imha etmek, belgelerin imza işlemini tekemmül ettirmemek.

j) Bazı bayi borçlarını ilgisiz hesaplara aktarmak.

k) Seçkin Petrol ile Adnan Çoban'ın yakınlarına ait Özosmanlı Petrol ve diğer bazı bayilere ait banka çeklerini kullanılması suretiyle kasadan yüklü miktarda nakit para almak.

Neticede bu güne kadar tespit edilebilen rakamlara göre 1 583 715 559 TL.'ni Adnan Çoban ile birlikte, 7 950 979 348 TL.'ni Necla Toprak, Beyhan Öktem, Adnan Barlah, Adnan Çoban ile birlikte müştereken ve müteselsilen zimmetine geçirmek.

Asya Petrol'e 5 156 419 860 TL., Kayrak Petrol'e 7 596 155 200 TL., Özden Petrol'e 9 981 334 300 TL., Hora Petrol'e 22 071 858 217 TL., İzcan Petrol'e 1 433 884 042 TL., Isı-Pet'e 56 469 940 437 TL., Kök Petrol'e 17 824 164 661 TL., olmak üzere toplam 120 533 756 717 TL. akaryakıt ve madeniyacı karşılıksız vermek. Bu fiili, haklarında suç duyurusu yapılmış bulunan POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğünün diğer personeli ile birlikte müştereken ve müteselsilen işlemek.

Özosmanlı Petrol'e 11 890 348 400 TL., Seçkin Petrol'e 3 091 991 069 TL. POAŞ parasını kaynak olarak kullandırmak. Bu fiili, haklarında suç duyurusu yapılmış bulunan POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğünün diğer personeli ile birlikte müştereken ve müteselsilen işlemek.

Kök Petrol A.Ş.'ye teminatının 18 454 351 056 TL. üzerinde akaryakıt vermek, bu miktarın karşılıksız kalmasına neden olmak. Bu fiili, haklarında suç duyurusu yapılmış bulunan POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğünün diğer personeli ile birlikte müştereken ve müteselsilen işlemek fiillerinden dolayı hakkında T.C.K.'nun 202/2 ve 80. maddelerine istinaden Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması,

9. Adnan Çoban

Kusurlu fiil ve davranışları :

a) Kasada fiilen bulunan para ile kasa kayıtlarının mutabık olması gerektiği halde kasa fazlası yaratmak suretiyle kasadan para almak veya doğrudan zimmete para geçirmek.

b) Tahsilat için bankaya verilen bazı bayilerin çekleri karşılıksız çıktığı halde işleme almamak, karşılıksız çek bilgilerini kayıtlara geçirmemek, böylece provizyon limiti programını devredışı bırakarak mal verilmemesi gereken ve karşılıksız çek keşide eden bazı bayilere mal verilmesine neden olmak.

c) Kasadan bankaya nakit para çıkışı yapılmış gibi muhasebe kaydı düzenlemek, ancak para bankaya yatırmamak ve zimmet fiili oluşturmak.

d) Bazı bayilerin karşılıksız çeklerini işleme almayarak, sürekli olarak yetkisiz bir şekilde yeni çeklerle değiştirmek.

e) Bir kısım bayilerin karşılıksız çeklerini muhasebe kayıtlarında tahsil edilmiş gibi göstererek imha etmek.

f) Bayilerden alınan bir kısım çekleri, muhasebe kayıtlarında bankaya gönderilmiş gibi işleme almak, ancak çekleri bankaya vermeyerek, yok etmek,

g) Bazı bayilerin müşteri kredisi kapsamında verdiği çekleri, zamanında tahsil etmemek ve yeni çekler ile yetkisiz bir şekilde değiştirmek. Ayrıca, müşteri kredisi kapsamındaki bazı satışlardan faiz almamak, faiz alınıp alınmadığını belgelendirmemek, bazı satışlardan ise eksik faiz tahsil etmek.

h) Bazı bayilerin borçlarını muhasebe kayıtlarında tahsil edilmiş gibi göstermek, ancak borcu başka bayiin hesabına aktarmak.

i) Yolsuzluk olaylarını gizlemek amacıyla çek döküm listeleri gibi bazı belgeleri hiç düzenlememek veya mevcutları yok etmek, banka hesap ekstrelerini istememek, mevcutları muhafaza etmemek, tahsil tediye ve mahsup fişlerini usulüne ve gerçeğe uygun şekilde düzenlememek, tahsilata ve ödemeye dair belgeleri muhafaza etmemek, imha etmek, belgelerin imza işlemi tekemmül ettirmemek.

j) Bazı bayi borçlarını ilgisiz hesaplara aktarmak.

k) Seçkin Petrol ile kendi yakınlarına ait Özosmanlı Petrol ve diğer bazı bayilere ait banka çeklerinin kullanılması suretiyle kasadan yüklü miktarda nakit para almak.

1) 9.9.1992-31.12.1992 tarihleri arasında nakit bedelle mal alan muhtelif bayi ve müşterilerin ödedikleri 6 281 051 TL. tutarındaki nakit bedeli Petrol Ofisi A.Ş. Bölge Müdürlüğü kasasından almak, bahse konu nakit faturaları kredili işleme tabi tutmak, Isı-Pet'in 45 gün vadeli çeklerine ilave etmek ve gecikmeli olarak tahsil edilmesine sebebiyet vermek,

Neticede bu güne kadar tespit edilebilen rakamlara göre 1 583 715 559 TL.'ni N. Süreyya Selvi ile birlikte, 7 950 979 348 TL.'ni Necla Toprak, Beyhan Öktem, Adnan Barlah, N. Süreyya Selvi ile birlikte müştereken ve müteselsilen zimmetine geçirmek.

Ayrıca, 9.9.1992-31.12.1992 tarihleri arasında nakit bedelle mal alan muhtelif bayi ve müşterilerin ödedikleri 6 281 051 561 TL. tutarındaki nakit bedeli Petrol Ofisi A.Ş. Bölge Müdürlüğü kasasından almak, bahse konu nakit faturaları kredili işleme tabi tutmak ve Isı-Pet'in 45 gün vadeli çeklerine ilave etmek suretiyle veznedar Adnan Çoban ile birlikte müştereken ve müteselsilen zimmetine geçirmek.

Asya Petrol'e 5 156 419 860 TL., Kayrak Petrol'e 7 596 155 200 TL., Özden Petrol'e 9 981 334 300 TL., Hora Petrol'e 22 071 858 217 TL., İzcan Petrol'e 1 433 884 042 TL., Isı-Pet'e 56 469 940 437 TL., Kök Petrol'e 17 824 164 661 TL., olmak üzere toplam 120 533 756 717 TL. akaryakıt ve madeni yağı karşılıksız vermek. Bu fiili, haklarında suç duyurusu yapılmış bulunan POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğü'nün diğer personeli ile birlikte müştereken ve müteselsilen işlemek.

Özsoğanlı Petrol'e 11 890 348 400 TL., Seçkin Petrol'e 3 091 991 069 TL. POAŞ parasını kaynak olarak kullanırmak. Bu fiili, haklarında suç duyurusu yapılmış bulunan POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğü'nün diğer personeli ile birlikte müştereken ve müteselsilen işlemek.

Kök Petrol A.Ş.'ye teminatının 18 454 351 056 TL. üzerinde akaryakıt vermek, bu miktarın karşılıksız kalmasına neden olmak. Bu fiili, haklarında suç duyurusu yapılmış bulunan POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğü'nün diğer personeli ile birlikte müştereken ve müteselsilen işlemek fiillerinden dolayı hakkında T.C.K.'nun 202/2, ve 80 inci maddelerine istinaden Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması,

10. Zehra Özgen

Kusurlu fiil ve davranışları :

İstanbul Bölge Müdürlüğünde kredi tahsilat ve bayi cari hesap şefliği ile Muhasebe Müdür Yardımcısı olarak görev yaptığı süre zarfında sorumluluğu altındaki TXB6, TXB5 kodlu klavyeler ile bayilerin provizyon limitlerini yetkisi bulunmadan ve usulsüz olarak artırmak suretiyle bayilere açık çekle ve kredili akaryakıt teslimatı yapılmasına, dolayısıyla Ofis zararının meydana gelmesine ortam hazırlamak fiillerinden dolayı T.C.K.'nun 202/2 ve 80. maddelerine istinaden Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerektiği,

sonuç ve kanaatine varılmıştır.

D) POAŞ TARAFINDAN YAPILMASI GEREKEN İŞLEMLER :

1. POAŞ Sözleşmeli Personel Yönetmeliği hükümleri gereğince "sözleşmenin feshi" cezası ile tecziye edilmeleri gerekirken, tekerrür halinin dikkate alınmaması ve fiillerinin basite indirgenmesi suretiyle daha alt bir ceza ile tecziye edilmiş bulunan ve kamu hizmetine devam etmeleri sağlanan dönemin POAŞ İstanbul Bölge Müdürü Necdet Özgen'in ve yardımcısı Erol Yıldırım'ın POAŞ Sözleşmeli Personel Yönetmeliğinin ilgili maddesi (86-n) uyarınca "Sözleşmelerinin feshi" cezası ile tecziye edilmesi,

2. Kök Petrol'ün usulsüz işlemleri konusunda 1993 yılında inceleme yapan ve emekli Başmüfettiş M.Yüksel Çağran ile birlikte 2.7.1993 gün ve 171/8 sayılı inceleme raporunu düzenleyen Başmüfettiş Mustafa Teker'in, tespit ettiği usulsüz işlemlerin sorumlularını belirlerken dönemin İstanbul Bölge Müdürü Necdet Özgen'in görevden alınmasını teklif etmemekle kusurlu hareket etti-

ği anlaşılma ile birlikte fiilin POAŞ Sözleşmeli Personel Yönetmeliğine göre disiplin cezası verilmesine ilişkin 2 yıllık zaman aşımına uğradığı dikkate alınarak POAŞ Başmüfettişi Mustafa Teke hakkında bu nedenle disiplin cezası tertip edilemeyeceği, ancak durumunun mesleki yeterlilik hali açısından değerlendirilmesi,

3. İstanbul Bölge Müdürlüğündeki yolsuzluk olaylarının tarama teftişi ile görevlendirildikleri halde, yolsuzluk olaylarını malî boyut, personel, bayiler açısından tam ve doğru bir şekilde tespit etmeyen, bu şekilde kurum zararının sürüncemede kalmasına neden olan, yolsuzluk olaylarının mahiyetini tam olarak tespit etmeyerek, faiz konuları, arşivin imha edilmesi gibi konuları soruşturma kapsamına almayan, düzenledikleri raporlarda POAŞ'ın yolsuzluk olayına karışan bayilerden yapmış olduğu tahsilatları ve alacakları belgelendirmeyen, POAŞ'ı üçüncü kişilere karşı temsil ve ilzama yetkili olmadıkları halde soruşturma safhasında yolsuzluğa karışan bayiler ile protokol yapan, söz konusu bayilerden taahhütname ve hangi miktar üzerinden nerede kullanılacağı belirtilmeden açık ve boş çek alan, bu şekilde yetki aşımında bulunan, yolsuzluk olaylarının birinci derece sorumlusu Necdet Özgen ile yardımcısı Erol Yıldırım hakkında eksik suç duyurusunda bulunulmasını ve alt derecede disiplin cezası uygulanmasını temin eden, buna karşılık POAŞ Muhasebe ve Finansman Daire Başkanlıkları hakkında maksadını aşan bir şekilde idarî ve cezaî işlem yapılmasını sağlayan bundan dolayı kusurlu görülen ve mesleki yetersizlik içerisinde bulunan ve POAŞ'ın menfaatlerini haleldar eden POAŞ Başmüfettişleri Ali Akçın, Bülent Batur, Şükrü Göksu haklarında disiplin soruşturması açılması,

4. Kök Petrol, Kayrak Petrol ve Seçkin Petrol'ün usulsüz işlemleri ile bu bayilere İstanbul Bölge Müdürlüğünce sağlanan haksız menfaat ve neden olunan Kurum zararı konularında 1994 yılı içerisinde soruşturma yapmak ile görevlendirildiği ve bu konularda 28.3.1994 gün ve 98/2, 7.6.1994 gün ve 99/3 sayılı soruşturma raporlarını düzenlediği halde, Kök Petrol ile ilgili usulsüzlük iddialarını incelemeye değer görmeyen, Kayrak Petrol'ün 1993 yılındaki, Seçkin Petrol'ün 1993 ve 1994 yıllarındaki usulsüz işlemlerini tespit edemeyen, bu şekilde Kurum zararının artmasına ortam hazırlayan POAŞ Başmüfettişi Nuri Ardic'in teftiş ve denetim hizmetinden alınarak hakkında POAŞ tarafından soruşturma açılması,

5. İstanbul Bölge Müdürlüğündeki yolsuzluk olaylarının tarama teftiş yöntemi ile tespit edilmesi emredildiği halde bunu temin etmeyen, hatalı iş talimatı düzenleyen, daha evvel yolsuzluk olaylarına karışan bayileri ve personeli aklayan müfettişleri aynı konulardaki soruşturma grubunda görevlendirilerek fiillerinin gizlenmesini sağlayan, 1993 yılından bu yana birbirine tezat teşkil eden raporları işleme koyan, Teftiş Kurulu Yönetmeliğinin verdiği yetki ve sorumluluğu kullanmamak suretiyle raporlardaki eksik bilgi ve belgeleri tamamlattırmayan, bu şekilde kurum zararının sürüncemede kalmasına ve POAŞ'ın menfaatlerinin haleldar edilmesine neden olan, sorumlu personel hakkındaki eksik idarî ve cezaî teklif ve tedbirlere müdahale etmeyen bu şekilde dönemin İstanbul Bölge Müdürü Necdet Özgen hakkında Sözleşmeli Personel Yönetmeliği hükümlerine göre gerekli işlemi tesis ettirmeyen ve mesleki yetersizlik içerisinde bulunan dönemin Teftiş Kurulu Başkanı Yalçın Gökçe ve Yardımcısı Ahmet Şahin'in POAŞ tarafından teftiş ve denetim hizmetlerinde görevlendirilmemeleri, haklarında soruşturma açılması,

6. Bugüne kadar yapılmış olan soruşturma ve incelemelerde İstanbul Bölge Müdürlüğündeki yolsuzluk olaylarının gerçek boyutunun ve tüm usulsüz işlemlerin ortaya konulmadığı dikkate alınarak, kurumun gerçek zararının ve zararın bayiler ve personel nezdindeki dağılımının yeniden tespit edilmesi ve belgelendirilmesi,

Düzenlenen soruşturma raporlarında kurum zararının sorumlu personelden tazminine ilişkin bir teklif getirilmediği ve böyle bir işlem yapılmadığı, bundan dolayı Adnan Barlah, Süreyya Sel-

vi ve Adnan Çoban'dan tahsil edilmesi istenen yaklaşık 23 milyar TL. meblağın haricinde tespit edilen ve edilecek kurum zararının bayiler ile birlikte sorumlu POAŞ İstanbul Bölge Müdürlüğü personeli olan Necdet Özgen, Erol Yıldırım, Necla Toprak, Beyhan Öktem, Adnan Barlah, Süreyya Selvi ve Adnan Çoban'dan müteselsilen tazminine yönelik hukuki işlem yapılması,

8. İstanbul Bölge Müdürlüğündeki yolsuzluk, olaylarına iştirak eden bayiler ile yapılan mutabakat protokolleri ile POAŞ'ın ilgili bayiler hakkında açmış olduğu iflas davaları, hukuk davaları, icra davaları, karşılıksız çek ile ilgili ceza davalarından feragat etmesine, ayrıca İstanbul Küçükçekmece Cumhuriyet Savcılığına yapılmış olan suç duyuruları konusunda POAŞ'ın bu bayiler nezdinde şahsi hak ve alacağının kalmadığının beyan edilmesine, bu şekilde Isı-Pet ve Hora Petrol firmaları nezdinde POAŞ alacağının risk edilmesine ve karşılıksız kalmasına neden olan POAŞ I. Hukuk Müşaviri Ayşe Ceylan hakkında soruşturma açılması,

9. İstanbul Bölge Müdürlüğü eski Kredi Tahsilat ve Cari Hesap Şefi ve Muhasebe Şube Müdür Yardımcısı Zehra Özgen'in provizyon limitleri üzerinde yetkisi olmadığı halde değişiklikler yaparak bayiler lehine işlemler temin ederek, POAŞ zararına yolaçtığı, bu sebeple POAŞ Sözleşmeli Personel Yönetmeliğinin ilgili maddesi (86-n) uyarınca "Sözleşmenin Feshi" cezası ile tecziye edilmeşi,

10. İstanbul Bölge Müdürlüğü eski Ticaret Şube Müdürü Recep Karaduman ile Ticaret eski şefi Hasan Aydoğmuş'un gerekli kontrolü yapmayarak bayilerin kredili çekişlerine ait sipariş mektuplarında bayii kredi durumunun uygun olup olmadığına dair herhangi bir ibare bulunmamasına rağmen kredili fatura düzenlenmesine ve teminat mektubu tutarlarının üzerinde kredili satış yapılmasına sebebiyet verdiklerinden, 14 üncü dönem Toplu İş Sözleşmesinin 76 ceb 1'inci maddesi uyarınca "İki yevmiye kesilmesi" cezası ile tecziye edilmesi,

11. POAŞ tarafından Şişli-Feriköy istasyon yeri işleticisi Orsay A.Ş.'den alınan 179 000 \$ (İramoğlu Seracılık firması adına düzenlenen) tutarındaki çekin tahsil edilmesi, Kadıköy-İçerenköy istasyon yeri işleticisi Nema Petrol firmasından, Gaziosmanpaşa-Küçükköy istasyon yeri işleticisi Isı-Pet firmasından alınan teminat mektuplarının nakte çevirilmesi,

Tahsilatların bayilerden gerçekleşmemesi halinde İstanbul eski Bölge Müdürlüğü Necdet Özgen'den faizleriyle birlikte tahsili için Hukuk davası açılması,

12. İstanbul Bölgesinde yolsuzluk olaylarına adı karışan bayilerin bayiliklerinin feshi hususunun ofise getireceği yarar ve zararın Hukuk Müşavirliği ve Bayilik İşleri Daire Başkanlığınca değerlendirilerek, buna ilişkin işlemlerin tekemmül ettirilmesi,

13. İskenderun Bölge Müdürlüğüne 1994 yılında yapılan benzin nakliyesi sırasında akaryakıtın +15°C kesafetinin yüksek olmasının ve kalite bozulmasının nedenlerini araştırmadan uygun diyerek kabulünü sözleşme hükümlerine ve POAŞ'ın menfaatlerine aykırı olmasına rağmen gerçekleştiren, bundan dolayı zamanında olaya müdahale edilmesi imkânını ortadan kaldıran, İskenderun Bölge Müdürlüğü Laboratuvar Şefi Nurettin Ulaşlı hakkında soruşturma açılması,

14. Akaryakıt nakliyesi taşımalarında yeterlilik belgesi olmayan tankerlere yükleme yapılması,

15. Değer Nakliyat Şirketi tarafından İskenderun Bölge Müdürlüğüne yapılan benzin nakliyesi konusunda Ankara 16. Asliye Ceza Mahkemesinde görülmekte olan davaya POAŞ'ın müdahil olarak katılması,

16. Değer Nakliyat Şirketinin Petrol Ofisi tarafından açılacak nakliye ihalelerine alınmaması,

17. 1991 yılında ilk partide alımı gerçekleştirilen 50 adet sayacın şartlı alındığını ve henüz denemediğini müspet veya menfi sonuçlarının görülemediğini Yönetim Kuruluna sunmayan, bundan dolayı ihale yapılmaksızın aynı sayaçtan 100 adet daha alınmasını sağlayan dönemin Malzeme İkmal Daire Başkanı Sevim Uğur, Yardımcısı Tayyip Müftüoğlu ve Malzeme Alım Şube Müdürü Nazmi Ertürk hakkında soruşturma açılması,

18. Ankara Dışkapı Babaharman İstasyonunun işletilmesi için 1992 yılında Petrol Tur Limited Şirketi ile yapılan bayilik sözleşmesinde yer alan intifa hakkının POAŞ Yönetim Kurulu Kararı olmasına rağmen tapuya tescil edilememesi neticesinde, POAŞ'ın hak kaybına uğramasına neden olan sorumluların tespit edilmesi hususunda POAŞ tarafından soruşturma açılması,

Ayrıca, Petrol Tur Limited Şirketi ile yapılan bayilik sözleşmesinde bu hususta yer alan cezai şart hükmünün uygulanabilmesi için (İstasyonun 24.3.1995 tarihinde Fuat Aysoy'a satılması neticesinde POAŞ'ın zarara uğramasından dolayı) POAŞ Hukuk Müşavirliğinin görevlendirilmesi,

19. İstanbul Bölge Müdürlüğündeki yolsuzluk olayları ile ilgili 30.1.1995 tarihli POAŞ Üst Disiplin Kurulu raporunun Genel Müdür tarafından onaylanmasına ve Yönetim Kuruluna sunulmasının istenmesine karşılık sözkonusu raporu POAŞ Yönetim Kuruluna sunmamakla hatalı hareket eden Personel Daire Başkanı Nihat Uluççen'in uyarılması,

20. Halen POAŞ Adana Hava İkmal İşletme Müdürü olarak görev yapan Ökkeş Siyahoğlu'nun bu göreve atanmasının siyasi etkiler ile yapıldığı ihtimalinin güçlü olduğu dikkate alınarak durumunun yeniden değerlendirilmesi,

hususlarının Petrol Ofisi A.Ş. Genel Müdürlüğü tarafından yerine getirilmesinin uygun olacağı, sonuç ve kanaatine varılmıştır.

D) YAPILMASI GEREKEN İŞLEMLER

Komisyonumuz bünyesinde yapılan incelemeler neticesinde;

1. Petrol Ofisi A.Ş. İstanbul Bölge Müdürlüğünde meydana gelen yolsuzluklar ve usulsüz işlemlerle ilgili olarak daha önceki tarihlerde Petrol Ofisi A.Ş. Müfettişleri tarafından yapılan 1992 yılına ait incelemelerde;

5 822 761 200 TL. ana para ve 40 392 192 TL. eksik tahsil edilen faiz bedeli olmak üzere toplam 5 863 153 392 TL. Ofis zararı,

Muhtelif tarihlerde Ofis Müfettişlerince 1993 ve 1994 yıllarına ilişkin olarak yapılan incelemelerde ise 116 597 802 886 TL. ana para, 96 132 411 TL. eksik hesaplanan faiz bedeli olmak üzere 116 693 935 297 TL. Ofis zararı,

1 583 713 559 TL.'nin Adnan Çoban ve Süreyya Selvi, 21 867 424 444 TL.'nin Adnan Barlah ve 7 950 979 348 TL.'sının ise Adnan Barlah, Süreyya Selvi ile Adnan Çoban tarafından zimmete geçirildiği,

Müfettişler tarafından yapılan tetkikler sonucunda belirlenen zararın 1993 ve 1994 yıllarına ait olması dolayısıyla enflasyon oranının uygulanması halinde Ofisin finans kaybının çok daha büyük rakamlara ulaşacağı,

Diğer yandan, komisyonca görevlendirilen inceleme grubuna yapacağı araştırmalar için gerekli çalışmaların yapılması amacıyla Petrol Ofisi A.Ş. Genel Müdürlüğü bünyesinde teşekkül edilen çalışma grubu tarafından İstanbul Bölge Müdürlüğünde 1992 yılı içerisinde meydana gelen usulsüzlüklerle ilgili olarak yapılan incelemelerde; 5 702 413 090 TL. ana para, 9 962 270 383 TL. müşteri kredisi çeklerinin gecikmeli olarak tahsile verilmesinden kaynaklanan gecikme faizi, 60 226 500 TL. kredili madeni yağ çeklerinden tahsil edilmeyen mal ve KDV bedeli, 105 233 148 TL. müşteri kredilerine uygulanan eksik faiz tutarı olmak üzere 1992 yılı fiyatları ile toplam olarak 15 879 868 188 TL.'sının tahsil edilmediği belirlenmiştir. Sözkonusu meblağ, 1992 ile 1996 yılları arasında akaryakıt fiyatlarında meydana gelen artış esas alındığı takdirde yaklaşık olarak 232 milyar TL.'ya tekabül etmektedir. Ayrıca, yukarıda belirtilen (1993 ve 1994 yıllarında gerçekleşen) zimmet fiillerinden ayrı olarak 1992 yılı içerisinde 6 281 051 561 TL. nakit paranın kasadan alınarak müşteri kredisi faizi ve faize ait KDV'nin kredili çeklere ilave edilmek suretiyle Adnan Barlah ve Adnan Çoban tarafından zimmete geçirildiği anlaşılmaktadır.

2. Komisyonumuzun talebi üzerine POAŞ'ça görevlendirilen çalışma grubu tarafından 1992 yılına ait 75 877 adet beyaz, 57 195 adet siyah ve 10 080 adet madeniyağ faturası olmak üzere top-

lam olarak 143 352 adet faturadan mevcut olanlar üzerinde yapılan tarama çalışması sonucunda müşteri kredisi kullanan bayilere ait 7 653 adet akaryakıt faturasından 7 317 adedi ve 157 adet madeniyağ faturasından tamamı bulunmuştur. 1993 yılına ait 76 404 adet beyaz, 56 293 adet siyah ve 9 197 adet madeniyağ olmak üzere toplam olarak 141 894 adet faturadan mevcut olanların taramaya tabi tutulması sonucunda ise müşteri kredisi kullanan bayilere ait 17 445 adet akaryakıt faturasından 16 674 adedi ve 337 adet madeni yağ faturasından 334 adedi bulunmuştur. Müşteri kredisi kullanan bayiler haricindeki diğer bayilerin 1992, 1993 yıllarına ilişkin faturaları ise günler itibarıyla klase edilmek suretiyle İstanbul Bölge Müdürlüğüne teslim edilmiştir.

Halen belge tanzimi ile ilgili olarak 1994 yılına ait 128 839 adet faturadan mevcut olanların taranması çalışmalarına devam edildiği, 1994 yılının Nisan ayına ait faturaların tasnif edilmesi safhasına gelindiği, ayrıca 1993-1994 yıllarına ait alınan çek, bankalar, müşteri kredi hesapları ağırlıklı olmak üzere muhasebe kayıtlarının incelendiği ve bu yıllara ait usulsüz işlemlerin tespit edilmesi ile ilgili çalışmaların sürdürüldüğü bildirilmektedir.

Ofis zararının ve finans kaybının kesin olarak tespit edilmesi, çalışma grubunun 1993 ve 1994 yıllarına ilişkin incelemelerinin nihayetlenmesi ile mümkün olacaktır.

Bu arada, Kasım 1996 ayı itibarıyla Isı-Pet (Şahin), İzcan, Asya ve Özden unvanlı bayilerden 55 462 230 201 TL. ana para, 37 657 617 208 TL. faiz ve 3 007 642 587 TL. KDV olmak üzere toplam olarak 96 127 489 996 TL. tutarında tahsilat gerçekleştirilebilmiştir. Yolsuzluğa karışan diğer bayilerden bugüne kadar herhangi bir tahsilatın yapılmadığı anlaşılmaktadır.

3. Komisyonumuzun talebi üzerine POAŞ'ça görevlendirilen çalışma grubu tarafından yapılan incelemelerde 1992 yılında müşteri kredisi kullanan bayilerin faturalarında faiz tahakkuk ettirilmemesi, faiz tahsilatının Muhasebe Şube Müdürlüğüne tahsil fişi düzenlemek ve mal bedeline ilave edilmek suretiyle sağlanması, 17.11.1993 tarihinden itibaren müşteri kredisi faiz tutarlarının fatura üzerinde gösterilmesine başlanması dolayısıyla Hesap Uzmanları tarafından yapılan çalışmalar neticesinde belirlenen 1.1.1992-31.12.1994 tarihleri arasında 6,7 ve 8 numaralı ödeme şekillerinden düzenlenen faturalardan 443 milyar TL tutarındaki mal satışının faizsiz olarak gerçekleştirilmesi ve 1.9.1996 itibarıyla Ofis kaybının 67 milyar TL. olduğu hususları çalışma grubunun faiz tahsilatı ve Ofisin finans kaybı ile ilgili olarak yaptığı incelemelerin sonuçlanmasıyla kesin olarak tespit edilmesi mümkün olacağı,

anlaşılmıştır.

Bu tespitler ışığında;

a) Araştırma Komisyonunun süresinin dolmasına yakın zamanda öğrenildiğinden komisyon tarafından değerlendirilemeyen, Petrol Ofisi A.Ş. Müfettişleri Nevzat Şafak, Zafer Yapıcıoğlu tarafından düzenlenen 4.9.1992 tarih, 46/3 sayılı Soruşturma Raporunda yer alan İstanbul Bölge Müdürü Necdet Özgen hakkındaki iddialar ile rapor sonrası alınan idarî tedbirlerin incelenmesi,

b) Araştırma Komisyonunun POAŞ tarafından soruşturulması istenen hususların takip edilmesi ve değerlendirilmesi,

c) Araştırma Komisyonu çalışmaları süresince, yolsuzluk olaylarının var olduğu 1992, 1993 ve 1994 yıllarından 1992 yılı zararı tespit edilebilmiş ve zararın bugünkü değerle 238 milyar TL.'si olduğu belirlenmiştir. Ancak Komisyonunun çalışma süresi bittiğinden 1993 ve 1994 yıllarındaki kurum zararı tespit edilememiştir.

Bu nedenle; sözkonusu yıllardaki zararın tespiti amacıyla yeni bir Araştırma Komisyonunun kurulması hususu yüce Meclisin takdir ve tensiplerine saygılarımızla arz olunur.

Başkan
Nabi Poyraz
Ordu
Sözcü
Yahya Şimşek
Bursa
Üye
Levent Mıstıkoğlu
Hatay
Üye
Mehmet Cevdet Selvi
İstanbul

Başkanvekili
Ertuğrul Yalçınbayır
Bursa
Kâtip
Tahsin İrmak
Sivas
Üye
Ali Uyar
Hatay
Üye
Veysel Candan
Konya

DİZİ PUSULASI
EVRAKIN

Ek No	Sayfa Sayısı	Tarihi	Sayısı	Özet
1	11	-	-	Komisyunun kuruluş ve işleyişine ilişkin evraklar
2	ekleriyle birlikte 2006	23.8.1996	24/96-9	Başbakanlık Müfettişliği raporu
3	ekleriyle birlikte 85	10.10.1996	953/103-6	Maliye Bakanlığı Hesap Uzmanı raporu
4	ekleriyle birlikte 351	11.11.1996	-	POAŞ Çalışma Grubu Ara raporu
5	716	-	-	Komiyon Toplantılarına Ait Tutanaklar
6	177	-	-	Araştırma kapsamında bulunan POAŞ Müfettişlerinin Komisyon tevdi etikleri evraklar
7	ekleriyle birlikte 254	9.10.1996	36/7	POAŞ Müfettişi Bekir Bingöl tarafından düzenlenen soruşturma raporu
8	ekleriyle birlikte 235	19.10.1996	1/1	POAŞ Genel Müdürlüğüince Küçükçekmece Cumhuriyet Savcılığına Gönderilen İzahname
9	ekleriyle birlikte 102	11.11.1996	26/11	POAŞ Müfettişi Gökhan Eren tarafından düzenlenen soruşturma raporu
10	ekleriyle birlikte 343	23.6.1995	59/1	POAŞ Başmüfettişi Nevzat Şafak tarafından düzenlenen soruşturma raporu
11	19	-	-	Babaharman (Dışkapı) Petrol Tur. Turizm Tic. ve San. Ltd. Şti.'ne ait evraklar

Raporumuzun Ekleri 11. sırada kayıtlı olup, 4299 sayfadan oluşmaktadır.